

VERSENYKÉPESSÉGI TÜKÖR

2023

„Látni, amit mindenki lát, és gondolni, amit még senki sem gondolt.”

Szent-Györgyi Albert

VERSENYKÉPESSÉGI TÜKÖR

2023

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1013 Budapest, Krisztina körút 55.

www.mnb.hu

ISSN 2732-3927 (nyomtatott)

ISSN 2732-3935 (on-line)

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) törvényi feladata, hogy elsődleges mandátuma, az árstabilitás elérése és fenntartása mellett, a rendelkezésre álló eszközeivel támogassa a kormány gazdaság-, valamint a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos politikáját, így a sikeres felzárkózáshoz nélkülözhetetlen versenyképesség erősítését. A Versenyképességi tükör célja az MNB által eddig megfogalmazott versenyképességi irányok és javaslatok teljesülésének nyomon követése, ami hozzájárul a szükséges versenyképességi fordulat megvalósulásához. A Versenyképességi tükör rendszeresen értékeli hazánk versenyképességi előrehaladását a Versenyképességi programban megfogalmazott 330 javaslat alapján. A jegybanki javaslatok teljesülésének méréséhez a monitoring rendszer leíró és elemző módszert egyaránt alkalmaz.

A Versenyképességi tükör Baksay Gergely, Közgazdasági elemzésekért és versenyképességért felelős ügyvezető igazgató általános irányítása alatt készült. A Versenyképességi tükör elkészítésében a Költségvetési és versenyképességi elemzések, a Pénzügyi rendszer elemzése, a Digitalizációs, a Biztosítás- és pénztárfelügyeleti, a Hitelösztönzők, a Pénzügyi infrastruktúrák és pénzforgalom, a Monetáris politika és pénzügyi elemzés, a Strukturált finanszírozás stratégiai igazgatóság, valamint a Budapesti Értéktőzsde munkatársai vettek részt. A tükröt Virág Barnabás, Monetáris politikáért és pénzügyi stabilitásért felelős alelnök hagyta jóvá.

A Versenyképességi tükör készítése során a 2023. júniusig rendelkezésünkre álló információkat vettük figyelembe.

Tartalom

Vezetői összefoglaló	7
Versenyképességi tükör – A Versenyképességi program megvalósulásának mérése	10
1. Új pénzügyi modell	15
2. Háztartási megtakarítások aktivizálása	22
3. Kkv stratégia	24
4. Külgazdaság és gazdaság szerkezet	29
5. Munkaerőpiac	32
6. Területi felzárkózás	36
7. Családbarát program	39
8. Egészséges társadalom	44
9. Tudásalapú társadalom	54
10. Kutatás-fejlesztés és innováció	67
11. Állami hatékonyság	69
12. Modern infrastruktúra és hatékony energiafelhasználás	74
Összefoglaló táblázat a 330 versenyképességi javaslat megvalósulásáról	81

Vezetői összefoglaló

A 2020-as évek elején történelmi léptékű válságok éreztették negatív hatásukat a világgazdaság egészében. A gazdaságtörténelem tanulsága, hogy egy ilyen veszéllyel teli évtizedben még inkább felértékelődik a gazdaság kínálati oldalát javító és rugalmasabbá tevő versenyképességi politika. Az MNB 2019-ben tette közzé a *Versenyképességi program 330 pontban* című kiadványát, amely tartalmazta a fenntartható felzárkózást megalapozó versenyképességi fordulathoz szükséges beavatkozási irányokat. A jegybank által felállított versenyképességi mérőrendszer elemeként a *Versenyképességi tükör* feladata, hogy a megfogalmazott javaslatok teljesülését folyamatosan nyomon kövesse. A most megjelenő kiadvány a legutóbbi, 2021. decemberi összesítés óta 2023. júniusig terjedő időszakban elindított vagy végrehajtott intézkedések előrehaladását mutatja be.

Az energiaválság és az orosz-ukrán háború alatt lassuló mértékben folytatódott az MNB 330 pontos versenyképességi programjának megvalósulása, az elmúlt 1,5 évben a javaslatok prioritással súlyozott megvalósulása 42 százalékról 46 százalékra nőtt. A Program 2019 februári bemutatása óta általános tendencia a javaslatok megvalósulási ütemének csökkenése, az időszak eleji 22 százalékos megvalósulást rendre 12, 8 és 4 százalékpontos növekedés követte. 2023-ra az egymást követő krízishullámok is lelassították a versenyképesség javítását célzó reformintézkedések megvalósulását, azonban mind a 12 vizsgált területen volt elegendő új intézkedés ahhoz, hogy a javaslatok státusza emelkedjen. A javaslatok közül 33 esetben került sor státuszváltoztatásra a legutóbbi publikáció óta, ebből 7 megkezdődött, 20 részben megvalósulttá és 6 teljesen megvalósulttá lépett előre. 2019 eleje óta eddig összességében a 330 javaslatból a megvalósulás 263 esetben kezdődött meg, közülük 123 megkezdődött, 115 részben megvalósult és 25 teljesen megvalósult.

A 12 fő versenyképességi területből 2019 óta a legmagasabb megvalósulást a kutatás-fejlesztés és innováció (65 százalék), az állami hatékonyság (62 százalék), valamint az új pénzügyi modell (51 százalék) területe mutatta. A kutatás-fejlesztés és innováció területén érdemi előrelépésre került sor a vizsgált időszakban 2 javaslat teljesen megvalósulttá válásával. Egyrészt, a szellemi tulajdonjogokhoz kapcsolódó anyagi terheket csökkenti, hogy a Kulturális és Innovációs Minisztérium kezdeményezésére a kkv-k, az állami felsőoktatási intézmények és kutatóhelyek a szabadalmi bejelentési és kutatási, vizsgálati, valamint megadási díjaknak az egynegyedét lesznek kötelesek csak megfizetni. Másrészt, a *Neumann János Program* keretében az állam a doktori képzési költség 50 százalékát megtéríti a munkáltató számára a doktori képzését önköltséges, tanulmányi szerződés kereteiben folytató doktoranduszok számára. Az állam hatékonyabb működését segíti elő az online intézhető ügyek arányának növelése, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal honlapjának megújulása, valamint a versenyképesebbé váló kincstári rendszer irányába tett erőfeszítések. A pénzügyi rendszer fejlesztése terén a Magyar Nemzeti Bank fenntartotta aktív tevékenységét, így folytatódott több részterületen is a jogszabályi környezet továbbfejlesztése. A pénzügyi szektorban az optimalizáció mellett fontos a lakosság megfelelő szolgáltatásokkal való ellátása, ennek érdekében a jegybank olyan rendeletet hozott, amely a megfelelő mennyiségű ATM üzemeltetésére ösztönzi a szereplőket. Annak érdekében, hogy az azonnali fizetési rendszer minél több helyzetben alkalmazható legyen, az új szabályok értelmében 2024 februárjától a pénzforgalmi szolgáltatók kötelesek lesznek teljesíteni az egységes adatbeviteli megoldásokkal és fizetési kérelmekkel történő utalásokat. Lényeges szempont, hogy ezeknél a fizetési műveleteknél közvetlen tranzakciós költség nem kerül felszámításra. A vállalati szektor hitelhez jutását támogatta, hogy mind a két hazai garanciaszervezet olyan megállapodást kötött az Európai Beruházási Alappal, amelynek eredményeként a COSME garanciaprogramban akár 90 százalékos kezességvállalásra is van lehetőség. A hitelfelvevők kamatkockázatának csökkentéséhez járult hozzá, hogy az MNB lépéseinek hatására a változó kamatozású jelzáloghitelezés 2019 elejére gyakorlatilag megszűnt, amelyet követően a még fennálló változó kamatozású konstrukciók állományi aránya is gyorsan csökkent, és 2023 elejére 20 százalék alá esett.

Magyarországon a gazdaság digitalizációja folytatódott, azonban a sikeres felzárkózás érdekében további intézkedések szükségesek, melyeket a Nemzeti Digitalizációs Stratégia meghirdetése jelöl ki. 2022 decemberében hozta nyilvánosságra a kormány a *Nemzeti Digitalizációs Stratégiát* (NDS), amely széleskörű fejlesztési irányokat határoz meg 2030-ig. A stratégia a jegybank 330 pontos versenyképességi javaslataiból 6 területen összesen 24 javaslatot érint. A kkv szektorban alapvetően

a digitális felkészültséget fejlesztő irányokat fogalmaz meg az NDS, az adat-alapú működést támogató technológiák elterjedését szorgalmazza, miközben a digitális infrastruktúra további fejlesztése is elérendő cél. A **munkaerőpiacon** a stratégia egyik központi eleme az Európai Állampolgári Digitális Kompetencia Keretrendszer gyors és szisztematikus hazai bevezetése, amelyre számos képzési és fejlesztési program fog épülni az előttünk álló évtizedben. Az **egészségügy** területén a Nemzeti Digitalizációs Stratégia intézkedései között szerepel többek között az EESZT további fejlesztése, a Smart Hospital rendszer kialakítása, valamint a telemedicinával kapcsolatos tevékenységek bővítése. Az **oktatásban** különösen hangsúlyosan jelenik meg a digitalizáció fejlesztése, az intézkedések a digitális pedagógiai módszertanoktól kezdve a digitális kompetenciák fejlesztésén át egészen a digitális eszközparkig terjednek. Az **állam** hatékonyabb működése érdekében az e-közigazgatás teljes kiépítése az elérendő cél, ehhez papírmentes, teljesen elektronikus háttérműködést kívánnak kialakítani. Bevezetik az adatkormányzást, miközben a közigazgatásban az „egy adat egy helyen” elv alapján végzik a jövőben a fejlesztéseket, kiküszöbölendő a párhuzamosságokat. A **modern infrastruktúra** fejezetben a stratégia a telekommunikációs infrastruktúra fejlesztésére helyezi a hangsúlyt, többek között az optikai hálózatba minél több intézmény bekapcsolásával, az optikai kábelek 5G kapacitásának bővítésével, az 5G/6G szabványosítással és az 5G Kiválósági Központ létrehozásával.

A zöld gazdasági fordulat az energiaválság és a szélsőséges időjárási események miatt is feltétlenül szükséges alapvetés, és az időszak során több olyan meghatározó intézkedés is történt, amely ehhez hozzájárul. A Covid19-járvány utáni energiakrízis és az orosz-ukrán háború kitörése alapvető változást indított el az energiaszektorban, a zöld beruházások számának növekedését több állami program is támogatta. Az energiaintenzív kkv-k energiahatékonysági beruházási hiteleinek önerejéhez legfeljebb 15 százalékos önerőt biztosított az állam 2022 utolsó és 2023 első negyedévében. Energhatékonsági és energiatermelő beruházások megvalósításához az állam a *Gyármentő Program* keretében a nagyvállalatok számára 150 milliárd forint összegben nyújtott vissza nem térítendő támogatást. Továbbá a *Baross Gábor Újraiparosítási Hitelprogram* zöld beruházási lába szintén növelheti a zöld beruházások számát. A Magyar Nemzeti Bank Növekedési Kötvényprogramja (NKP) együtt járt a kifejezetten zöld beruházási célokra forrásokat bevonó kötvények iránti kereslet megjelenésével. 2022. április végéig a program keretein belül összesen 20 kibocsátó zöldkötvényei kerültek piacra 539 milliárd forint értékben, ami az NKP által támogatott kötvénykibocsátás mintegy 19 százalékát tette ki. A gazdaság zöldebbé válását segíti elő, hogy 2022. január 1. és 2023. június 1. között 1.900 MW-tal bővültek a hazai beépített napelem kapacitások, megközelítve az 5.000 MW-ot, ami a 2030-ra vállalt kormányzati cél 80 százaléka. Az öntözési infrastruktúra fejlesztésében fontos előrelépés volt, hogy több meghatározó pályázati lehetőség (vízgazdálkodás fejlesztés, öntözési közösségek) határidejét is meghosszabbították 2023. október 1-ig.

A rendelkezésre álló szakképzett munkaerő Magyarország legfőbb erőforrása, amely kulcsfontosságú a tudás- és technológiavezérelt növekedési modellre való átálláshoz. A komplex **családtámogatási rendszer** 2023-tól két új elemmel bővült. Egyrészt a 25 és 30 év közötti gyermeket vállaló nők részleges személyijövedelemadó-mentességre lettek jogosultak a megelőző év júliusi bruttó nemzetgazdasági átlagbérének mértékéig. Másrészt 2023 elejétől elengedik a teljes diákhitel-tartozásukat azoknak a nőknek, akik még a tanulmányaik alatt vagy annak befejezését követő két éven belül gyermeket szülnék, vagy fogadnak örökbe. Előrelépések valósultak meg az **egészségügyben** a prevenció területén, mind a betegségek megelőzése, mind pedig a betegségek korai felismerése irányában. Nagymértékben kibővült a népegészségügyi termékadó alá tartozó termékek köre, illetve növekedett az adó mértéke is. Szintén növekedett az alkoholos italok és a dohánytermékek jövedéki adója. Átalakult a háziorvosi és a kórházi ügyeleti ellátás: míg előbbinél az Országos Mentőszolgálat vette át a szervezést, utóbbinál a vármegyei kórházak szerepe erősödött meg. A háziorvosi és a védőnői rendszer egyaránt az Országos Kórházi Főigazgatóság irányítása alá került, illetve megkezdődött a háziorvosi praxisok átszervezése. Az utóbbi években az orvosok bére a 2,5-szeresére, az ápolók bére több mint 70 százalékkal nőtt az átfogó egészségügyi bérrendezés keretében. Bevezetésre került a teljesítménytől függő bérezés az ápolók és az orvosok esetében: a munkáltató teljesítménytől függően 20 százalékkal csökkenthet, vagy 40 százalékkal emelhet a bértábla szerinti alapbéren. Az utóbbi években dinamikus növekedett az egynapos ellátás az egészségügyben, a *Széchenyi 2020* program keretében 19 helyszínen alakítottak ki legalább 4 szakmát ellátni képes egynapos ellátási helyszínt. Az **oktatás** területén a 2022/23-as tanévtől kezdődően bemeneti mérésekkel bővül a diákok teljesítményének mérési rendszere. A 4., az 5., a 6., a 7. és a 10. évfolyamos diákok ezentúl évente 2 mérésen vesznek majd részt matematika és szövegértés területén egyaránt. 2023 januárjától 10 százalékkal emelkedett a pedagógusok bére a közoktatásban, míg a pályakezdők 25 százalékos béremelésben részesültek. A modellváltó egyetemekkel kötött 6 éves közfeladat-finanszírozási szerződésekben az intézmények finanszírozása 30–50 százalékban olyan minőségi paraméterektől függ, mint a lemorzsolódás csökkentése és a nemzetközi felsőoktatási rangsorokban történő előrelépés. A 2022/23-as tanévtől kezdődően az egyetemek saját

hatáskörben dönthetnek arról, hogy milyen kritériumok alapján sorolják át a hallgatóikat az állami ösztöndíjas és a költségtérítéses helyek között. 2023-tól kezdődően a felsőoktatási intézmények saját hatáskörben dönthetnek arról is, hogy a diploma megszerzését milyen szintű nyelvtudáshoz kötik.

A koronavírus-járvány legfőbb gazdasági és társadalmi kihívásainak kezelését elősegítő magyar Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv összességében 6 terület 26 versenyképességi javaslatára van érdemi hatással. A munkaerőpiacon a terv keretében tovább fog fejlődni a vizsgáztatás rendszere az országosan elérhető, központi, a legkorszerűbb eszközökkel felszerelt Országos Központi Akkreditált Vizsgaközpont (OKAV) hálózattal. Szintén az RRF keretében kerül majd bevezetésre az Egyéni Tanulási Számla (ETSZ) rendszere, illetve a nemzeti szintű mikrotanúsítvány rendszer. Részben a **családbarát programot** érintő intézkedés, hogy a közkiadások hatékonyságának javítása érdekében első körben a család- és lakhatási támogatások, illetve az egészségügyi kiadások felülvizsgálatra kerülnek. Az **egészségügy** területén az alapellátás megerősítése fontos szempont, 85 milliárd forintos projekt keretében a cél a népbetegségek hatékonyabb megelőzése, a biztonságos, jó minőségű ellátáshoz való hozzáférés biztosítása. A terv arra is lehetőséget ad, hogy megújuljon a véradás épített infrastruktúrája és a mentőállomások hálózata. Az RRF keretében az egészségügyi rendszer fenntarthatóságának és finanszírozhatóságának biztosítása is cél, többek között a párhuzamosságok csökkentésével, profiltisztítással. Forrás érhető el ezen felül az egynapos és ambuláns ellátási kapacitások további bővítésére. Az **oktatás** területén megkezdődött a „21. századi szakképző intézményfejlesztési program”, amelynek célja a vonzó tanulási környezet létrehozása a szakképzési centrumok intézményeiben, a minőségi szakmai oktatás feltételeinek megteremtése. Az új pedagógus életpályamodell bevezetését az RRF keretében vállalta a kormány, ahogy azt is, hogy a felsőoktatási képzések munkaerőpiaci igényeknek megfelelően gyakorlatorientálttá váljanak. Az **állam** hatékonyabb működésének érdekében az RRF tervben szerepel az e-nyugta és az e-áfa bevezetése, valamint az adónemek számának csökkentése. A **zöld gazdaság** területén az energiahatékonyságot javítja a hálózati energiátárolók telepítése az energiapiaci szereplők körében, miközben a hulladékgazdálkodás fejlesztésére 43 milliárd forint, a vízgazdálkodásra 58 milliárd forintnyi forrás érhető el.

Versenyképességi tükör – A Versenyképességi program megvalósulásának mérése

A Versenyképességi tükör az MNB 330 pontjának megvalósulása alapján értékeli a versenyképességi fordulat előrehaladását. A jegybank 2019 februárjában 12 területen 330 javaslatot fogalmazott meg Versenyképességi programjában hazánk versenyképességének javítása érdekében, amely által megvalósítható a sikeres és fenntartható felzárkózás. A most megjelent kiadvány 2019 óta a 4. alkalommal méri fel a javaslatok teljesülését.

A Versenyképességi tükör aktualizált verziója a 2021 decembere és 2023 júniusa között bejelentett intézkedések hatásait tartalmazza. A kiadványban az a 174 javaslat jelenik meg, amelyekben a 2022-es publikáció óta valamilyen formában változás következett be. A megjelent intézkedések nagy része (141 darab) nem ért el olyan mértéket, hogy az a javaslat státuszát módosítsa, azonban 33 esetben az intézkedés a javaslat megvalósulási státuszát új szintre emelte.

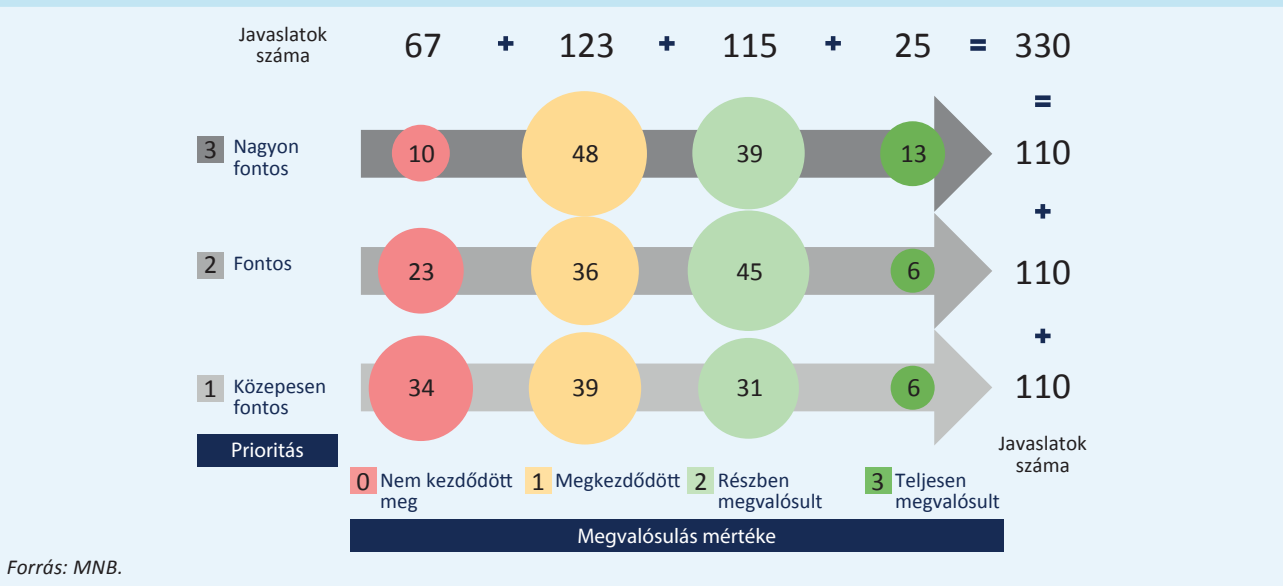
A Versenyképességi tükör a javaslatok előrehaladásának mértékét 4 fokozatú skálán értékeli. A 330 pontban szereplő javaslatok két csoportba sorolhatók abból a szempontból, hogy mit tekintünk megvalósulásnak. Egy részük valamilyen konkrét intézkedés elfogadását, egy új szabályozás bevezetését vagy egy régi megváltoztatását igényli. Más részük pedig inkább fejlesztési irányt jelöl ki, amelynek célját egy több, összehangolt lépést igénylő program végrehajtásával lehet elérni. A megvalósulás értékelésekor mérlegelni kell, hogy az elfogadott szabályozás vagy megkezdett program teljes összhangban van-e a 330 pontban megfogalmazott javaslattal. E szempontokat figyelembe véve a megvalósulás fázisát jelző kategóriák alkalmazásánál a következő kritériumokból indulunk ki:

- **„Teljesen megvalósult”** egy javaslat akkor, ha megtörténtek a rá vonatkozó szabályozási változások (akár törvénymódosítások). Amennyiben átfogóbb jellegű a javaslat, akkor abban az esetben, ha a cél elérését kitűző program megkezdődött és eredményesen folyik. Abban az esetben is teljesen megvalósultnak tekinthető egy javaslat, ha ugyanazt a célt egy más, de eredményes és hatékony eszközzel érték el.
- A **„részben megvalósult”** kategória az előkészített, indulás előtt álló programokra és elfogadás előtt álló intézkedésekre vonatkozik. Ezen felül vonatkozhat elfogadott intézkedésekre vagy megkezdett programokra abban az esetben, ha azok nem teljesen fedik a 330 pontban foglalt javaslat tartalmát vagy célját, illetve szűkebb körűek annál. Ekkor az eredeti javaslat megvalósításához a program vagy intézkedés megváltoztatása, vagy új intézkedés szükséges.
- Az a javaslat tekinthető **„megkezdődöttnek”**, amelyek esetében konkrét terv vagy stratégia született a 330 pontban megfogalmazott intézkedés megvalósítására. Szintén „megkezdődött” az a javaslat, amelyet részlegesen érintett egy elfogadott intézkedés vagy megkezdett program, de a javaslat lényeges elemei ennek ellenére megvalósulatlanok maradtak.
- A **„nem kezdődött meg”** kategóriába azok a javaslatok kerülnek, amelyekre nézve nem történt elfogadott intézkedés vagy konkrét bejelentés, illetve nem kezdődött meg olyan program, amely érintené.

A javaslatok besorolásra kerültek annak fényében, hogy a jegybank megítélése szerint az intézkedés végrehajtása milyen mértékben járul hozzá a versenyképesség javulásához. Minden javaslat hozzájárul Magyarország fenntartható felzárkózásához, azonban nem tekinthető mindegyik azonos fontosságúnak, vannak közöttük kulcselemek. A versenyképesség javításához való hozzájárulás mértéke alapján három kategória került kialakításra: „közepesen fontos”, „fontos”, „nagyon fontos”. A 12 fő területen a javaslatokat egyenlő arányban soroltuk be a csoportokba, azaz mindhárom kategória 110 javaslatot tartalmaz.

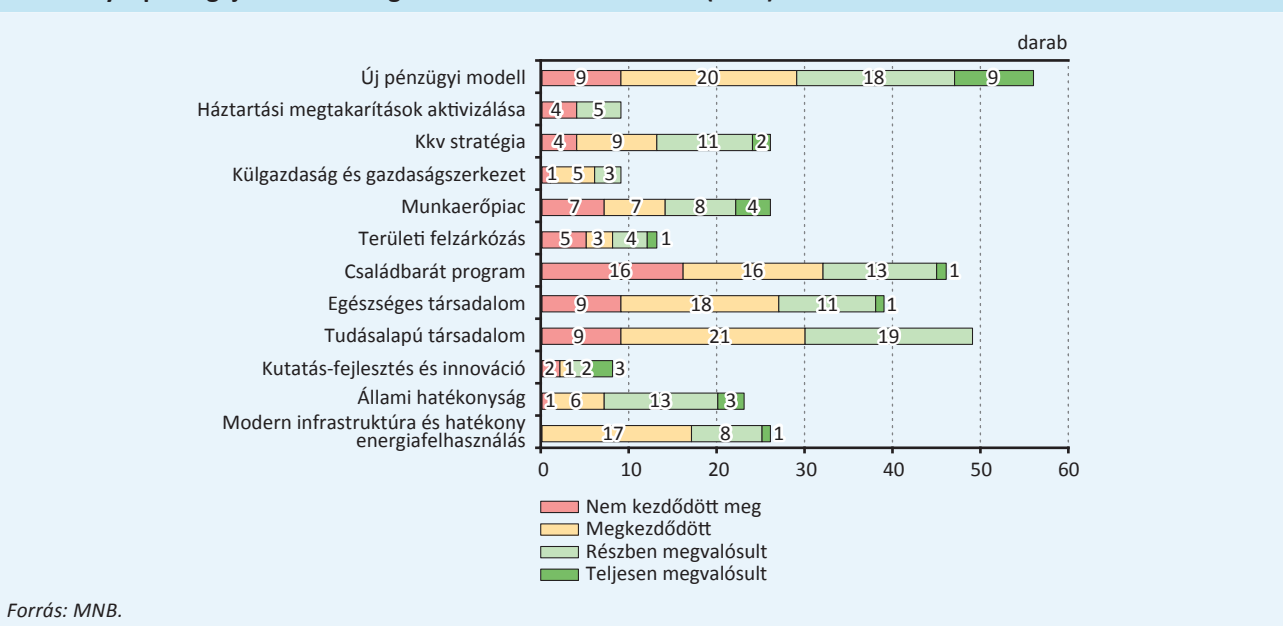
A Versenyképességi program 330 javaslata közül 263 esetben történt előrelépés a program 2019. februári bemutatása óta (1. ábra). Ezen belül 123 javaslat esetében kezdődött meg a megvalósítás, 115 javaslat már részben megvalósult, míg 25 javaslat esetében teljesen megvalósult a kitűzött cél. Összességében a javaslatok 80 százalékában már legalább megindult a megvalósítás. A legnagyobb előrelépést a „*nagyon fontos*” prioritást kapó javaslatok érték el, ebben a kategóriában a 110 javaslatból 100 esetében megkezdődött a megvalósítás. Összehasonlításként, a „*fontos*” prioritást kapott javaslatoknál ugyanez az érték 87, míg a „*közepesen fontos*” prioritásúaknál 76.

1. ábra
A versenyképességi javaslatok megvalósulása a javaslatok prioritása szerint (2023)

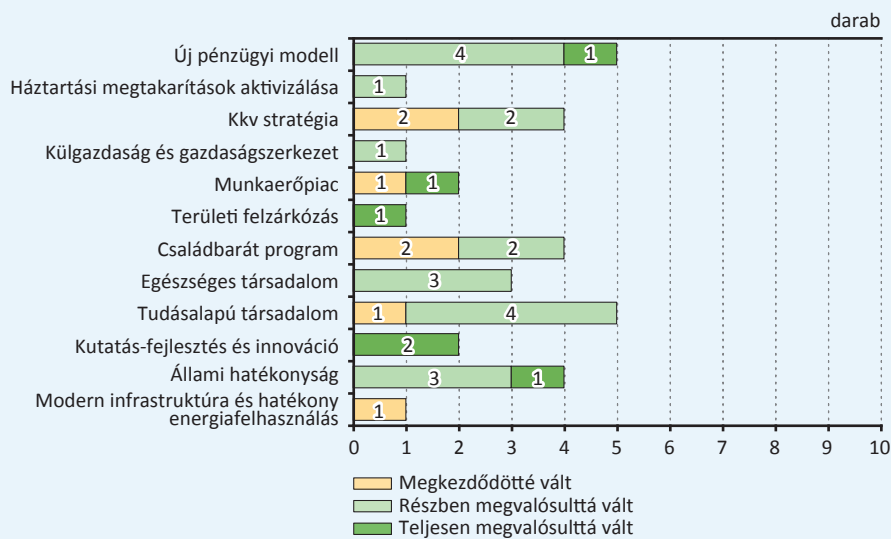
A 25 teljesen megvalósult javaslatból 9 darab az Új pénzügyi modell fejezetben volt található, miközben további 16 teljesen megvalósultnak minősített javaslat 8 különböző fejezetben jelent meg (2. ábra). A legtöbb „részben megvalósult” javaslat (19 darab) a *Tudásalapú társadalom* területén található, amitől nem maradt el sokkal az *Új pénzügyi modell* 18 darab „részben megvalósult” javaslata. A megnevezett két terület a „megkezdődött” státuszú javaslatokban is az élen végzett, rendre 21 és 20 javaslattal. A 12 terület közül egyedül a *Modern infrastruktúra és hatékony energiafelhasználás* fejezet volt az, ahol az összes javaslat már legalább „megkezdődött” státuszt ért el.

2. ábra
A versenyképességi javaslatok megvalósulása témakörönként (2023)

A 2021. decemberi állapothoz képest a legnagyobb előrelépés az **Új pénzügyi modell** és a **Tudásalapú társadalom** fejezetekben történt (3. ábra). Az **Új pénzügyi modell** fejezetben 5 javaslat státusza módosult, ebből 4 részben megvalósult státuszt, míg 1 teljesen megvalósult státuszt kapott. A **Tudásalapú társadalom** fejezetben szintén 5 javaslat lépett előre, viszont itt 1 javaslat megkezdődötté, míg 4 javaslat részben megvalósulttá vált. Az **Állami hatékonyság**, a **Kkv stratégia** és a **Családbarát program** területeken egyaránt 4-4 javaslat szerzett magasabb státuszt. Az **Állami hatékonyság** fejezetben a 4 javaslatból 3 részben megvalósult, 1 teljesen megvalósult státuszúvá vált. A **Kkv stratégia** és a **Családbarát program** fejezetekben közös volt, hogy mindkét területen 2 javaslat megkezdődöttre, valamint 2 javaslat részben megvalósultra változott. Mind a 12 területnél volt elérhető olyan meghatározó intézkedés az időszak során, amely elegendő volt a javaslatok státuszának emelésére.

3. ábra
A versenyképességi javaslatok státuszváltozása 2021 decembere és 2023 júniusa között témakörönként

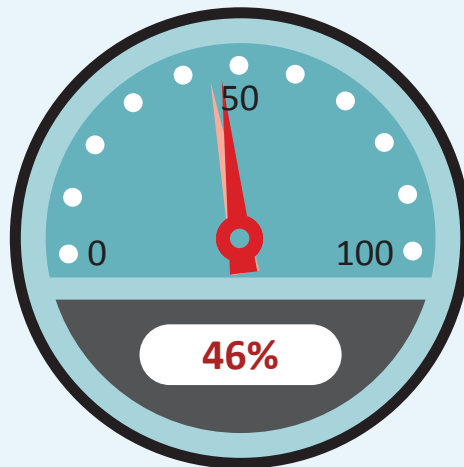

Forrás: MNB.

A kiadványban alkalmazott módszertan alkalmas arra, hogy a javaslatok megvalósulásának mértékét egy-egy számba sűrítve területenként és összesítve is bemutassa. A javaslatok megvalósulási státuszuk alapján 0 és 3 közötti pontszámot kapnak, ahol a 0 a „nem kezdődött meg”, míg a 3 a „teljes megvalósult” állapotot jelöli. Az így kapott pontszám ezt követően súlyozásra kerül az adott javaslat prioritásával (ami egy 1 és 3 közötti szám, ahol 3 jelöli a „nagyon fontos” besorolású javaslatokat). Az így kapott teljesülési pontszámok témakörönként, majd az összes javaslat tekintetében összesítésre kerülnek. A teljesülés mértéke százalékos formában azt mutatja meg, hogy a javaslatok teljeskörű megvalósulásához képest az adott időpontban mekkora a megvalósulás prioritással súlyozott mértéke.

4. ábra

A versenyképességi javaslatok megvalósulásának – prioritással súlyozott – összesített mértéke 2023-ban

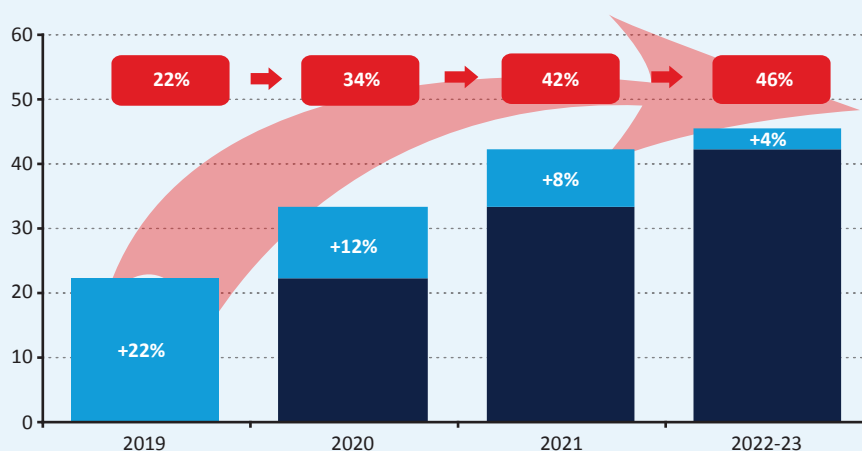
Megjegyzés: A Versenyképességi program prioritással súlyozott megvalósulása 2021 decemberében 42 százalékon (rózsaszín mutató), 2023 júniusában pedig 46 százalékon (piros mutató) állt.

Forrás: MNB.

A **Versenyképességi program** prioritással súlyozott megvalósulása 46 százalékon állt 2023. júniusban, ami a versenyképességi reformok lassuló teljesülését mutatja (5. ábra). A Program 2019 eleji közzétételének évében 22 százalékpontos volt az abban szereplő javaslatok megvalósulása, amit 2020-ban és 2021-ben fokozatosan csökkenő mértékű teljesülés követett (12, illetve 8 százalékpont). 2023-ban már csak 4 százalékponttal nőtt a megvalósulás mértéke a 2021. decemberi 42 százalékos értékhez képest (4. ábra). A három legmagasabb teljesülési mértékkel a *Kutatás-fejlesztés és innováció* (65 százalék), az *Állami hatékonyság* (62 százalék), és az *Új pénzügyi modell* (51 százalék) fejezetekben lévő javaslatok álltak. 2021. decemberével összehasonlítva a legnagyobb növekedés a *Kutatás-fejlesztés és innováció* (10 százalékpont), a *Háztartási megtakarítások aktivizálása* (6 százalékpont), és az *Állami hatékonyság* (5 százalékpont) fejezetekben történt. A prioritással súlyozott megvalósulást figyelembe véve a legnagyobb előrelépési potenciál a *Családbarát program*, a *Háztartási megtakarítások aktivizálása* és az *Egészséges társadalom* fejezetekben azonosítható (6. ábra).

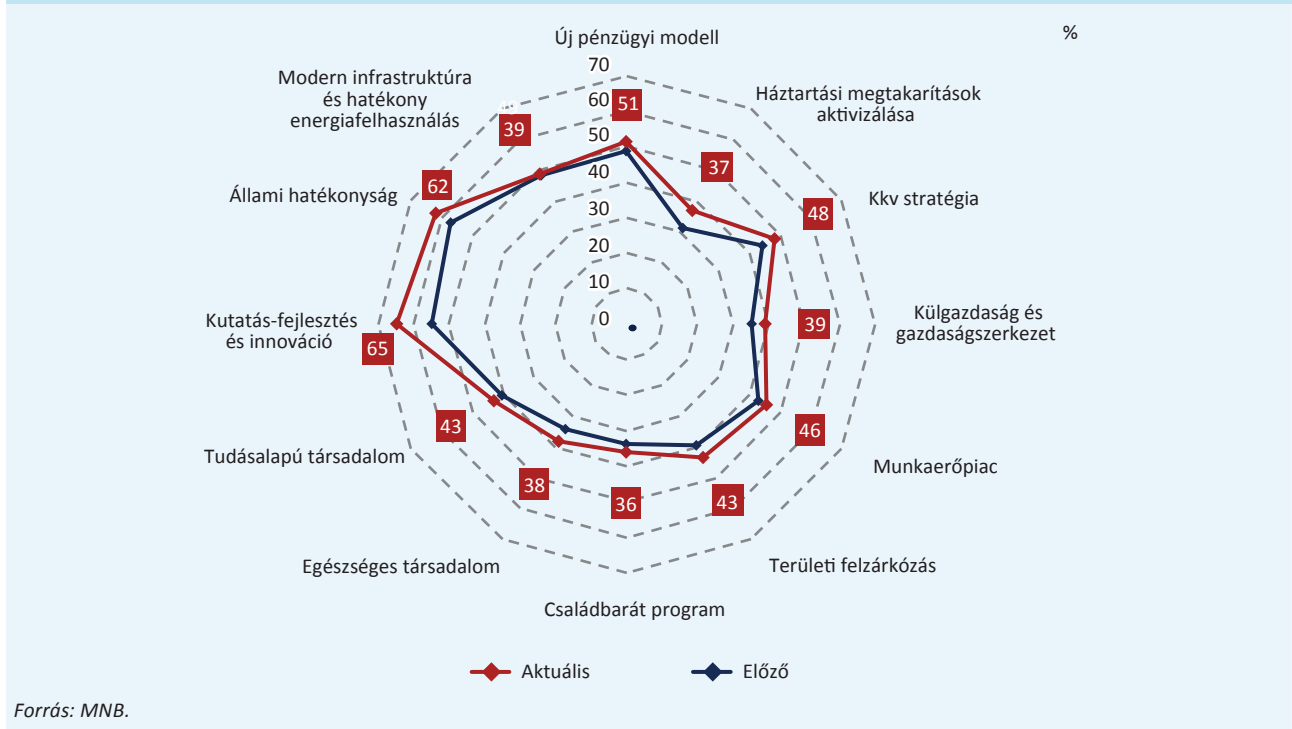
5. ábra

A versenyképességi javaslatok megvalósulásának időbeli alakulása 2019 óta

Forrás: MNB.

6. ábra
A versenyképességi javaslatok megvalósulásának összesített mértéke témakörönként a 2022. és a 2023. évi kiadványokban

A kiadványban négy különböző szín jelöli a javaslatok megvalósulási fázisát, míg azok megváltozását az új státusznak megfelelő színű nyílak mutatják. A 12 fejezetben abban az esetben került feltüntetésre egy javaslat, ha a megvalósításban újdonság történt a 2021. decemberi összehasonlításhoz képest. Amennyiben ez az újdonság a javaslat megvalósulási fázisában is előrelépést eredményez, akkor a javaslat háttérének színváltozása mellett az új státusznak megfelelő színű nyíl is jelöli az előrelépést a javaslatok végrehajtását mutató szöveges leírásoknál. A javaslatokhoz tartozó prioritás érték attól függ, hogy az adott ajánlás közepesen fontos (1), fontos (2) vagy nagyon fontos (3) besorolást kapott. Például az „Rugalmasabb (70-90 százalékos) garanciamérték” javaslat megkezdődött fázisról részben megvalósult fázisba került, ezért háttere sárgáról világoszöld színűre változott. A státuszváltozást egy világoszöld nyíl is jelöli. A javaslatához tartozó prioritás 2-es, vagyis ez a javaslat fontos besorolása. A könnyebb eligazodás érdekében az itt következő táblázat minden fejezet és a kiadvány végi összefoglaló táblázat végén is segíti az eligazodást:

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
Megkezdődötté vált ↑	Részben megvalósulttá vált ↑	Teljesen megvalósulttá vált ↑	
4. Rugalmasabb (70-90 százalékos) garanciamérték			↑ 2

1. Új pénzügyi modell

Az Új pénzügyi modell fejezetben lévő javaslatok prioritással súlyozott megvalósulása a 2021. decemberi 49 százalékról 51 százalékra nőtt 2023 júniusára. Az 56 fejezeti javaslatból 20 esetben lehetett azonosítani előrehaladást, azonban továbbra is 47 azon javaslatok száma, ahol a megvalósulás legalább megkezdődött. Mindössze 5 javaslatnál volt elegendő a pozitív tendencia a státuszváltáshoz, 4 esetben a javaslat részben megvalósult, miközben 1 esetben teljesen megvalósult státuszt kapott. Az 51 százalékos megvalósulás azt mutatja, hogy bőven van tér a további fejlődésre, különösen a bankok működési hatékonysága és a tőkepiac fejlesztése területén.

A hazai garantőr szervezetek kiemelt szerepet játszanak a pandémia után a szomszédban zajló háború negatív gazdasági hatásainak enyhítésében is, mivel intézményi kezesség hiányában jelentős számú mikro- és kisvállalkozás nem, vagy csak nagyon kedvezőtlen feltételekkel jutna banki finanszírozáshoz. Jelenleg az Európai Bizottság háborús átmeneti rendelkezésével összhangban és a COSME program keretében 2023. év végéig elérhető 80, egyes esetekben akár 90 százalékos intézményi kezesség. A rugalmasabb garanciamérték hosszabb távon történő rendelkezésre állása céljából – az Európai Bizottsággal és az Európai Beruházási Alappal felgyorsult tárgyalásoknak köszönhetően – az új programozási időszakban elérhető InvestEU megállapodás aláírására a két garantőr részéről még az idei évben sor kerülhet. Az utóbbi időszakban mindkét intézmény jelentősen bővítette a befogadható ügyfelek és ügyletek, illetve az elfogadható adóminősítési és fedezettségi szintek körét, valamint a vállalható kezesség összegét, miközben fokozták a termékeiket népszerűsítő marketing tevékenységüket is.

Az MNB lépéseinek hatására a változó kamatozású jelzáloghitelezés 2019 elejére gyakorlatilag megszűnt, amelyet követően a még fennálló változó kamatozású konstrukciók állományi aránya is gyorsan csökkent, és 2023 elejére 20 százalék alá esett. Az MNB Minősített Fogyasztóbarát keretrendszerének népszerűségét jelzi az érintett termékek dinamikus felfutása. Például a 2020 januárja óta elérhető Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítások 2022 végére már 11 biztosítónál voltak elérhetők, több mint 29 ezer megkötött szerződéssel. A 2021 elejétől elérhető Minősített Fogyasztóbarát Személyi Hitelek esetében 2023. márciusig a termék piaci részesedése már 20-25 százalék körül alakult. A jegybank a bankszámlacsomagok könnyebb összehasonlítása érdekében megújította a bankszámlaválasztó programját, ezáltal az ügyfelek egy modern, gyors és bank-független összehasonlító oldalt érhetnek el. A számlacsomagok esetében további fontos esemény volt, hogy az alapszámla konstrukció átalakításra került, amely a nyugdíjasok és a szociálisan hátrányos helyzetben lévők számára is megfelelő választás lehet.

Az MNB azonnali fizetési rendszere a jövőben megújul annak érdekében, hogy a rendszer minél több fizetési helyzetben alkalmazható legyen. Ezért 2024. február 1-től a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók kötelesek lesznek az ügyfelek számára biztosítani az egységes adatbeviteli megoldásokkal kezdeményezett átutalásokat. Szintén ettől az időponttól kezdve a fizetési kérelemmel kezdeményezett azonnali átutalásokat is kötelesek teljesíteni a szolgáltatók. A cél elérése érdekében elengedhetetlen, hogy az azonnali fizetésre épülő fizetési megoldások árazásban ne kerüljenek versenyhátrányba. Ezt kezelte a jogalkotó, ugyanis 2023-tól az egységes adatbeviteli megoldásokkal vagy fizetési kérelmekkel történő átutalásokat ingyenesen kell biztosítani az ügyfelek számára.

A megosztott főkönyvi technológiák területén számos jogszabályváltozás történt a Versenyképességi tükör legutóbbi verziójának elkészülése óta. Ide tartozik az Európai Parlament és Tanács 2022/858-as rendelete, amely a pénzügyi eszközök tokenizációja előtt nyithatja meg az utat szabályozott keretek mellett. Ezt követi várhatóan 2023. harmadik negyedévében a kriptoeszközökre vonatkozó egységes európai uniós szabályozás (MiCA). Az MNB-nek ezen a területen MNB blockchain néven fut egy projektje, melynek célja a jelzáloghitelekhez kötődő biztosítások adminisztrációs terheinek csökkenése az osztott főkönyvi technológia segítségével. A projekt a sikeres közbeszerzési eljárást követően az informatikai fejlesztés és tesztelés szakaszában tart.

#	Javaslat	Prioritás
1.1.	A garanciarendszer hatékonyságának javítása	
4.	Rugalmasabb (70–90 százalékos) garanciamérték	↑ 2

Mindkét hazai garanciaszervezet megállapodást kötött az Európai Beruházási Alappal (EIF), amelynek eredményeként a COSME (Programme for the Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises) garanciaprogram keretében – az eddig megszokott maximális 80 százalékot meghaladóan – akár 90 százalékos mértékű kezességet is vállalhatnak. Tekintettel arra, hogy a COSME az előző programozási időszakban került meghirdetésre, 2023. év végéig van lehetőség kezességvállalási kérelem benyújtására a programban. A pandémiás helyzet és annak elhúzódása miatt csúszott a 2021-2027-ig tartó ciklusban korábban tervezett InvestEU program keretrendszerének elfogadása, továbbá a Bizottság az új programra korábban allokált forrásokat is jelentősen csökkentette, melyből adódóan a pályázati lehetőségek is beszűkültek. Ugyanakkor a 2023-ban felgyorsult tárgyalásoknak köszönhetően a hazai garantőr intézmények részéről az InvestEU megállapodás aláírására még az idei évben sor kerülhet.

Az orosz-ukrán háború negatív gazdasági hatásainak enyhítése érdekében az Európai Bizottság átmeneti rendelkezésével összhangban a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. (GHG) és az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) által egyaránt nyújtott intézményi kezesség 2023. december 31-ig érhető el a vállalkozások számára. Bár a Bizottság által kiadott háborús közlemény alapján a tagállamoknak lehetőségük lenne akár 90 százalékos mértékű kezesség biztosítására, a meghatározó állami hitelprogramokban jellemzően 80 százalékos intézményi kezesség támogatja a kkv-k hitelhez jutását.

6.	Összehangolt, intézményi garanciát népszerűsítő marketing	1
----	--	---

Az állami háttérű intézményi kezességvállalás ismertségének és elismertségének növelése érdekében a GHG 2022-ben is folytatta a már korábban megkezdett népszerűsítő marketing tevékenységét. Ennek keretében – elsősorban online marketing eszközök igénybevételeivel – a közösségi média felületeken, a saját médiafelületein, illetve a hazai kkv szektor számára releváns médiatermékek felületein folytatott ismertségnövelő és image típusú kampányokat. A garanciaszervezet 2022-ben részt vett a Széchenyi Kártya konstrukciókat népszerűsítő országos reklámkampányában is. Fentiekén túl az intézményi kezességvállalást és Garantiqa Direkt szolgáltatását országos roadshow keretében és szakmai konferenciákon is egyaránt népszerűsítette.

Az AVHGA agrár témájú lapokban, agrár vásárokon, banki oktatásokon/előadásokon, online felületeken 2022-ben is jelentős kampányt folytatott elérhető termékei propagálására.

1.3.	Hitelkonvergencia támogatása	
1.3.1.	Egészséges hitelezés a fenntartható gazdasági növekedés szolgálatában	
9.	Az ügyfelek kamatkockázatának csökkentése	↑ 3

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) 2017-től kezdődően számos intézkedéssel, többek között a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel minősítés bevezetésével, valamint az adóssághék előírások kamatperiódus szerinti differenciálásával támogatta a háztartások kamatkockázatának mérséklését és a hosszabb kamatperiódusú jelzáloghitelek térnyerését. 2019 elejére az MNB intézkedéseinek hatására a változó kamatozású jelzáloghitel-kihelyezés minimálisra csökkent. A változó kamatozású hitelkonstrukciók utánpótlásának megszűnése és a fennálló hitelek törlesztése okán a változó kamatozású hitelek állományi részesedése is gyorsan csökkent, és 2023 második felére 20 százalék alá esett. A folyamatot az MNB a változó kamatozású jelzáloghitelek kamatkockázatára való figyelemfelhívást elváró ajánlással is támogatta. Így a még fennálló változó kamatozású jelzáloghitel-konstrukciók a hátralévő rövid futamidőkre és az elmúlt évek jövedelmi dinamikájára is tekintettel már nem jelentenek pénzügyi stabilitási rendszerkockázatot.

#	Javaslat	Prioritás
10.	Pénzügyi tudatosság erősítése	2

A Nemzeti alaptanterv (NAT) több művelődési terület – matematika, állampolgári ismeretek, földrajz, illetve technika és tervezés – keretein belül is reflektál a pénzügyi tudatosság erősítésére. A Pénziránytű Alapítvány digitálisan is elérhető ingyenes akkreditált tankönyvei, munkafüzetei a 2022/2023-as tanévben több mint 450 ezer példányban segítik a diákok pénzügyi nevelését. Az Alapítvány „Iránytű a pénzügyekhez” c. középiskolai tankönyvének – az akkreditált tankönyvek között elsőként – és “Küldetések a pénz világában” c. általános iskolai tankönyvének aktualizált kiadása kiterjesztett valóság (AR) megoldásokkal bővült. A technikumokban kötelező pénzügyi és vállalkozói ismeretek tantárgy vállalkozói fejezetekkel bővített e-learning tananyaga is online elérhető. Ebben a tanévben a 3-4. évfolyamos diákok környezetismeret munkafüzete, valamint a 3-8. évfolyamos matematika munkafüzetek is már az új NAT alapján kiegészültek egy-egy, a Pénziránytű Alapítvány által fejlesztett “Mindennapok pénzügyei” fejezettel.

1.3.2. Intenzívebb árverseny mellett olcsóbb bankolás

11.	A Minősített Fogyasztóbarát termékek további terjesztése	3
-----	--	---

A Minősített Fogyasztóbarát keretrendszer népszerűségét jelzi, hogy az MFL termékek piaci részesedése a potenciálisan minősíthető lakáshiteleken 2019 óta 70 százalék közelében alakul. A minősítési keretrendszer sikeres térnyerése nyomán, a versenyképességi célok további támogatása érdekében az MNB 2019-ben a minősített termékkör kiterjesztése mellett döntött. 2020. január óta érhető el a valós kockázatok ellen védő és az online kárrendezési folyamatot támogató Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítások a fogyasztók számára. 2022. december végéig már 11 biztosító rendelkezett fogyasztóbarát minősítéssel és több mint 29.006 darab MFO lakásbiztosítást kötöttek a fogyasztók, 1.098 milliárd forint vagyont biztosítva ezzel. 2021 januárjától a minősített fogyasztóbarát termékkör a Minősített Fogyasztóbarát Személyi Hitelekkel bővült, amelyek a személyi hitel piaci verseny élénkítése mellett a banki digitalizációs folyamatok fejlesztését is támogatják. 2023. márciusig az MSZH termékek piaci részesedése már 20-25 százalék között alakult.

16.	Egyszerű és felhasználóbarát bankszámlaváltás lehetőségének megteremtése	2
-----	--	---

Sok esetben számlacsomagváltással, különböző kedvezményes modulok számlacsomaghoz történő hozzárendelésével vagy akár az igénybe vett szolgáltatások kedvezőbb szolgáltatásokkal történő helyettesítésével a fizetési szokásokhoz jobban illeszkedő számlacsomagot kaphat az ügyfél. Ezekkel számos esetben az ügyfél jelenlegi bankjánál is elérhető, hogy az igényeihez jobban illeszkedő szolgáltatáscsomagot tudjon használni. Amennyiben mégis bankváltás mellett dönt, jelenleg is elérhető már az egyszerűsített bankszámlaváltási szolgáltatás, melynek segítségével az ügyfeleknek elegendő a kiválasztott új számlavezető pénzforgalmi szolgáltatójukat felkeresni. A legtöbb bank esetében már elérhető online számlanyitás, így egyszerűen, gyorsan és kényelmesen van lehetőség az új számla megnyitására. Ebben az esetben elegendő levélben megküldeni az egyszerűsített bankváltásról a nyilatkozatot az új banknak. A másodlagos azonosítók regisztrációjával és használatával számlaváltás esetén sem szükséges az új számlaszám megadása azon partnereknek, akik a másodlagos azonosítók használatával utaltak, ez szintén kényelmesebbé teszi a számlaváltást. Tovább egyszerűsíteni az igénybe vett szolgáltatások ügyféligényekhez igazítását az online ügyintézés további fejlesztése (kedvezményes modulok vagy új szolgáltatások online, vagy applikációból történő hozzáadása, vagy a bankváltási nyilatkozat online formában történő leadása). Egyre jellemzőbb, hogy a bankok egyre kevesebb féle bankszámlacsomagot ajánlanak, inkább azonos bankszámlacsomagon belül az ügyfél kérésére különböző modulok közül lehet választani, ez kihathat a bankszámlaváltások számára, illetve egyre több esetben enélkül is hozzáférhetnek kedvezőbb szolgáltatásokhoz az ügyfelek.

17.	Bankszámlacsomagok összehasonlíthatóságának erősítése	 2
-----	---	---

A számlacsomagok könnyebb összehasonlítása érdekében az MNB megújította a bankszámlaválasztó programját. Ezzel az ügyfelek számára elérhető egy modern, gyors és bankfüggetlen számlaösszehasonlító oldal. Fontos az ügyfelek informáltságának és ismereteinek javítása a számlacsomagok és a kapcsolódó szolgáltatások terén, ebben további előrelépés lehet akár a könnyebben elérhető és egyszerűbben értelmezhető kondíciós listák megjelenése, illetve az évente minden ügyfél rendelkezésére álló díjkimutatások ismertségének növelése és értelmezésének támogatása.

#	Javaslat	Prioritás
1.3.3.	Olcso termékek kényelmesebb elérhetőséggel	
18.	Bankszámla konstrukciók kidolgozása és terjesztése nyugdíjasok, szociálisan hátrányos helyzetben lévő bankkapcsolatainak növelésére	↑ 2

Már jelenleg is elérhető speciálisan nyugdíjasoknak szánt számlacsomagok, emellett az alapszámla konstrukciója is átalakításra került, ami egy jelentős ügyfélkör számára lehet jó választás, külön feltételek teljesítése nélkül. Így a nyugdíjasok és a szociálisan hátrányos helyzetben lévők számára is kedvező választás lehet. Az új alapszámla konstrukció mellett egy teljesen ingyenes szociális alapszámla tovább növelheti a bankkapcsolattal rendelkezők számát.

1.4.	Banki digitalizáció fejlesztése	
1.4.1.	A hatékonyság a banknak alacsonyabb költséget, az ügyfélnek alacsonyabb hitelkamatot jelent	
21.	Fiókhálózatok optimalizálása	2

A digitalizáció fejlődésével az MNB továbbra is fontosnak tartja a bankfiókok elérhetőségének biztosítását, ugyanakkor azok folyamatos racionalizálódása figyelhető meg, valamint egyre több digitális megoldás támogatja az ügyintézt. E folyamatokhoz az MNB 4/2021. (III.30.) számú, digitális transzformációs ajánlása is hozzájárult. Az optimalizáció mellett fontos a lakosság megfelelő szolgáltatásokkal történő ellátása is, ezt biztosítja többek között az MNB megfelelő mennyiségű ATM-ek üzemeltetését ösztönző, 1/2023. (I. 17.) MNB rendelettel bevezetett kezdeményezése.

1.4.2.	Banki termékek és szolgáltatások néhány kattintással	
24.	A digitalizáció fejlesztése és mélyítése	3

Az MNB által készített átfogó bankrendszeri digitalizációs felmérés alapján a hazai bankok digitális érettsége tovább fejlődött, a digitális fejlettségi szint tovább javult, a digitalizációban élen járó hitelintézetek további fejlődése mellett a kevésbé digitalizált bankok felzárkózása egyaránt tetten érhető volt, azonban a közepes fejlettségi szintet a bankrendszer egésze még nem tudta meghaladni. A digitális fejlesztések révén egyes banki termékek digitális elérhetősége egyre inkább tekinthető alapszolgáltatásnak, miközben a netbanki és mobilbanki platformok a fő ügyfélkommunikációs csatornákká váltak. A kifejezetten banki digitalizációért felelős területek aktivitása előremutató, illetve már további, intézményen belüli dedikált csapatok is aktívan hozzájárulnak a digitalizációs célok eléréséhez. Mindezek ellenére a belső működésben a további digitalizációs és automatizációs fejlesztések és modernizációs lépések szükségesnek mutatkoznak. Előremutató továbbá, hogy az innovatív szereplőkkel való együttműködések iránt – igaz lassabb ütemben, de – nő a nyitottság, és a hazai bankok aktívan keresik a FinTech cégekkel való együttműködés lehetőségét.

Az MNB a hazai bankrendszer digitalizációjának erősítése érdekében kiadott ajánlásának hatására valamennyi hazai hitelintézet az MNB elvárásainak megfelelő, átfogó, digitális transzformációs stratégiát és ehhez kapcsolódó ütemtervet dolgozott ki és nyújtott be a jegybankhoz. A stratégiák implementálása megkezdődött, a megvalósítást az MNB rendszeresen felülvizsgálja és visszajelzések keretében értékeli.

Mindemellett a jegybank további eszközökkel is támogatja a hazai bankrendszeri digitalizációt, az Innovation Hub és Regulatory Sandbox keretrendszerek működtetésével.

26.	Az azonnali fizetési rendszerrel összehangolt digitalizációs fejlesztések támogatása	2
-----	---	---

Annak érdekében, hogy az azonnali fizetés minél több fizetési helyzetben alkalmazható legyen, 2024. február 1-jétől a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók kötelesek lesznek ügyfeleik számára biztosítani az egységes adatbeviteli megoldásokkal (pl. QR-kód) kezdeményezett azonnali átutalásokat. Az egységes adatbeviteli megoldások technikai jellemzőit az MNB rendelet melléklete tartalmazza. A fizetési kérelemre alapuló fizetési megoldások minél szélesebb körű elterjedésének támogatása érdekében a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók 2024. február 1-jétől kötelesek teljesíteni a fizetési kérelemmel kezdeményezett azonnali átutalásokat. Ezen túlmenően új ügyféltájékoztatói szabályok kerülnek bevezetésre, annak érdekében, hogy az azonnali átutalásokban részt vevő felek számára egyértelmű legyen a teljesítés sikeressége. Az azonnali fizetésre épülő szolgáltatások segítségével gyorsan és kényelmesen lehet majd a legtöbb fizetési helyzetben, például fizikai helyzetben, online, magánszemélyek között és számlafizetéseknel átutalással fizetni.

#	Javaslat	Prioritás
27.	Banki csomagárazás bevezetése a lakossági pénzforgalmi szolgáltatások területén	↑ 1

Az azonnali fizetésre épülő fizetési megoldások elterjedéséhez elengedhetetlen, hogy azok árazásban ne kerüljenek versenyhátrányba a készpénzzel és a kártyával szemben. 2023-tól az egységes adatbeviteli megoldásokkal (pl. QR-kód) vagy fizetési kérelmekkel történő átutalásokat ingyen kell biztosítani minden ügyfél számára. Ezáltal az egységes adatbeviteli megoldásokkal történő átutalási tranzakciókhoz kapcsolódóan nem kerül közvetlen tranzakciós költségek felszámításra.

1.4.3. Igényeljünk hitelt kényelmesen, online		
28.	Egyszerűbb és gyorsabb online szerződéskötés és aláírás	2

2023. június 22-én hirdették ki a 2023. évi XLVI. törvényt az egyes gazdasági, vagyongazdálkodási és postaügyet érintő törvények módosításáról szóló törvényt, amely a Ptk., az e-ügyintézési törvény, az ügyvédi törvény, valamint a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény módosításával pótolja az elektronikus magánokiratokkal kapcsolatos szabályozási hiányt, továbbá hosszabb távú jogszabályi háttérrel biztosít a pénzügyi szolgáltatóknál jelenleg is alkalmazott, a fent hivatkozott veszélyhelyzeti jogszabállyal megteremtett szerződési gyakorlatoknak. Ennek alapján egyértelművé válik, hogy elektronikus magánokiratnak, továbbá teljes bizonyító erejűnek minősül a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 39. § (1) bekezdésében meghatározott törvények hatálya alá tartozó szervezet által nyújtott szolgáltatás vonatkozásában jognyilatkozatot tartalmazó elektronikus dokumentum is, amelyet a szervezet által a Pmt. 77. § (3) bekezdés d) pontja szerinti felhatalmazás alapján kiadott rendeletben meghatározott auditált elektronikus hírközlő eszköz, vagy elektronikus ügyfélazonosító és nyilatkozattételi rendszer útján azonosított nyilatkozó fél, az aláírás időpontjának azonosítására is alkalmas egyszerű elektronikus aláírással látott el.

35.	A digitális csatornán értékesített jelzálog- és fogyasztói hitelek arányának növelése	2
-----	--	---

A digitális ügyintézési és termékigénylési megoldások folyamatosan fejlődnek. A digitálisan értékesített fogyasztói hitelek esetében az arányuk növekedését elősegítheti, hogy folyamatban van az adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló 465/2017. (XII. 28.) kormányrendelet módosítása, amely tovább bővíti az elektronikusan lekérdezhető keresetkimutatás keretében elérhető foglalkoztatási adatok körét, így többetinformációt szolgáltatva a hitelbírálatához.

1.5. Tőkepiac szélesítése		
1.5.1. Sikeres hazai vállalatok a hazai tőzsdén		
42.	Bankok tőzsdei bevezetésének ösztönzése	3

2022 februárjában ajánlást adott ki az MNB a magyarországi bankok és biztosítók Budapesti Értéktőzsdén való bevezetésének ösztönzésére. A jegybank áprilistól jó gyakorlatnak tekinti, ha tulajdonszerzési, állományátruházási ügyletek esetében az érintett intézmények két éven belül legalább egy törzsrésztársaságot bevezetik a BÉT-re. Ez erősíti a pénzügyi intézmények átláthatóságát, ezáltal a betétesek, befektetők és fogyasztók védelmét is.

Az ajánlás következtében 2022 novemberében a közép-kelet európai régió meghatározó biztosítótársasága, a bécsi székhelyű Vienna Insurance Group a Budapesti Értéktőzsde Prémium kategóriájának legújabb kibocsátója lett. Jelen bevezetéssel az 1996 óta Magyarországon is aktív, nemzetközi cégcsoport a Bécsi Értéktőzsde és a Prágai Értéktőzsde mellett már a magyar tőkepiacon is jelen van. A Vienna Insurance Group egy úgynevezett keresztlisztázás, azaz cross listing keretében vezette be a 128.000.000 darab törzsrésztársaságát a Budapesti Értéktőzsdére, ezzel több mint 1.300 milliárd forinttal növelte meg a hazai tőzsde részvénykapitalizációjának értékét.

#	Javaslat	Prioritás
43.	Modern vállalati kötvénypiac kiépítése	3

2021. december 14-én az MNB Monetáris Tanácsa a Növekedési Kötvényprogram (NKP) lezárásáról döntött, melynek értelmében a program 1.550 milliárd forintos keretösszegének 2022 áprilisában történt kimerülését követően a jegybank nem vásárolt újabb vállalati kötvényeket. A 2019-ben tőkepiacfejlesztési stratégiai döntés eredményeként elindított program, a vállalati kötvénypiac likviditásának bővítésén keresztül a monetáris politikai transzmisszió hatékonyságának növelését célozta. Ezt az NKP működése során eredményesen szolgálta. A program elindítását megelőzően a hazai vállalatok adósságában a bankhitelek abszolút dominanciája volt megfigyelhető, a kötvénykibocsátáshoz, mint alternatívát jelentő forrásbevonási módhoz, a magyar vállalatoknak csak elenyésző hányada fért hozzá. Így a hazai vállalatikötvény-piaci állomány a GDP mindössze 1 százalékát tette ki. Az NKP-nak köszönhetően ez az érték 5,5 százalékra nőtt. A programban 2022. április végéig 89 kibocsátó összesen 114 kötvénysorozatot hozott forgalomba, 2.859 milliárd forint forrásbevonás és névértéken 1.550 milliárd forint volumenű jegybanki vásárlás mellett. A program jelentős pozitív hatást gyakorolt a befektetői étvágyra. A magyar vállalatikötvény piac dinamikus növekedése a regionális piacok viszonylatában is kimagaslónak minősült, melynek köszönhetően hazánk a visegrádi országok között az NKP elindítását megelőző sereghajtói pozíciójából a térség piacvezetőjévé vált. Továbbá a magyar vállalatikötvény-piac felzárkózása együtt járt a kifejezetten zöld beruházási célokra forrásokat bevonó kötvények iránti kereslet megjelenésével. Az NKP égisze alatt megvalósult utolsó kibocsátásig a program keretein belül összesen 20 kibocsátó zöldkötvényei kerültek piacra, 539 milliárd forint névértéken. Ez az NKP által támogatott kötvénykibocsátás mintegy 19 százalékát tette ki.

1.5.2. Tegyük a tőkepiaci fejlődést támogató környezetért		
49.	Digitális platformok elérhetőségének javítása	2

2023. március 23-tól teljes egészében alkalmazandó az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/858 rendelete a megosztott főkönyvi technológián alapuló piaci infrastruktúrák kísérleti rendszeréről, ennek megfelelően módosításra került a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdéi szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény a pénzügyi eszközök tokenizációjának lehetőségét biztosító szabályokkal. A pénzügyi eszközök tokenizációja várhatóan lehetőséget teremt a hatékonyság javítására a kereskedési és kereskedés utáni folyamatokban, és hozzájárulhat ezen eszközök másodlagos piacának kialakításához.

Várhatóan 2023 harmadik negyedévében lép hatályba és ezt követően 18 hónap elteltével teljes egészében kötelezően alkalmazandó lesz a kriptoeszközökre vonatkozó első, joghatóságokon átívelő, egységes európai uniós szabályozási és felügyeleti keretrendszer, a MiCA, amely az Európai Unióban kibocsátott kriptoeszközök és nyújtott kriptoeszköz-szolgáltatások jelentős részére kiterjed, és megteremti a jogbiztonságot a kriptoeszközök piacán, valamint törekszik a fogyasztó- és befektetővédelem és a piaci integritás biztosítására, valamint a pénzügyi stabilitást veszélyeztető kockázatok csökkentésére.

1.6. Biztosítási és pénztári szektor versenyképességének javítása		
51.	A nem-életbiztosítási ágban a termékek ügyfélértékének növelése	3

A nem-életbiztosítási ágban az ügyfélérték növelése érdekében az MNB célul tűzte ki a magasabb szolgáltatási szinttel rendelkező keretrendszer kialakítását. Ennek első lépéseként került kidolgozásra a Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítás (MFO) koncepciója, mely a lakossági otthonbiztosítások termékfeltételeire és eljárási kérdéseire vonatkozóan fogalmaz meg minimum jellegű sztenderdeket. Az MFO rendszerben jelenleg 11 biztosító MFO terméke versenyez, és 2023-ban további MFO termékek megjelenése várható. Ezt támogatja a biztosítóváltás lehetőségének javítása is (ld. 52. pont).

Az ügyfélérték növelését szolgálta az MNB által indított kárrendezési témavizsgálat is, melynek során a biztosítási tevékenységről szóló törvényben 2021. június 26-ától hatályba lépett kárrendezéssel kapcsolatos új rendelkezéseknek való megfelelés került ellenőrzésre. A tapasztalatok szerint az összkép kedvező, a kárrendezések alapvetően megfelelően zajlanak, azonban az új jogszabályi környezethez való alkalmazkodásban, felkészültségben, és gyakorlati megvalósításban eltérések mutatkoztak. A vizsgálat tapasztalatai alapján az MNB szükségesnek látta a jogszabályban leírt kárrendezési szabályok mögé egy olyan gyakorlati elvárásrendszer megfogalmazását, ami segíti a biztosítók munkáját a kárrendezési folyamatok során, elősegíti a jogszabály értelmezését, továbbá egyértelművé teszik az MNB által jó gyakorlatnak tartott kárrendezési folyamat felépítését.

#	Javaslat	Prioritás
52.	A biztosítóváltás segítése jogi és technológiai eszközökkel	1

A lakásbiztosítási piaci versenygyenge intenzitására reagálva megjelent egy 2023. április 30-tól hatályos kormányrendelet, amely szabályozza egyebek mellett a felmondhatóságot, valamint a jelzáloghitelezés során a lakásbiztosítások bemutatásának körülményeit. A jogalkotó a biztosítási évfordulón túl évi egyszeri alkalommal, március folyamán történő felmondási lehetőséget is bevezetett. Az ügyfelek számára így eggyel több kilépési pont jelenik meg arra az esetre, ha az élő lakásbiztosításának díjával vagy szolgáltatási szintjével kapcsolatban elégedetlenné válna. Emellett a banki jelzáloghitelezéskor kötött lakásbiztosítások esetében a biztosítások kötése gyakorlatilag a stratégiai partner biztosító termékeire koncentrálódott, így a kormányrendelet előírja, hogy jelzáloghitelezéskor be kell mutatni az ügyfél részére az MNB honlapján található MFO kalkulátor alkalmazását, lehetővé téve az egyes ajánlatok összehasonlítását, ezzel is élénkítve a versenyt a banki értékesítési csatornán is. Az MNB módosította az MFO pályázati kiírást, melynek egyik része, hogy 2023. március 1-től a negyedéves felmondási lehetőség már nem elvárás. A kormányrendelet által bevezetett kampány ugyanis az ügyfelek számára megfelelő, koncentrált felmondási lehetőséget biztosít, ami kellően fogyasztóbarát. Az MNB a pályázati feltételek ilyen tartalmú módosításával hozzájárult a kormányrendeletben szabályozott felmondási kampányidőszakok koncentráltabb megvalósításának biztosításához.

54.	A biztosítási és a banki szektor közötti digitális kapcsolatrendszer fejlesztése	3
-----	---	----------

Az MNB blockchain néven ismert projektje az első, amely osztott főkönyvi technológián (DLT) alapul, és a technológia használata forradalmi újításnak tekinthető nem csak hazai, hanem nemzetközi szinten is. A fejlesztés célja a jelzáloghitelekhez kötődő biztosítások – első körben lakásbiztosítások – záradékolásának, nyilvántartásának és igazolásának megkönnyítése, a bankok és biztosítók között évtizedek óta fennálló adatcsere problémák megoldása, valamint a két intézmény között zajló ügyintézésből, információáramlási nehézségekből fakadó fogyasztói adminisztrációs terhek csökkentése. Az MNB az előkészítés során elkészítette a fejlesztéshez szükséges informatikai követelmények specifikációját. A projekt a kapcsolódó sikeres közbeszerzési eljárást követően az informatikai fejlesztés és tesztelés szakaszában tart, a résztvevő hitelintézetek, biztosítók és az MNB között az együttműködés, az egyeztetések folyamatosak.

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	Megkezdődötté vált 	Részben megvalósulttá vált 	Teljesen megvalósulttá vált

2. Háztartási megtakarítások aktivizálása

A Háztartási megtakarítások aktivizálása fejezetben szereplő javaslatok prioritásokkal súlyozott megvalósulási mértéke a 2021. decemberi 31 százalékról 37 százalékra nőtt. A fejezet 9 pontjából 1 esetben emelkedett a javaslat megvalósulásának értéke, továbbá 1 javaslatnál történtek kisebb előrelépések. Összességében a 9 javaslat közül immár 5 javaslat részben megvalósulttá válik.

Előrelépések történtek a lakossági állampapírok termékstruktúrájának átalakításában, a futamidő növelésében és a készpénz állampapír vásárlásokba csatornázása terén. A 2022-es év megváltozott gazdasági környezete a lakossági stratégia megújítására ösztönözte az ÁKK-t, melynek keretein belül sor kerül a termékpaletta átalakítására és racionalizálására a potenciális és meglévő ügyfélkör igényeinek kielégítése érdekében. A háztartások készpénz-állományának 2022 második fele óta tartó mérséklődése is támogathatja a lakossági állampapír vásárlásokat, de a készpénz hatékonyabb becsatornázásához még további fejlesztések szükségesek. 2023 júniusában több kormányzati intézkedés is történt a megtakarítások egy részének állampapírba terelése érdekében (13 százalékos szociális hozzájárulási adó bevezetése az állampapírokon kívül számos befektetési formára, illetve az állampapírok betétekkel szembeni hozamelőnyére figyelmet felhívó levelek kiküldésének előírása a bankok számára), ezen intézkedések hatásai azonban az év második felében jelentkeznek majd.

A hazai megtakarítások aktivizálásához legnagyobb mértékben a 2019-ben bevezetett Magyar Állampapír Plusz (MÁP+) kötvény járult hozzá, amely vonzó befektetést kínált a megtakarítóknak, és így képes volt tovább növelni az államadósságon belül a hazai kézben lévő adósság arányát. Azonban a 2022-es év fordulatot hozott: az orosz-ukrán háború kitörését övező bizonytalanság és a magas inflációs környezet állampapír portfóliójuk átrendezésére készítette a lakossági befektetőket. Az inflációkövető Prémium Magyar Állampapír (PMÁP) vált a legnépszerűbb terméké, míg a MÁP+ iránti érdeklődés érdemben visszaesett. A PMÁP állománya 2022-ben megduplázódott, 2023. március végén elérte az 5.300 milliárd forintot. Összességében a háztartások még a megváltozott gazdasági környezetben is stabil finanszírozást nyújtanak az állam számára.

#	Javaslat	Prioritás
2.1.	Lakossági állampapír-finanszírozás erősítése	
1.	Futamidő növelése és termékstruktúra átalakítása	3

Az ÁKK 2019. április 8-án bejelentette a lakossági állampapír portfólió átalakítását, amelynek az egyik legfontosabb eleme a Magyar Állampapír Plusz (MÁP+) 2019. júniusi bevezetése volt. A megváltozott gazdasági környezetre reagálva 2022 decemberében ismertetésre került a megújult lakossági állampapír stratégia, melynek legfontosabb céljai között szerepel a lakossági befektetők igényeire épülő termékkör fejlesztése és hatékony értékesítési csatornák kialakítása az ügyfélkör növelése, diverzifikálása érdekében. Ennek keretein belül portfólió-szemléletre alapuló, három alaptermék-típusra épülő termékpalettát kíván kialakítani az ÁKK egyéb, célzott termékei (Babakötvény, Euró Magyar Állampapír, Bónusz Magyar Állampapír) megtartásával. Az első termékkör egy fix kamatozású papírt foglal magában, mely az infláció tetőzése után, 2023 második felében-végén kerülhet bevezetésre. Az új termék a MÁP+-nál magasabb kamatozással, de kevésbé kedvező visszaváltási feltételekkel rendelkezik majd. Emellett a paletta része marad, de átárazásra kerül a MÁP+, mellyel párhuzamosan a termékkör racionalizálása érdekében kivezetik az Egyéves Magyar Állampapírt. A harmadik elem pedig a jelenleg legnagyobb népszerűségnek örvendő, inflációkövető Prémium Magyar Állampapír (PMÁP) lesz. A legújabb PMÁP sorozatok futamidejének emelése (3 és 5 évesről 4 és 7 évesre), valamint az elmúlt hónapok kiugró értékesítése azt eredményezte, hogy a lakossági állampapír állomány átlagos hátralévő futamideje 2022 szeptembere óta fokozatosan emelkedik, mely kedvező folyamat államadósság finanszírozási szempontból. 2023 júniusában több kormányzati intézkedés is történt a megtakarítások egy részének állampapírba terelése érdekében. Egyrészt a meglévő 15 százalékos kamatadó mellé 13 százalékos szociális hozzájárulási adó kerül bevezetésre 2023. július 1-től a lakosság egyes megtakarításain elért hozamra, ez a magyar állampapírok mellett a részvényekre, TBSZ-számlákra és az ingatlanalapokra sem vonatkozik. Másrészt a bankoknak előírták, hogy 2023 negyedik negyedévében küldjenek edukációs levelet a náluk betéttel rendelkező természetes személyek részére, amelyben az állampapíron és betéten elérhető hozam különbségére kell felhívni a figyelmet. Ezen intézkedések hatásai azonban az év második felében jelentkeznek majd, így akkor lesz lehetőség részletes kiértékelésükre.

2.	Készpénzből állampapír	↑ 3
----	------------------------	-----

A hazai lakosság nemzetközi összehasonlításban magas készpénz-állományának állampapír-megtakarításba terelése több szempontból is kedvező folyamat (pl. támogatja a külföldi ráutaltság mérséklődését, javítja a monetáris transzmisszió hatékonyságát). 2022 elején jelentősen nőtt a háztartások készpénz-állománya a személyi jövedelemadó-visszatérítés és az orosz-ukrán háború kirobbanásakor jellemző tartalékfelhalmozás következtében, mely 2022 második felétől fokozatos csökkenésnek indult. A megváltozott hozamkörnyezetben ugyanis az állampapírok relatív hozama emelkedett a készpénzzel szemben, ezért utóbbi mérséklődése feltételezésünk szerint az állampapír vásárlásokat támogathatta. A Magyar Posta és a Magyar Államkincstár egyes értékesítési pontjai díjmentes lehetőséget nyújtanak a készpénzes állampapír tranzakciók lebonyolítására, mely elősegíti a készpénz hatékony becsatornázását. A tavalyi év során megindult kedvező folyamat fenntartása és előremozdítása érdekében az értékesítési csatornák további bővítésére és új ösztönzők bevezetésére lehet szükség.

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	Megkezdődötté vált ↑	Részben megvalósulttá vált ↑	Teljesen megvalósulttá vált ↑

3. Kkv stratégia

A Kkv stratégia fejezet javaslatai prioritásokkal súlyozva 48 százalékban valósultak meg 2023 júniusára a 2021 végi 44 százalékos mértékhez képest.

A kkv-k termelékenységének növelését támogató intézkedések között érdemes megemlíteni, hogy a helyi iparüzési adóról (HIPA) szóló jogszabály elveben már lehetővé teszi a beruházások elszámolhatóságát HIPA-val szemben, azonban ezt kevés önkormányzat alkalmazza a gyakorlatban. A termelékenység és mérhető hatékonyság javulását célzó javaslatok előrehaladását jelzi, hogy a vállalati felvásárlási piac 2021-2022. években igen aktív volt, az M&A típusú ügyeletek összege és darabszáma is több éves rekordot érték el.

Az elmúlt időszakban az IFKA Iparfejlesztési Köszhasznú Nonprofit Kft. mint szakpolitikai közreműködő, integrátor állami szervezet fogja össze és kommunikálja a vállalkozások felé a fejlesztési források pályázati rendszerének bonyolítását. Az IFKA ezen felül már országos lefedettséggel bíró tanácsadó és mentorhálózatot is működtet a 2023-ban elindított Tanácsadási Voucher Program keretében. A kkv-k számára az üzletfejlesztési szolgáltatások elérését több állami finanszírozással működtetett program és felület is támogatja, ezek közül a vali.hu a legkisebb vállalkozások működtetését támogató felületként üzemel. A hálózatosodás keretében a klaszterek támogatása horizontális támogatási elvéként jelenik meg a fejlesztési programok projekt kiválasztás értékelésében. A fiatalok és a nők vállalkozóvá válását támogató intézkedésként több éve fut a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat munkanélküliek önfoglalkoztató vállalkozóvá válását támogató konstrukciója.

A 2022 decemberében közzétett Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2030 (NDS) a kkv szektor digitális felkészültségét fejlesztő irányokat fogalmaz meg, melyek a vállalkozások innovációs képességeiben is pozitív eredményeket hozhatnak. A NDS az adat-alapú működést támogató technológiákat kíván a kkv-k számára elérhetővé tenni. Ennek előmozdítása érdekében mind a digitális eszközökbe történő egyedi beruházásokat, mind pedig a vállalkozások és a munkavállalók digitális kompetenciáinak fejlesztését célzó programokat nevesít a Stratégia. Az NDS-ben hangsúlyosan jelenik meg a hazai digitális infrastruktúrák további fejlesztése (Gigabit Magyarország 2030, 5G hálózat kiterjesztése), melyek a vállalkozások számára is jó minőségű kapcsolatokat biztosítanak.

A nagyvállalati akceleráció terén az MVM állami vállalat évek óta működteti az MVM Edison versenysorozatot, mely a díjazott startup vállalkozásokat támogatja inkubációval, mentorálással és a legjobb ötleteket magvető finanszírozással. Hasonló kezdeményezések elsősorban a telekommunikációs szektorban indultak el. Pénzügyi befektetőként az MFB csoport tagjaként a Hiventures fejlesztette startup befektetési portfólióját az uniós és állami forrásokon túl már magántőke források becsatornázásával, így mára diverzifikált startup és inkubációs szolgáltatásokat kínál.

#	Javaslat	Prioritás
3.1.	A kis- és középvállalatok termelékenységének növelése a beruházások révén	

3.	A beruházások levonhatósága a helyi iparüzési adóalapról	↑ 2
----	---	-----

2019-től a HIPA törvény módosításának eredményeként az önkormányzatok jogosultak arra, hogy rendelet szintjén adómentességet vagy adókedvezményt állapítsanak meg a vállalkozás adóévben megvalósult beruházásának értéke (vagy annak egy része) után. Az önkormányzat szabályozhatja azt is, hogy amennyiben a vállalkozás HIPA adóalapja nem éri el a beruházás értéke után számított kedvezmény mértékét, úgy a vállalkozása az adókedvezményt az adóévet követő adóév(ek)ben vehesse igénybe.

A HIPA adókedvezmény nyújtásának lehetőségével a gyakorlatban kevés önkormányzat él. A HIPA adóalappal szemben a beruházások költségeinek leírhatóságát, az adókedvezmények nyújtását egységesen szabályozó intézkedés nem történt.

4.	Kkv bérfejlesztési támogatás beruházási feltételekkel	3
----	--	---

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap terhére 2019-ben meghirdetett „Út a jövőbe programot” 2021-ben a „Munkaerő-intenzitást növelő program” követte. A két program együttesen közel 9,5 milliárd forinttal támogatta a kkv-k kapacitásfejlesztési beruházásait, egyúttal a konstrukciókban előírva a foglalkoztatotti létszám (beleértve a beruházás révén felvett munkavállalók) megtartását és a bértömeg éves szinten 10 százalékos növelését 3 éven keresztül.

3.2.	A kis- és középvállalati szegmens termelékenységének javítása a mérethatékonyság növelésével	
------	---	--

5.	Felvásárlások és fúziók elősegítése	3
----	--	---

A Versenytörvény (1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról) 2023-tól életbe lépő módosításai megemelték a gazdasági összefonódás GVH felé történő bejelentési kötelezettségeinek értékhatárait. Az összefonódásban érintett vállalatcsoportra vetített bejelentési értékhatár 15 milliárdról 20 milliárd forintra módosult – figyelembe véve az infláció hatásait a 2017-ben meghatározott értékhatárokhoz képest. Az intézkedés eredményeként 10-15 százalékkal csökkenhet a GVH-hoz a felvásárlásokhoz, fúziókhoz kötődő bejelentések és ezzel együtt az adminisztratív vizsgálatok darabszáma.

Magyarországon 2021-2022 időszakban a korábbi évekhez képest jóval aktívabb volt a vállalatfelvásárlási piac. A nyilvános adatok alapján 2021-ben 132, 2022-ben 137 M&A tranzakció zajlott le, mindeközben a becsült piacméret 4,64 milliárd USD-ről, 5,88 milliárd USD-re nőtt. 2021-ben az összes ügylet 40, 2022-ben 42 százalékát adták a mindkét oldalon magyar érdekeltségekhez köthető megállapodások, míg nagyságrendileg 30-30 százalékot tett ki a vevő-eladó relációban külföldi-magyar, illetve magyar-külföldi M&A ügyletek aránya. A magyar kockázati- és magántőke befektetési tevékenység is aktív volt 2022-ben, a szektor összesen 37 M&A ügyletet bonyolított le (EY M&A Tranzakciós Barométer 2022).

#	Javaslat	Prioritás
3.3.	A kis- és középvállalkozások termelékenységének javítása célzott intézkedésekkel és hálózatosodás révén	
8.	A kkv-k innovációs menedzsment kapacitásának növelése nonprofit tanácsadó központ létrehozásával	1

A vállalkozásfejlesztési szolgáltatások integrátoraként az IFKA több beruházásfejlesztési támogatást és üzletfejlesztési szolgáltatásokat is magában foglaló programot kínált, becsatornázza uniós és hazai fejlesztési forrásokat (Magyar Multi Program, Modern Mintaüzem Program, Zöld Nemzeti Bajnokok, Evolúció – Megújuló Vállalkozások Programja a generációváltás elősegítésére, Beszállító-Fejlesztési Program, Egészségipari Program, Élelmiszeripari Beszállítófejlesztési Program). A szintén kormányzati kezdeményezéssel létrehozott vali.hu általános vállalkozási információkat kínál legkisebb és induló vállalkozások számára, valamint a portálon keresztül – az IFKA konstrukciók népszerűsítésén túl – olyan programok futnak, mint az Országos Vállalkozói Mentorprogram (mentorálás 500 vállalkozás számára, 1.500 pénzügyi tanácsadási alkalom), valamint a Modern Vállalkozások Programja (vallalkozdigitalisan.hu), melyeken keresztül üzletfejlesztési tanácsadási szolgáltatások érhetőek el a kkv-k számára.

A 2022. decemberben elfogadott Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2030 (NDS) olyan üdvözlendő, a vállalatok digitális kompetenciáit fejlesztő irányokat fogalmaz meg, melyek a kkv-k innovációs képességeiben is pozitív eredményeket hozhatnak. A NDS az adat-alapú működés és értékteremtés terén olyan technológiákat kíván a kkv-k számára elérhetővé és használhatóvá tenni, mint a big-data, mesterséges intelligencia (Mesterséges Intelligencia Innovációs Központ létrehozása), fin-tech szolgáltatások.

9.	Klaszterek működésének támogatása	2
----	-----------------------------------	---

Mind a 2014-2020, mind a 2021-2027 operatív programstruktúrában a GINOP és GINOP Plusz konstrukciók a támogatási források megítélése során előnyben részesíti az akkreditált klasztertagként pályázó vállalkozásokat. A klaszterpolitika a 2007-2013 programozási ciklus jelentős forrásokkal támogatta a klaszter-típusú együttműködések létrejöttét. A Pénzügyminisztérium fenntartásában működő klaszterfejlesztés.hu portál összesen 27 klasztert nevesít, mindamellét további, több mint 180 klasztert listáz az adatbázis.

10.	Klaszterek és egyéb hálózatosodási formák létrejöttének támogatása	↑ 1
-----	--	-----

A javaslat megvalósulását támogató pozitív iránynak tekinthető, hogy a formálódó új Iparstratégia 2030 több, az iparági klaszterek fejlesztését és megerősítését célzó irányt fogalmaz meg, többek közt a hazai élelmiszeripar és az agrárium vertikumának versenyképességi fejlesztéseit integrátor nagyvállalatok köré szervezné. A növekedési potenciállal rendelkező magyar kkv-kat támogatni hivatott Magyar Multi Programban külön nevesített célcsoportként jelent meg együttműködési megállapodással integrátor nagyvállalathoz kapcsolódó beszállító vállalkozások köre.

12.	Mentorhálózatok működésének támogatása	1
-----	--	---

Az IFKA 2023-ban indította el Tanácsadási Voucher Programját, amely a programban résztvevő vállalkozásokat segíti üzleti, szakértői tanácsadási szolgáltatások igénybevételeiben.

3.4.	Inspiráló vállalkozó környezet	
------	--------------------------------	--

13.	Fiatal és női vállalkozók számára kedvezőbb pályázati és hitelfelvételi lehetőségek biztosítása	↑ 2
-----	---	-----

A célcsoportot is támogató intézkedés a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat munkanélküliek önfoglalkoztató vállalkozóvá válását támogató konstrukciója, amely 2017-es indulása óta több körben futott. A program (legfeljebb) a mindenkori bruttó minimálbér hat havi összegét vissza nem térítendő támogatásként biztosítja időszakosan folyósítva. A támogatásra az egyes vármegyékre kiírt keretösszeg erejéig pályázhatnak a vállalkozás indítását tervező munkanélküliek. A programban való részvétel egyszerű adminisztráció mellett elérhető, az induló önfoglalkoztató vállalkozónak érdemi segítséget jelent. A támogatás feltétele, hogy a vállalkozás alapításában gondolkodó legalább 1 hónapig regisztrált munkanélküli volt, rendelkezik a vállalkozóként végezni kívánt tevékenységhez szükséges végzettséggel, engedélyekkel, valamint a támogatás igénylését megelőzően bejegyzi vállalkozását.

#	Javaslat	Prioritás
15.	Nagyvállalatok által szponzorált akceleratorok számának növelése	 1

Az állami vállalatok közül MVM az MVM Smart Future Lab Zrt-vel közösen 2016 óta rendszeresen elindítja az Edison Startup versenysorozatát, mely a díjazott startup vállalkozásokat támogatja inkubációval, mentorálással és a legjobb ötleteket magvető finanszírozással. A program jelentős promóciót is kapott. Hasonló kezdeményezések elsősorban a telekommunikációs vállalatok részéről indultak el az elmúlt években. A pénzügyi befektetők részéről az elmúlt években MFB csoport tagjaként a Hiventures fejlesztette startup befektetési portfólióját, az uniós és állami forrásokon túl már magántőke források becsatornázásával, így mára diverzifikált startup és inkubációs szolgáltatásokat kínál.

17.	Releváns startup konferenciák, meetupok szervezése és támogatása	1
-----	---	---

A Hiventures szervezésében létrejött „Startup and Innovation Day” rendezvénysorozat a régió legnagyobb, nemzetközi startup és innovációs seregszemléjévé lépett elő, melyen pénzügyi és szakmai befektetők is egyaránt képviseltetik magukat Európából és a tengeren túlról is. 2022-ben Budapesten került megrendezésre a Startup Safari olyan világcégek háttérével, mint a Microsoft, Google és a Morgan Stanley. Mindemellett több hazai egyetemi és szakmai intézmény (pl. Magyar Innovációs Szövetség) is aktív ezen a téren.

3.5. Képzett humántőke a kisvállalatokban

21.	Eredménycélokhoz kötött digitális kurzusok	1
-----	---	---

A Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2030 (NDS) az oktatás területén – kiemelten a szakképzésben – a modern digitális készségek átadását támogató intézkedéseket nevesít, melyeket egyúttal a munkaerőpiaci igényekkel kíván összhangba hozni. A kompetenciák fejlesztésében és mérésében a kialakítani tervezett DigKomp rendszer többszintű, differenciált képzési és tanúsítási rendszert (DigKomp szintek) kíván bevezetni. A kompetencia-alapon tervezett DigKomp struktúra olyan elemekből épülne fel, mint az ipar 4.0 technológiákat alkalmazni képes munkavállalók képzése és átképzése, magasabb szinteken a big-data és adatvagyon kezelése, mesterséges intelligencia, illetve ágazatspecifikus ismeretek (pl. Digitális Agrárakadémia). Mindezen felül külön támogatott célkitűzésként jelenik meg a vállalati digitális képzések támogatása.

3.6. A modern korban versenyképes kkv szektor támogatása

22.	Kötelező vállalati honlap	3
-----	----------------------------------	---

2020-ban a magyar vállalkozások közel kétharmada (63 százaléka) rendelkezett webes megjelenési felülettel, míg Európai Unióban átlagosan a vállalkozások 77 százaléka rendelkezett honlappal. Hazánk még mindig az uniós rangsor alsó harmadában helyezkedik el ezen a téren, számottevően elmaradva a régiós országok szintjétől is. A vállalkozások kötelező online jelenlétének előírása nem került napirendre.

23.	Vidéki digitális infrastruktúra fejlesztése	2
-----	--	---

A magyar digitális infrastruktúra nemzetközi összehasonlításban is a fejlettnek tekinthető, meghaladva az uniós országok átlagát. A Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2030 (NDS) helyzetértékelése alapján azonban a magyar háztartások 21 százaléka számra nem hozzáférhető a nagysebességű hálózat, ez összesen 856 ezer háztartást jelent. A NDS mindezen felül az 5G hálózatok jövőben várható nagyobb igénybevételére is fel kívánja készíteni a hazai infrastruktúrát, mivel 3.200 településből 1.800 esetében nincs a technológiai feltételeknek megfelelő optikai kábel a felhordóhálózat üzemeltetéséhez. A Szuper Gyors Internet program következő minőségi lépcsőfokán az NDS megfogalmazza a „Gigabit Magyarország 2030” országos hálózatfejlesztési program megvalósítását annak érdekében, hogy 2030-ra minden igényhelyen elérhető legyen a legalább szimmetrikus 1 Gbps sebességű internetkapcsolat. Az intézkedés keretében el kell érni, hogy 2025-re az üzleti igényhelyek 70 százaléka, 2030-ra pedig 100 százaléka rendelkezzen legalább 1 Gbps sávszélességű internet-hozzáféréssel lehetőségével. A fejlesztések elindításához és megvalósításához szükséges források kiírásra kerültek a Digitális Megújulás Operatív Program 3. prioritástengelyén közel 80 milliárd forrással.

A 2030-ig tervezett időszakra a hálózati fejlesztések finanszírozásában a 2021-2027 ciklus Digitális Megújulás Operatív Program Plusz és kormányzati forrásokon felül bevonhatóak lesznek mind a CEF2 és az Invest EU programok forráskeretei is.

#	Javaslat	Prioritás
24.	IKT kockázatok kezelésére vonatkozó szabályok szigorítása	2
<p>Az Európai Unió által kidolgozott kiberbiztonsági tanúsítási rendszer hazai elemeként 2022. január 1-jétől a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (SZTFH) került kijelölésre a nemzeti kiberbiztonsági tanúsító hatósági feladatok elvégzésére, valamint társadalmi kommunikációjában törekszik a kibertérben megjelenő fenyegetések és biztonságos magatartások megismertetésére.</p> <p>A Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2030 Digitális Gazdaság célkitűzései között szerepel a Modern Vállalkozások Program lefedettségének kiterjesztése, amely a tervek szerint a kiberbiztonság területén is közhasznú ismereteket (pl. biztonsági tanúsítvánnyal rendelkező IKT eszközök és megoldások használata) nyújt majd a vállalkozások számára.</p>		
25.	Neumann János Alap a vállalkozások IKT fejlesztéseinek támogatására	2
<p>A hazai kkv szektor digitális átállását támogató forrástérképet a Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2030 tervezete összesíti. Dedikált források a Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz) 1.1 és 1.2 fejezetében, valamint indirekt módon a Gazdaságfejlesztési Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz) keretében lesznek elérhetők a 2021-2027 operatív program struktúrában. A DIMOP 2021-2022 évi kiírásaiban 14 milliárd forint fejlesztési forrás került meghirdetésre a kis- és közepes vállalkozások digitális fejlesztéseinek támogatására. A 2023-2024 időszakra tervezett DIMOP fejlesztési keret 103 milliárd forint forrást rendel a kkv-k digitális fejlődésének támogatására, azon belül az 1.2.3 konstrukciók 46 milliárd forint forrással hitel- és garanciatermékek formájában támogatják a vállalkozások digitalizációs fejlesztéseit.</p> <p>A Neumann János Nonprofit Kft. elsősorban társadalmi, kommunikációs célú feladatokat lát el. A Neumann Technológiai Platform több tematikus együttműködésben vesz részt (Mesterséges Intelligencia Koalíció, 5G Koalíció, Blockchain Koalíció, Drón Koalíció), melyek a digitális technológiák népszerűsítését és társadalmi megismertetését célozzák.</p>		
26.	Uniós támogatások szempontrendszerének súlyozása a tudásintenzív ipari szolgáltatások felé	3
<p>A 2021-2027 GINOP Plusz konstrukciók kiírásában a tudásintenzív szakosodás továbbra is horizontális elvként, a Nemzeti Intelligens Szakosodás S3 stratégiai elvei alapján a K+F és innovációs célú kiírásokban jelenik meg. Tudás- és technológiaintenzív támogatási fókusz a Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2030 (NDS) DG II. „IKT ágazat és ökoszisztéma célzott és innovatív fejlesztése” intézkedéscsoport fogalmaz meg a Digitális Megújulás Operatív Program forrásainak allokációjában. Az NDS a K+F+I támogatások ágazati fókuszát szintén az S3 stratégiára visszautalva horizontálisan fogalmazza meg, mindamelllett nevesítetten jelennek meg a haladó digitális technológiák (blokklánc, drón, IoT, mesterséges intelligencia, kvantumszámítástechnika) magyarországi fejlesztését és hasznosítását célzó projektek támogatása (Science Park és Nemzeti Laboratóriumok infrastruktúra fejlesztése, digitális technológiákkal foglalkozó vállalkozások K+F+I tevékenységének támogatása, MI kutatási és fejlesztő központok Magyarországra vonzása).</p>		

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
Megkezdődötté vált 	Részben megvalósulttá vált 	Teljesen megvalósulttá vált 	

4. Külgazdaság és gazdaságszerkezet

A Külgazdaság és gazdaságszerkezet fejezetben szereplő javaslatok prioritással súlyozott megvalósulási mértéke a 2022-es Versenyképességi tükörben mutatott 35 százalékról 39 százalékra emelkedett.

A jelenleg tervezési fázisban lévő Iparstratégia 2030 koncepció továbbra is a magyar ipar zászlóshajójaként tekinti a járműgyártást, és a koncepció alapján a hazai akkumulátorgyártás felfuttatása és export kapacitások kiépítése szervesen kapcsolódik ezen folyamathoz. Az iparstratégiában horizontális fejlesztési irányként jelenik meg, hogy a hazai beszállítói bázist alkotó vállalkozások képesek legyenek magasabb hozzáadott értékű termeléssel feljebb lépni az értékláncban. A fentiekhez kapcsolódó irányelvként jelenik meg a stratégiában a villamosberendezés- és alkatrészgyártás ágazat megerősítése is az elektromobilitásra való átállás jegyében. A formálódó Iparstratégia 2030 kiemelt ágazatnak tekinti a magas hazai beágyazottsággal bíró élelmiszeripart, valamint a tudásintenzív, magyar vállalkozásokra építő egészségipart és az IKT szektort, melyek magas exportpotenciállal rendelkeznek. Az Iparstratégia 2030 jelenleg tervezési fázisban van, a megvalósítás forrásallokációja és ütemezése egyelőre nem ismert.

Az előző Versenyképességi Tükör megjelenése óta számos nagy összegű FDI beruházás került bejelentésre, amelyeken belül különösen nagy hangsúlyt kaptak a távol-keleti anyavállalatoknak az akkumulátorgyártás egyes folyamataiban részt vevő gyáregységei. Az eddigi tapasztalatok alapján az FDI beruházások pozitív hatásait akkor lehetséges a leginkább kihasználni, ha a termelés a beszállítói hálózaton keresztül integrálódik a befogadó nemzetgazdaságba, valamint a termelő tevékenység mellett az értéklánc magasabb hozzáadott értékű elemei (kutatás-fejlesztés, marketing) is folyamatosan betelepülnek. A kínai-magyar pénzügyi kapcsolatok bővülését jelzi, hogy a hazánkban már jelenlévő 2 kínai nagybank után a Kínai Építési Bank is önálló képviselőt hozott létre Budapesten. Az MNB Renminbi Program kezdeményezése segíti a kétoldalú pénzügyi kapcsolatok mélyülését.

A Versenyképességi Programban a külgazdaság és gazdaságszerkezet tekintetében megfogalmazott irányokhoz illeszkedően a 2021-2022-ben futó Magyar Multi Program többek között a magyar vállalkozások nemzetköziesedését, valamint a hazai beszállító vállalkozások megerősítését, piaci diverzifikációját is támogatta. Szintén a kkv-k külpiacokra való belépését támogatta a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) és a HEPA Exportfejlesztési Ügynökség által bonyolított Külpiaci Növekedési Támogatási Program, valamint a Külpiacrajutási Támogatási Program is. A KKM a Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés 2025 (NEFE) stratégia végrehajtásában több, a magyar vállalkozások technológiaiintenzív és szolgáltatás-exportját támogató programot bonyolított le 2021-2022 években. A magyar vállalkozások a vízgazdálkodási, egészségügyi és mezőgazdasági fejlesztési projekteken működtek közre a Balkánon és a fejlődő világ országaiban (Kenya, Uganda).

#	Javaslat	Prioritás
4.1.	A magyar kis- és középvállalkozások külgazdasági aktivitásának növelése	
1.	Áruexport mellett a szolgáltatásexport erősítése	3
<p>A Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) a Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés 2025 (NEFE) stratégia végrehajtásában több, a magyar vállalkozások technológiaintenzív és szolgáltatás-exportját támogató programot bonyolított le. A program keretében mintegy 896 millió dollár (kb. 265 Mrd forint) értékben valósultak meg fejlesztési projektek magyar vállalkozások részvételével 2020-2021 időszakban. Az EU integrációt támogató nyugat-balkáni fejlesztések keretében a KKM magyar vállalkozások részvételével vízgazdálkodási, egészségügyi és mezőgazdasági célú projektek megvalósítását támogatta Bosznia-Hercegovinában, Albániában és Montenegróban. A magyar vállalkozások tudásintenzív exportban való aktivitásában pozitívnak tekinthető, hogy a Kenyába és Ugandába irányuló fejlesztési együttműködésekben olyan területeken működtek közre hazai cégek, mint az egészségügyi szolgáltatások fejlesztése, vagy a pénzügyi szektor kiberbiztonsági fejlesztéseinek megvalósítása – utóbbi projekt 1,5 milliárd forintos nagyságrendet képviselt Ugandában.</p>		
2.	Egy övezet – egy út kínai kezdeményezés által elérhető előnyök kiaknázása	 2
<p>Kínai vállalatok nagy összegű magyarországi FDI beruházásokról döntöttek. A legjelentősebb közülük a CATL akkumulátorgyártó nagyvállalat 7,3 milliárd eurós beruházása Debrecenben. A CATL legnagyobb kontinentális gyáregységét hazánkban tervezi felépíteni. A hazánkban működő távol-keleti érdekeltségű logisztikai kapacitásokat erősíti a jövőben a kínai CECZ cégcsoport Vác mellett tervezett, E-kereskedelmi Ipari és Logisztikai Park 27 milliárdos beruházásának létesítése. Az eddigi tapasztalatok alapján az FDI beruházások pozitív hatásait akkor lehetséges a leginkább kihasználni, ha a termelés a beszállítói hálózaton keresztül integrálódik a befogadó nemzetgazdaságba, valamint a termelői tevékenység mellett az értéklánc magasabb hozzáadott értékű elemei (kutatás-fejlesztés, marketing) is folyamatosan betelepülnek.</p> <p>A kétoldalú gazdasági kapcsolatok erősödését jelzi továbbá, hogy a kínai nagybankok közül a Bank of China, a Kínai Fejlesztési Bank (China Development Bank) után a Kínai Építési Bank (China Construction Bank) is saját magyarországi képviselet létrehozását jelentett be 2023. áprilisban. Az MNB aktív partnerként vesz részt Renminbi Programjával a kínai-magyar pénzügyi kapcsolatok erősítésében.</p> <p>Magyarország csatlakozott a 2021-ben elindított Huawei SEEDs Ösztöndíjprogramhoz, melyben 12 európai ország vesz részt. A magyar egyetemek közül korábban a Pécsi Tudományegyetem, a győri Széchenyi István és az Óbudai Egyetem csatlakozott közel 30 hallgatói projekttel.</p>		
3.	Gyorsan növekvő és stabil intézményekkel rendelkező új piacokra való belépés támogatása	1
<p>A Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) és a HEPA Exportfejlesztési Ügynökség 2021-2022 években bonyolította a magyar cégek külföldi terjeszkedését és multivá válását támogató Külpiaci Növekedési Támogatási Programot 10 milliárd forintos kerettel, valamint a magyar vállalkozások exportpiacra lépését segítő Külpiacrajutási Támogatási Programot is.</p>		
4.2.	A betelepülő külföldi tőke tudásának hasznosítása	
7.	Állami gazdaságfejlesztési források irányítása a tudásintenzív, illetve belföldön jól beágyazott feldolgozóipari ágazatokra	2
<p>A formálódó Iparstratégia 2030 kiemelt ágazatai között jelenik meg a magas hazai beágyazottsággal bíró olyan tudásintenzív, magyar vállalkozásokra alapozott ágazatok támogatása, mint az egészségipar (gyógyszergyártás és orvosi műszergyártás), vagy az IKT szektor. Az Iparstratégia 2030 megvalósításának forrásallokációja és ütemezése egyelőre nem ismert.</p> <p>A fejlesztési források beágyazott gazdasági szereplők irányába történő becsatornázását támogató intézkedéseként értékelhető a Magyar Multi Program, amely a magyar kkv szektorban növekedési potenciállal rendelkező, és külpiacra lépésre kész vállalkozások támogatását célozta. A GINOP Plusz 1.2.1-2021 konstrukcióban 100 milliárd forint forrás keret támogatta a fejlesztések megvalósulását. A Széchenyi Kártya program konstrukciók kiegészültek az agrárium, mint beágyazott ágazat támogatását célzó konstrukciókkal (Agrár Széchenyi Beruházási Hitel Max+, Agrár Széchenyi Kártya).</p>		

#	Javaslat	Prioritás
8.	Kiemelten támogatott vállalatok magyar beszállítói aktivitásának ösztönzése	3

A nagy érdeklődés mellett futó Magyar Multi Program a nemzetközi értékláncokba beszállító kkv-k megerősítését is támogatta, a vállalati kapacitások és kompetenciák fejlesztése, másrészt a beszállító piaci kapcsolatainak szélesítése mentén. A jelenleg tervezési fázisban lévő „Iparstratégia 2030” szintén megfogalmaz a célkitűzés teljesülését támogató javaslatokat. A járműipar esetében fejlesztési irányként jelenik meg, hogy a hazai beszállítók előrébb lépjenek az értékláncban, magasabb hozzáadott értékű termékeket állítsanak elő. Az akkumulátorgyártáshoz és a járműipar elektromobilitásra való átállásához kapcsolódóan a magyar villamosberendezés- és alkatrészgyártás kapacitásainak és kompetenciáinak megerősítése is a javaslat megvalósulását támogató gazdaságfejlesztési törekvést jelent.

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
Megkezdődötté vált 	Részben megvalósulttá vált 	Teljesen megvalósulttá vált 	

5. Munkaerőpiac

A Munkaerőpiac fejezet javaslatainak prioritásokkal súlyozott megvalósulása 46 százalékra nőtt a 2021. decemberi 43 százalékról. A Versenyképességi program munkaerőpiacot érintő javaslatainak 73 százalékában kezdődött meg a végrehajtás a program bejelentése óta. A 2021-es Versenyképességi tükrök megjelenése óta 2 javaslat esetében történt státuszváltozás, az atipikus munkavégzést és a felnőttképzést illetően. Emellett 8 javaslat esetében történtek intézkedések, melyek azonban nem befolyásolták az érintett pontok megvalósulásának mértékét.

Az elmúlt időszakban az atipikus munkavégzés terén történt jelentősebb előrelépés, miután 2022 nyarán életbe lépett egy távmunkára vonatkozó törvénycsomag, melynek keretében rugalmas szabályozásra került a távmunka és annak körülményei. Az állami szféra több szakmája esetében folytatódtak az elmúlt időszakban a béremelések, és további bérfejlesztések várhatók, azonban jelentős tér van egyes szakmák (pl. pedagógusok, egészségügyi szakdolgozók) tekintetében a béremelésekre. A sérülékenyebb munkaerőpiaci csoportok foglalkoztatását jelenleg is több program támogatja (munkatapasztalat-szerzést elősegítő támogatások, „Vállalkozások munkaerő támogatása” program) a vállalatoknak nyújtott bérköltség-támogatással. A munkaerőhiány enyhítése érdekében a kormány tovább kívánja ösztönözni a külföldi vendégmunkások foglalkoztatását annak egyszerűsítésével és további szabályozásával.

2022-től kezdődően szakmai, illetve képesítő vizsgát csak független, akkreditált vizsgaközpontokban lehet tenni a szakképzésben és a felnőttképzésben. A szakmai oktatás és a vizsgaszervezés az új rendszerben elválik egymástól. A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében a tervek szerint a jövőben tovább fog fejlődni a vizsgáztatás rendszere az országosan elérhető, központi, a legkorszerűbb eszközökkel felszerelt Országos Központi Akkreditált Vizsgaközpont (OKAV) hálózattal, amely a színvonalas szakmai vizsgáztatás alapfeltételeit teremti meg az olyan szakmáknál és szakképesítéseknél, amelyek esetében nem áll rendelkezésre a vizsgáztatást lefolytató akkreditált vizsgaközpont. Szintén az RRF keretében kerül majd bevezetésre az Egyéni Tanulási Számla (ETSZ) rendszere, amelyen keresztül több érintett is bevonásra kerülhet a felnőttek továbbképzésének finanszírozásába, illetve a nemzeti szintű mikrotanúsítvány rendszer, amely a rövid időtartamú képzések egységes keretrendszerbe foglalására lesz alkalmas. A Nemzeti Digitalizációs Stratégia egyik központi eleme az Európai Állampolgári Digitális Kompetencia Keretrendszer (DigKomp) gyors és szisztematikus hazai bevezetése, amelyre számos képzési és fejlesztési program fog épülni az előttünk álló évtizedben. Véget ért a Nemzeti Tehetség Program keretében 2022-ben meghirdetett, fiatal vállalkozóknak szóló Start program, ugyanakkor kiírásra került a vállalati munkahelyi képzések támogatására szolgáló GINOP program II. üteme.

#	Javaslat	Prioritás
5.1.	A munkaerő-tartalék felszabadítása a versenyszektor részére	
4.	Atipikus foglalkoztatási formák további ösztönzése kapacitásbővítés és szervezetfejlesztés érdekében	↑ 3

Az atipikus foglalkoztatási formák közül az otthoni munkavégzés szélesebb körű elterjedését segítheti a távmunkára vonatkozó, 2022. június 1-jén hatályba lépett törvénycsomag. Az új szabályozás értelmében a kizárólag a munkáltató telephelyén kívül végzett munka mellett távmunkának minősül, ha a munkavállaló a munkáját részben a munkahelyén, részben pedig azon kívül, például otthonról végzi. A távmunka továbbá már minden, arra alkalmas munkakörben bevezethető. A törvénycsomag rugalmasan szabályozza a távmunkát, lehetőséget adva például a munkáltatók és a munkavállalók közötti egyéni megállapodásra a távolról történő munkavégzésre vonatkozóan. Emellett egyszerűsödnek a munkavédelmi és a munkaeszközökre vonatkozó követelmények is, továbbá a munkáltatóknak lehetőségük van a munkavállalók számára rezsiátalány kifizetésére, mely a minimálbér 10 százalékának megfelelő összegig (2023-ban havi 23.200 forint) sja-mentes.

5.2.	A munkaerő-tartalék aktivizálása az adórendszer eszközein keresztül	
11.	Célzott munkaidő-csökkentés részben vagy egészben szociális hozzájárulási adó kompenzációval és/vagy állami bércsökkentéssel a sérülékeny csoportokban	1

A munkaerőpiac szempontjából sérülékenyebb csoportok közül a fiatalok és az alacsony iskolai végzettségűek elhelyezkedését továbbra is elősegítik különböző programok. A munkatapasztalat-szerzést elősegítő támogatások keretében a munkáltatók 90 napig 100 százalékos bércsökkentés-támogatásban részesülhetnek, amennyiben 30 év alatti szakképzett fiatal vagy hátrányos helyzetű (tartós munkanélküli, pályakezdő, gyermekgondozási díjban részesülő, közfoglalkoztatásból kilépő, 50 év feletti, alacsony iskolai végzettségű) álláskeresőt alkalmaznak. A támogatás részmunkaidős foglalkoztatás esetén is igénybe vehető. Emellett a „Vállalkozások munkaerő támogatása” program is támogatja a vállalatokat 25 év alatti vagy legalább 1 hónapja nyilvántartott álláskereső felvétele esetén, a bércsökkentés 50 százalékaival legfeljebb 6 hónapig.

5.4.	Külföldön élők hazavonzása	
14.	Bérfejlesztés az állami hiányszakmákban	3

2023. január 1-től 11 százalékos bővüléssel folytatódott az orvosok béremelése, továbbá 2023 júliusától 18 százalékkal emelkedik az egészségügyi szakdolgozók (ápolók és az egészségügy nem gyógyító területein dolgozók) alapbére. Utóbbiak bére 2024. március 1-jén várhatóan tovább emelkedik.

A pedagógusok esetében 2023. január 1-től az ágazati szakmai pótlék a korábbi 20 százalékról 32 százalékra emelkedett. Emellett a jelenlegi információk és tervek alapján 2023-ban megkezdődhet a pedagógusok béreinek jelentősebb ütemű emelése. A tervek szerint az idei béremelés mértéke januárig visszamenőleg legalább 21 százalékos lehet, ezt követően – 2021-hez képest – 2024-ben 25 százalék, 2025-ben pedig 29-30 százalék lehet a béremelés. Az intézkedésekkel a pedagógusok átlagfizetése 2025-re elérheti a diplomás átlagbér 80 százalékát. 2022-ben korábbi és új bejelentések alapján folytatódott a rendvédelmi dolgozók béremelése. A katonák és a rendőrök bére két lépcsőben emelkedik tovább: 2022 szeptemberétől, majd 2024 januárjától, állománykategóriánként eltérő mértékben.

16.	Magyar vállalatok külföldi toborzásának támogatása költségek leírásával, adókedvezményekkel	1
-----	--	---

A külföldön élő magyarok toborzásában nem történt érdemi előrelépés az elmúlt időszakban, azonban a külföldi vendégmunkások foglalkoztatását egy új törvénytervezet keretében további intézkedésekkel segítené elő a kormány. A benyújtott törvénytervezet értelmében a vendégmunkások tartózkodási engedélyeinek ügyintézése egyszerűsödne a kormány stratégiai partnerei, a nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházást megvalósítók és a Kiemelt Exportőr Partnerségi Programban részt vevő munkáltatók számára. A vendégmunkások maximum 3 éves tartózkodási engedélyt kaphatnak, letelepedési engedély nélkül, továbbá kvótákkal szabályoznák a vendégmunkások számát a meghatározott ágazatokban és szakmákban. A törvény az elfogadása esetén várhatóan 2023. november 1-jén lép hatályba.

#	Javaslat	Prioritás
5.5. Felnőttek képzési rendszerének megerősítése		
18.	Kimenetszabályozás és független vizsgaközpontok bevezetése a felnőttoktatási és -képzési rendszerben	↑ 1
<p>2022-től kezdődően szakmai, illetve képesítő vizsgát csak független, akkreditált vizsgaközpontokban lehet tenni a szakképzésben és a felnőttképzésben. Az akkreditált vizsgaközpontok nagyfokú szakmai függetlenséget élveznek, a szakmai oktatás és a vizsgaszervezés az új rendszerben elválik egymástól. Aki a képzőnél sikeresen befejezte a képzést, kap egy tanúsítványt, s ennek birtokában keresnie kell egy akkreditált vizsgaközpontot, ahol vizsgát tehet, és eredményes vizsga után kaphat egy állam által elismert bizonyítványt. 2025 végéig ugyanakkor az állam által fenntartott, és az együttműködési megállapodással rendelkező, nem állami szakképzési alapfeladatot ellátó oktatási intézmények akkreditáció nélkül is szervezhetnek szakmai vizsgákat.</p> <p>A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében a tervek szerint az országosan elérhető, központi, a legkorszerűbb eszközökkel felszerelt Országos Központi Akkreditált Vizsgaközpont (OKAV) hálózat, amely a színvonalas szakmai vizsgáztatás alapfeltételeit teremti meg az olyan szakmáknál és szakképesítéseknél, amelyek esetében nem áll rendelkezésre a vizsgáztatást lefolytató akkreditált vizsgaközpont. Az építési beruházás és eszközbeszerzés mellett az OKAV-hálózat keretében kialakításra kerül egy adatbázis, amely a hálózat központi épületében vizsgáztatható szakmák és szakképesítések képzési és kimeneti követelményei, valamint programkövetelményei és a központi épület vizsgatermeinek felszereltsége által meghatározott gyakorlati kérdések, tételsorok rendszerezett gyűjteménye lesz.</p>		
19.	Első végzettség megszerzésének ingyenessé tétele a felnőttképzésben	2
<p>A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében a tervek szerint több intézkedés is koncentrálna az élethosszig tartó tanulás fejlesztésére. A felnőttkori tanulásban résztvevők számának növelése érdekében tervben van az Egyéni Tanulási Számla (ETSZ) rendszer bevezetése Magyarországon. Az ETSZ egy közvetett finanszírozási eszköz, amely bevonja az érdekelt feleket (vállalkozások, szociális partnerek, önkormányzat, egyház, civil szervezet, az egyén, az állam) a képzés finanszírozási folyamatába, és az egyén döntésére bízva a képzési támogatás felhasználását egy minőségbiztosított képzési lista keretein belül. Az ETSZ-ek bevezetéséhez kapcsolódóan folyamatban van egy egységes, nemzeti szintű mikrotanúsítvány rendszer kidolgozása. A rövid, más módon jogviszonyt nem keletkeztető képzési szerződések a felsőoktatás, a felnőttképzés és a szakképzés esetében is felnőttképzési jogviszony keretében kerülhetnek adminisztrálásra, így a képzések után kiállított mikrotanúsítványok a felnőttképzési, folyamatos felnőttkori tanulási rendszerbe illeszkednek majd.</p>		
20.	Digitális és nyelvi készségek fejlesztése az idősebb korosztályok körében	3
<p>A Nemzeti Digitalizációs Stratégia egyik intézkedése az Európai Állampolgári Digitális Kompetencia Keretrendszer (DigKomp) gyors és szisztematikus hazai bevezetése. A bevezetést követően erre épülő módon külön intézkedés foglalkozik majd a digitális társadalmi befogadás erősítésével, lakossági digitális kompetencia-fejlesztő programok indításával, az e-egészségügyi kompetenciák fejlesztésével, a munkaerő-piaci igényekhez illeszkedő informatikai és digitalizációs képzések támogatásával a szak- és felnőttképzésben, valamint az idősebb polgárok digitális világba történő bevonásával.</p> <p>A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében a „munkavállalók és vállalatok alkalmazkodóképességének és termelékenységének javítása a munkaerő fejlesztésén keresztül” megnevezésű program támogatja a munkaerő kompetenciafejlesztését, képzését felnőttképzők bevonásával, ezáltal hozzájárul a hazai munkaerő versenyképes növekedéséhez. A 70 milliárd forintos keretösszegű programot a foglalkoztatási és a felnőttképzési szakterület közösen kezeli majd.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
5.6.	Szakmai továbbképzések erősítése	
22.	Kötelező vállalati továbbképzési minimum bevezetése	3

A GINOP Plusz-3.2.1-21 II. ütemében összesen 15 milliárd forint feltételesen vissza nem térítendő támogatásra pályázhatnak vállalatok munkahelyi képzések megvalósítására. A pályázható támogatás összege a kkv-k esetében 75, míg a nagyvállalatok esetében 150 millió forint. A támogatás intenzitása mikro- és kisvállalkozásoknál 70, középvállalkozásoknál 60, míg nagyvállalatoknál 50 százalék. Négyféle képzés támogatható: soft skill, IKT, nyelvi, valamint szakmai ismeretekre irányuló képzések, melyek kontaktórás és online formában is megvalósíthatóak. Minimum 3 fő bevonása szükséges a képzésekbe, az egy főre jutó maximálisan elszámolható képzési költség pedig 250.000 Ft, ami bizonyos szempontok teljesülése esetén (hátrányos helyzetű munkavállaló, szabad vállalkozási zóna, kiemelt ágazat, vagy IKT képzés megvalósítása) 350.000 forintra emelhető. A képzések költségein túl azonban elszámolható a munkavállalók képzésen való részvétele miatt kieső munkaidőre jutó bruttó bér, valamint a projektmenedzsment és projekt előkészítési tevékenységek is.

5.7.	Vállalkozói hajlandóság erősítése	
25.	Vállalkozói ismeretek oktatása, vállalkozói készségek fejlesztése a köznevelésben és a felsőoktatásban	2

2023 tavaszán ért véget a Nemzeti Tehetség Program keretében 2022-ben meghirdetett, fiatal vállalkozóknak szóló Start program. A Start programot először 2022 tavaszán hirdették meg, a második kiírásra pedig 2022. december 20-ig pályázhattak technológiai alapú szolgáltatás- és termékötletekkel a 18 és 35 év közötti fiatalok. A szervezők egészségügyi és szociális, közösségi célú, illetve zöld megoldásokat vártak a jelentkezőktől. A 8 hetes mentorálási-képzési időszakban 20 csapat vehetett részt, ők bruttó 3-3 millió forintot is kaptak az ötleteik megvalósítására. A képzés végén további 5-5 millió forintot nyerhetett el két versenyző a vállalkozásuk elindításához. A programot a Nemzeti Tehetség Központ bonyolította le a Design Terminállal együttműködve.

A Nemzeti Digitalizációs Stratégia egyik tervezett intézkedése a magasabb szintű állampolgári és vállalkozói kompetencia fejlesztés, támogatás, illetve mentorálás.

26.	Belföldi és külföldi médiaprogramok a vállalkozói lét népszerűsítésére	1
-----	---	----------

9. alkalommal került megrendezésre a PÉNZ7 pénzügyi és vállalkozói témahét az iskolákban 2023 márciusában. Az egyhetes program fókuszában a "Korszerű pénzkezelés és digitális biztonság", illetve a "Gondolkozz és vállalkozz!" állt. A Pénziárnytű Alapítvány és a Belügyminisztérium együttműködésében 2023-ban 570 ezer tankönyv és munkafüzet segítette az ismeretek átadását. A programban több mint ezer iskola közel 144 ezer diákja vett részt, 506 önkéntes közreműködésével.

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részből megvalósult	Teljesen megvalósult
	Megkezdődötté vált 	Részből megvalósulttá vált 	Teljesen megvalósulttá vált

6. Területi felzárkózás

A Területi felzárkózás fejezetben szereplő javaslatok egyikénél történt előrelépés 2021 decembere óta, így a javaslataink prioritással súlyozott megvalósulásának mértéke 40 százalékról 43 százalékra emelkedett. A területi felzárkózás elősegítését ösztönző 13 javaslat közül 6 esetében történtek intézkedések az elmúlt másfél évben, melyek többnyire kisebb hatásúak vagy a korábbi időszakokban is futó programok voltak, azonban egy javaslat teljesen megvalósulttá vált. A Versenyképességi program 2019-es megjelenése óta összességében 8 esetben, vagyis a javaslatok 62 százalékában történt valamekkora előrehaladás.

Az elmúlt időszakban is folytatódott a munkaerőpiaci mobilitás növelésének támogatása, elsősorban korábbi programok folytatásával vagy újratevésével. A munkapiaci mobilitást támogatja az „Utazási támogatás”, a „Lakhatási támogatás” és a „Munkásszállások kialakítása” program fejlesztései, valamint közvetetten az újraindult „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” program. A munkaerő mobilitását segíti az utazási támogatás adómentesen nyújtható összegének növelése, továbbá az országos és vármegyebérlet bevezetése. A következő években jelentős összegű uniós és hazai források állhatnak rendelkezésre a vidék és a mezőgazdaság fejlesztésére, melyek támogathatják az egyenlőtlenségek csökkenését. A vidéki települések fejlődését továbbra is elősegítik a Modern Városok Program és a Magyar Falu Program fejlesztései, valamint a leghátrányosabb települések felzárkóztatását támogató, immáron 178 településen működő „Felzárkózó települések” program. Az Európai Beruházási Bank az elmúlt két évben is jelentős összegű finanszírozást nyújtott hazánknak, amivel többek között energetikai, környezeti és kkv-kat célzó beruházások valósultak meg.

#	Javaslat	Prioritás
---	----------	-----------

6.1.	Munkaerő-mobilitás ösztönzése	
-------------	--------------------------------------	--

1.	A munkaerőpiaci mobilitás támogatása az ingázás ösztönzésén keresztül	3
-----------	--	----------

Jelenleg nem pályázható a „Munkásszállások kialakítása” program, azonban az elmúlt időszakban is több munkásszálló került kialakításra a pályázat támogatásával. A program eddig hat alkalommal került meghirdetésre 2017 óta. Eddig 24 milliárd forintnyi támogatással 61 munkásszállás, és azzal együtt közel 8.500 férőhely kialakítása valósult meg.

2023 januárjától duplájára, 15-ről 30 forintra emelkedett a munkába járás adómentes költségtérítése, így a munkáltatók már 30 forintra adhatnak adómentesen utazási támogatást a munkavállalóiknak. A költségtérítés minimális összege (a lehetséges maximális adómentes összeg 60 százaléka) is duplázódott, 9-ről 18 forintra.

A 2023 májusában bevezetett országos és vármegyebérllet hozzájárul az ingázás támogatásához a helyközi vasúti és buszközlekedés kedvezőbb igénybevételeének lehetőségével.

Az idei évben is elérhető az „Utazási támogatás” program március és december között, mely a korábbi álláskereső számára nyújt támogatást a lakóhelytől legfeljebb 60 km távolságra történő elhelyezkedés esetén. Az utazási támogatás összege 10 kilométerenként a minimálbér 5 százaléka (jelenleg 11.600 forint), hat hónapra.

2.	A munkaerőpiaci mobilitás támogatása az állandó lakhelyváltogatás támogatásával	2
-----------	--	----------

Az idei évben is igényelhető a „Lakhatási támogatás” március és december között. A program a korábbi álláskereső számára nyújt támogatást a lakóhelytől legalább 60 km távolságra történő elhelyezkedés esetén a lakásbérleti díj tekintetében. A támogatás hat hónap időtartamra, havi legfeljebb 162.400 forint összegben nyújtható.

3.	A közfoglalkoztatottak elhelyezkedési juttatásainak mobilitási ösztönzőkkel való kiegészítése	3
-----------	--	----------

2022 augusztusában, majd 2023 márciusában újraindult a „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” program, melynek keretében a versenyszférában munkát találó közfoglalkoztatottak 45.600 forint elhelyezkedési juttatásban részesülhetnek havonta. A bónusz a közfoglalkoztatásból eredetileg hátralévő időre jár, ha a közfoglalkoztatási jogviszony időtartamának lejártát megelőzően helyezkedik el a versenyszférában a korábbi közfoglalkoztatott. A program segítheti a korábbi közfoglalkoztatottak mobilitásának növekedését.

A „Munkásszállások kialakítása”, az „Utazási támogatás 2023.”, valamint a „Lakhatási támogatás 2023.” programok ugyan nem kifejezetten a közfoglalkoztatottak munkapiaci mobilitását célozzák, azonban továbbra is támogathatják az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésüket.

4.	A helyközi közlekedés fejlesztése	2
-----------	--	----------

2023. május 1-től országos és vármegyebérllet került bevezetésre, melynek célja, hogy költségoldalon versenyképesebbé tegye a helyközi vasúti és buszközlekedést a lakosság számára. Az új vármegyebérllettel korlátlanul lehet utazni a vármegye határain belül, az országbérlettel pedig az egész országban minden helyközi buszon és a vasúton. 2023. július 1-től az Intercity és helyjegyköteles vonatokra is érvényes az országbérlet, helyjegy váltása mellett.

6.2.	Kevésbé fejlett régiók közvetlen támogatása	
-------------	--	--

6.	Erős támaszkodás a Budapesten kívüli gazdasági központok ágazati és technológiai specializációira	3
-----------	--	----------

2022 novemberében az Európai Bizottság által is elfogadásra került a 2023-2027-es időszakra vonatkozó magyar agrárpolitikai stratégia, aminek értelmében a következő években több mint 10 milliárd eurónyi forrás áramlik a magyar mezőgazdaságba. A vidékfejlesztési program jelentősen hozzájárulhat a vidék fejlődéséhez, mivel a program célja többek között a vidéki vállalkozások, kisipar és turizmus fejlesztése lesz. A tervek szerint a vidéki lakosság mintegy 30 százaléka részesül a program előnyeiből, és a projektek legalább 7.000 új munkahelyet teremtenek majd. A korábban megítélt támogatások kifizetése folyamatos, 2023-ban 750 milliárd forintot biztosít rá a költségvetés.

A Modern Városok Program fejlesztései az idei évben is folytatódnak. A program 270 tervezett projektjéből 133 már teljesen vagy részben megvalósult. A 4.200 milliárd forrásigényű, 23 megyei jogú város fejlesztését célzó programból eddig 2.200 milliárd forintot fizettek ki a projektgazdák számára. A program során számos egészségügyi, oktatási, turisztikai, kulturális, ipari, sport és közlekedési beruházás valósult meg.

#	Javaslat	Prioritás
6.3.	Finanszírozás a kevésbé fejlett régiókban	
13.	Az Európai Beruházási Bank (EIB) által biztosított források nagyobb mértékű kihasználása	1

Az Európai Beruházási Bank Csoport az elmúlt két évben is jelentős összegű finanszírozást nyújtott hazai beruházásokra. 2021-ben a Csoport összesen 891 millió eurót ruházott be, majd 2022-ben 804 millió eurót kötött le állami és magánberuházások támogatására. 2021-ben az EIB 300 millió eurót biztosított Magyarország kormánya számára a háztartások energiahatékonyságának javítására (otthonfelújítási program), de finanszírozást nyújtott a kkv-k és a gazdaság (pl. egészségügy) Covid-járványból történő gyorsabb kilábalása érdekében. 2022-ben az EIB finanszírozást nyújtott az energia, a közlekedés és az innováció területén, valamint támogatást biztosított kkv-knak. A finanszírozás háromnegyede az éghajlat-politikát és a környezeti fenntarthatóságot támogatta, többek között lakóépületek energiahatékonysági célú felújítását, de az EIB támogatást nyújtott környezetbarátabb távolsági buszokhoz és vonatokhoz, valamint a közúthálózat országszerte történő fejlesztéséhez is. 2022-ben továbbá az EIB tanácsadási szolgálatai fokozták az állami és magánszektorbeli szervezetek számára nyújtott tanácsadási támogatást az éghajlatváltozás, a közlekedés és a kutatás-fejlesztés terén.

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
Megkezdődötté vált 	Részben megvalósulttá vált 	Teljesen megvalósulttá vált 	

7. Családbarát program

A Versenyképességi programban bemutatott családbarát javaslatok 65 százalékánál történt előrelépés 2023 júniusáig, ezáltal a fejezeti javaslatok prioritásokkal súlyozott megvalósulási szintje 36 százalékra nőtt a 2021. decemberi 34 százalékról. A 46 demográfiai fordulatot célzó pont közül 1 javaslat teljesen megvalósult, további 13 javaslat részben megvalósult, valamint 16 javaslat megvalósítása megkezdődött.

Két új intézkedéssel bővült a komplex családtámogatási rendszer 2023-tól kezdődően. A 25 és 30 év közötti gyermeket vállaló nők személyijövedelemadó-mentességre lettek jogosultak a megelőző év júliusi bruttó nemzetgazdasági átlagbérének mértékéig. Szintén 2023. január 1-jétől a diákhitellel rendelkező nőknek, amennyiben még a tanulmányaik alatt vagy annak befejezését követő két éven belül gyermeket szülnék, vagy fogadnak örökbe, elengedik a teljes diákhitel-tartozásukat. A minimálbér emelkedésével párhuzamosan növekedett a gyed és a diplomás gyed felső határa., illetve a 30 év alatti anyáknak nem kell szja-t fizetniük ezen ellátások után. Ezen felül meghosszabbításra került a babaváró támogatás és a falusi CSOK program, illetve egyszerűsödött és gyorsult egyes családtámogatási elemek igénybevétele. A kormány célja a komplex családügyi támogatási rendszer finomhangolása, hogy minél több vágyott gyermek megszülethessen és javuljon a családok vagyoni helyzete. A Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv (RRF) egyik vállalásaként ennek megfelelően 2023-ban felülvizsgálják a család- és lakhatási támogatások rendszerét.

Számos intézkedés valósult meg, illetve kezdődött el az egészségügyi rendszer családbarát fejlesztése érdekében. Megkezdődött a Humán Reprodukciós Nemzeti Laboratórium és családbarát szüléset építése Pécsen. 2022 nyaratól kizárólag az állami meddőségi klinikákon nyújtható humán reprodukciós tevékenység, amelyet az Országos Kórházi Főigazgatóságon belül létrehozott új Humánreprodukciós Igazgatóság koordinál. 2023 júliusától központosításra kerül a védőnői rendszer, így a védőnők a helyi kórházak irányítása alatt folytatják a pályafutásukat. Új egészségügyi szakmai irányelv került kidolgozásra a méhen belüli, élő várandósság megállapításáról és rizikó besorolásáról, illetve élelmiszerbiztonsági kiadvány készült a kismamákra leselkedő veszélyekről. Az eltérő vagy megkésett fejlődésű gyermekek hatékonyabb ellátásának segítése érdekében megalakult a Gyermekút Módszertani Központ annak érdekében, hogy a születéstől az iskoláskorig támogatást nyújtson a szülőknek a gyerekek fejlődésének megértésében, a fejlődési eltérések felismerésében, valamint utat mutasson a megfelelő szakemberek megtalálásához.

A családok mindennapi életének támogatása érdekében is születtek intézkedések az elmúlt évben. A bölcsődei férőhelyek száma 85 százalékkal (32 ezerről 59 ezerre) emelkedett 2010 és 2023 között, így 2023 tavaszán már több mint ezer településen működik bölcsőde hazánkban. 2023. január 1-től duplájára emelkedik az „apanapok” száma, azaz gyermekük születése után az eddigi 5 helyett 10 szabadnapot vehetnek ki a férfiak. A módosítás értelmében a második 5 napra ugyanakkor már csak a távolléti díj negyven százalékát kaphatják meg. 2022-ben 180 ezren vettek részt valamelyik Erzsébet-táborban, miközben a program 10 éve alatt a résztvevők száma meghaladta az 1 millió főt. 2023 februárjában került átadásra a 2000. Családbarát Hely védjegy, amelyet olyan vállalatok kaphatnak meg, amelyek támogatják a munka és a családi élet harmonikus összhangjának megteremtését.

#	Javaslat	Prioritás
7.1. A családtámogatási rendszer elemeinek erősítése		
1.	A csecsemőgondozási díj (csed) és a gyermekgondozási díj (gyed) felső határának növelése	3
<p>A minimálbér 2023. január 1-jei növekedésével a gyed maximális összege elérte a bruttó 324.800 forintot, míg a diplomás gyed az alapképzésben résztvevő hallgatóknál 162.400 forintra, a mesterképzésben résztvevők esetében 207.480 forintra emelkedett. A 2023. január 1-jétől érvényes 30 év alatti anyák személyi jövedelemadó mentessége a gyed és a diplomás gyed összegére is vonatkozik, így ezeket az ellátásokat magasabb nettó összegben kapják kézhez az érintettek. A tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyereket nevelő családok 2023 januárjától az eddigi kedvezményeken felül további 10 ezer forintos adókedvezményt vehetnek igénybe, a gyermekek otthongondozási díja (gyod) pedig bruttó 232 ezer forint lett.</p>		
3.	Indulótőke-program bevezetése a hazatelepülő és itthon gyermeket vállaló fiatalok számára	3
<p>A babaváró támogatás igénybevételének határideje 2024. december 31-ig meghosszabbításra került a korábbiaknak megfelelő feltételekkel.</p>		
6.	A családtámogatási rendszer elemeinek folyamatos felülvizsgálata, hatékonyságuk elemzése	↑ 1
<p>A kormány egyik célja a 2022–26-os ciklusban a komplex családtámogatási rendszer finomhangolása, hogy minél több vágyott gyermek megszülethessen és javuljon a családok vagyoni helyzete. Ennek megfelelően 2023 tavaszától egyszerűsödött és gyorsult egyes családtámogatási elemek igénybevétele. A törvénymódosítások következtében többek között megszűnt a tanulói és hallgatói jogviszony kötelező igazolása, a gyermekgondozást segítő ellátás (gyes) megállapítása ezentúl a gyed lejártát követően automatikusan megvalósul, egyszerűbb lett a családi pótlék megosztása, illetve lehetővé vált az anyasági támogatások vér szerinti apa általi igénylése abban az esetben, ha az anya az igénylést megelőzően elhalálozik. Az egyszülős családok támogatása érdekében 50 ezer forintra növekedett az árvaellátás minimuma, illetve a nem fizetett tartásdíjat gyorsabban és magasabb maximális összegben előlegezheti meg az állam. A Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv (RRF) egyik eleme a közkiadások hatékonyságának javítása érdekében Magyarország vállalta a kiadások felülvizsgálatát. Hazánknak évente a költségvetés legalább 10 százalékát felül kell vizsgálnia 2023-ban és 2024-ben, amelyet az első évben a család- és lakhatási támogatások, illetve az egészségügyi kiadások felülvizsgálatával fog teljesíteni.</p>		
7.	A gyermekvállalás népszerűsítése (figyelemfelhívás, családtámogatási elemek ismertségének növelése, felkészítő tréningek támogatása)	2
<p>Az eltérő vagy megkésett fejlődésű gyermekek hatékonyabb ellátásának segítése érdekében megalakult a Gyermekút Módszertani Központ. A módszertani központot a korábbi Gyermekút projekt folytatásaként hozta létre a Családbarát Magyarország Központ annak érdekében, hogy a születéstől az iskoláskorig támogatást nyújtson a szülőknek a gyerekek fejlődésének megértésében, a fejlődési eltérések felismerésében, valamint utat mutasson a megfelelő szakemberek megtalálásához.</p> <p>Minden eddigig meghaladóan, tízezernél is több gyereket emeltek a magasba egy időben több mint 35 településen a Három Királyfi, Három Királynő Mozgalomnak a gyermekvállalást támogató, Gyereket a magasba! elnevezésű programján 2022 szeptemberében.</p>		
7.2. Egészségügyi rendszer családbarát fejlesztése		
8.	Gyermekvállalást gátló betegségek megelőzése, kezelése	3
<p>2023 áprilisában Budapesten konferenciát szerveztek az endometriózis megismertetésére, a kutatási és kezelési lehetőségek bemutatására céljából, amely betegség minden tizedik termékeny korú nőt érint. A konferencián bemutatták a Lucy applikációt is, ami egy olyan személyre szabható menstruációs és termékenységi naptárt kínáló alkalmazás, amely egy orvosok bevonásával megalkotott algoritmust is futtat, amely a bevitt adatok és tünetnaplók alapján több női betegség, így az endometriózis kiszűrésében is segítséget nyújthat. Az endometriózis szűrésére és kezelésére vonatkozó szakmai irányelv jelenleg kidolgozás alatt van.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
10.	Mesterséges megtermékenyítés aktívabb támogatása	2
	<p>2022 februárjában letették a Humán Reprodukciós Nemzeti Laboratórium alapkövét Pécsen. A Pécsi Tudományegyetem (PTE) szülészetre tervezett létesítmény a családbarát szülészet kialakításával együtt 2,8 milliárd forintból jön létre, így a klinikán jelenleg működő reprodukciós központ a kétszeresére, 1.146 négyzetméterre nő, továbbá 1.000 négyzetméteren átépítik, korszerűsítik a szülészeti és nőgyógyászati klinikát.</p> <p>2022 nyarától kizárólag az állami meddőségi klinikákon nyújtható humán reprodukciós tevékenység. Ennek megfelelően 2022. június végén bezárt az az utolsó két meddőségi centrum, amelyet az állam nem vásárolt meg. Az Országos Kórházi Főigazgatóságon belül létrehozott új Humánreprodukciós Igazgatóság koordinálja az állam által átvett meddőségi intézetek munkáját. Az Igazgatóság szakmai koncepciója kiterjed többek között vármegyei meddőségi szakambulanciák létrehozására, központi adatszolgáltatásra, a képzési rendszer felülvizsgálatára, petesejt-donáció bevezetésére és államilag finanszírozott spermabank létrehozására. 2023 tavaszán változtak a humánreprodukció szabályai annak érdekében, hogy egyes betegségek, például onkológiai veszélyek esetén lehetőség legyen ivarsejtek fagyasztására és letételére saját célra.</p>	
12.	Magzati halálózások csökkentése a terhességgondozás további fejlesztésével	↑ 2
	<p>A védőnői rendszer 2023. július 1-jétől központosításra kerül, a védőnők ezentúl nem az önkormányzatok, hanem a helyi kórházak irányítása alatt folytatják pályafutásukat. Egységesedik a védőnők jogviszonya, ezentúl minden védőnő az egészségügyi szolgálati jogviszony keretében lesz foglalkoztatva. Az új engedélyek kiadása automatikus lesz, míg az új finanszírozási szerződések megkötését az új munkáltatók intézik. A védőnői körzetek egyelőre változatlanok maradnak (a későbbiekben az OKFŐ rendelkezik majd a kijelölésükről), azonban az új jogviszony miatt a védőnők is kirendelhetővé válnak. Nem járnak ugyanakkor automatikusan a jövőben azok a pótlékok és béren kívüli juttatások, amelyeket az önkormányzatok eddig biztosítottak a védőnőknek.</p> <p>Új egészségügyi szakmai irányelv került kidolgozásra a méhen belüli, élő várandóság megállapításáról és rizikó besorolásáról. Az új irányelvre azért is volt szükség, mivel a fejlettebb diagnosztikai eszközök lehetővé teszik, hogy a várandós a korábbiakhoz képest hamarabb és részletesebb módon kapjon információt születendő gyermekéről. Élelmiszer-biztonsági kiadványt készített a Nébih, amelyben összefoglalják, hogy milyen veszélyek, elsősorban baktériumok, vírusok jelentenek veszélyt a kismamákra a várandósság során.</p>	
13.	Védőoltások árának csökkentése	1
	<p>A Covid19 elleni védőoltások továbbra is ingyenesen elérhetők a magyar állampolgárok számára.</p>	
7.3.	Családbarát adóreform	
18.	A 30 éves kor előtt gyermeket vállaló anyák gyermekei után járó családi adóalap-kedvezmény növelése	↑ 1
	<p>Az érintett anyák számára a családi kedvezmény összege ugyan nem változott, azonban a 2023. évtől kezdve a 25 és 30 év közötti gyermeket vállaló nők személyijövedelemadó-mentességre jogosultak a megelőző év júliusi bruttó nemzetgazdasági átlagbérének mértékéig.</p>	
7.4.	A gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményrendszer fejlesztése	
19.	Valamennyi 2 és 3 év közötti magyar gyermek számára legyen elérhető bölcsődei férőhely	3
	<p>A bölcsődei férőhelyek száma 85 százalékkal (32 ezerről 59 ezerre) emelkedett 2010 és 2023 között, így 2023 tavaszán már háromszor annyi, több mint 1.000 településen működik bölcsőde hazánkban.</p>	
22.	A köznevelési rendszer családbarát fejlesztése	2
	<p>A korábbi 50 ezer forintról 58 ezer forintra emelkedett 2023 januárjától az első sikeres nyelvvizsga díjához nyújtott kormányzati támogatás. Az első sikeres nyelvvizsga díjának visszatérítése alapvetően 35 éves korig jár, de gyermekvállalás esetén megszűnik a korhatár.</p>	

#	Javaslat	Prioritás
7.5. Mindennapi élet támogatása a gyermeket nevelő családok számára		
23.	A nők szülést követő munkaerőpiaci visszatérésének támogatása	3
<p>2023. január 1-től duplájára emelkedik az „apanapok” száma, azaz gyermekük születése után az eddigi 5 helyett 10 szabadnapot vehetnek ki a férfiak. A módosítás értelmében a második 5 napra már csak a távolléti díj negyven százalékát kaphatják meg. Az apaszabadság növelése az európai uniós irányelveknek való megfelelés miatt is szükséges volt.</p>		
24.	Családbarát munkahelyi környezet kialakítása és munkahelyi gyermekfelügyeleti rendszer ösztönzése	3
<p>2023 februárjában került átadásra a 2000. Családbarát Hely védjegy, amelyet a Richter Gedeon Nyrt. kapott meg. A védjeggyel díjazott vállalatok olyan munkahelyek, amelyek támogatják a munka és a családi élet harmonikus összhangjának megteremtését. A Három Királyfi, Három Királynő Alapítvány 2022 őszén immár 10. alkalommal osztotta ki az Év Családbarát Vállalata díjat 3 kategóriában (nagy-, közép-, és kisvállalat), illetve 7 további vállalat kapott különdíjat. 3 vidéki intézmény részesült Családbarát kórházi innovációs díjban, illetve Családbarát Egyetem címet kapott a Semmelweis Egyetem, amellyel szakmai együttműködési megállapodást is kötött az Alapítvány.</p>		
25.	A gyermekek nyári táboroztatásának támogatása	3
<p>2022. évben 180 ezren vettek részt valamelyik Erzsébet-táborban, miközben a program 10 éve alatt a résztvevők száma meghaladta az 1 millió főt. A 2023. évben a tervek szerint ismét ugyanennyi táborozónak szeretne segítséget nyújtani a szervező Erzsébet Alapítvány.</p>		
7.6. A családok otthonteremtésének támogatása		
28.	A pénzügyi rendszer szolgáltatásainak családbarát fejlesztése	↑ 2
<p>2023. január 1-jétől a diákhitellel rendelkező nőknek, amennyiben még a tanulmányaik alatt vagy annak befejezését követő két éven belül gyermeket szülnék, vagy fogadnak örökbe, elengedik a teljes diákhitel-tartozásukat. A támogatás megszerzéséhez az érintetteknek a Diákhitel Központhoz kell benyújtaniuk kérelmüket az erre a célra készített nyomtatványon, a saját gyerekük megszületését, vagy az örökbefogadást engedélyező határozat véglegessé válását követő 60 napon belül.</p> <p>2023 elején meghaladta a 300 ezret a Kincstári Start-értékpapírszámlával, vagyis közismertebb nevén Babakötvénnyel rendelkező gyermekek száma. Minden magyar állampolgárságú újszülött részére automatikusan jár 42.500 forint összegű életkezdési támogatás, amelyet a szülők, hozzátartozók is tudják befizetéseikkel gyarapítani. E befizetések után 10 százalékos állami támogatás jár, amelynek maximuma 2022. január 1-jétől évi 6 ezer forintról 12 ezer forintra növekedett.</p>		
7.7. Az otthonteremtés támogatása az építőipari kapacitások bővítésével		
37.	Építőipari munkaerőállomány bővítése	1
<p>Az építőipar megrendeléseinek állománya 2022. második negyedév óta csökken, amellyel párhuzamosan a munkaerőhiány egyre kevésbé hangsúlyos korlátozó tényező az építőipar termelésére nézve. 2022 második félév óta már az elégtelen kereslet, ami leginkább akadályt jelent a szektor termelésének növekedésében.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
38.	Állami beruházások ütemezett piacra vitele	2

Az állami beruházások a hazánkban rendelkezésre álló építési kapacitások jelentős részét, hozzávetőlegesen 50 százalékát kötik le. A javaslat célja, hogy az otthonteremtések támogatása érdekében az állami beruházások a kivitelezési piacon ütemezetten jelenjenek meg, és ezzel a lakásfejlesztéseket negatívan érintő hatások, mint az építési kapacitások szűkössége, enyhüljenek. Az Építési és Közlekedési Minisztérium (ÉKM) 2023. januárban közzétette az állami építési beruházások rendjéről szóló törvény tervezetét, majd társadalmi egyeztetést követően 2023. áprilisban az Országgyűlés elé terjesztette törvényjavaslatként, amely a 2023. július 4-i elfogadás után kihirdetésre vár. A törvényjavaslat célja, hogy új alapokra helyezze és egységesítse az állami építési beruházások rendszerét, növelje az állami építési beruházások megvalósításának hatékonyságát a környezeti fenntarthatóság elvének figyelembevételével, megfelelő jogi, szakmai és költségvetési garanciákat nyújtson a beruházások szereplői számára, megerősítse és egységesítse az állami építési beruházások megvalósításában közreműködő állami szervezetrendszerét. A törvényjavaslat alapján az állami építési beruházásokkal kapcsolatban a kormány új mechanizmusban dönt. A beruházások végrehajtásának alapja az állami építési beruházási keretprogram, amelyet az állami szektor szereplőinek közép- és hosszú távú építési igényei alapján állítanak össze és hagynak jóvá. A keretprogram beruházásainak listáját évente felülvizsgálják és közzétételre is kerül.

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	Megkezdődötté vált 	Részben megvalósulttá vált 	Teljesen megvalósulttá vált

8. Egészséges társadalom

Az Egészséges társadalom fejezet javaslatainak 38 százaléka valósult meg 2023 júniusáig, ami 4 százalékponttal meghaladja a 2021. decemberi mértéket. A lakosság egészségi állapotának javítását célzó javaslatok közül 2021 decembere és 2023 júniusa között újabb 3 esetben kezdődött meg a megvalósítás, így összesen már a javaslatok 77 százalékában történt előrelépés. A megvalósítás mértéke 18 javaslat esetében megkezdődött, 11 javaslat esetében részben megvalósult, míg 1 javaslatnál teljesen megvalósult.

Jelentős előrelépések valósultak meg a megelőzés területén: mind a betegségek megelőzése, mind pedig a betegségek korai felismerése irányába történtek számottevő fejlesztések. Elindult a telefonos és online formában is elérhető Egészségvonal szolgáltatás, amelyen gyors és hiteles egészségügyi információkhoz juthat a lakosság. Jelentősen kibővült a népegészségügyi termékadó alá tartozó termékek köre, illetve növekedett az adó mértéke is. Szintén növekedett az alkoholos italok és a dohánytermékek jövedéki adója. Az alkalmazásboltok letöltési listájának első helyére került az iskolások mozgását ösztönző MillióLépés alkalmazás. Átalakult a háziorvosi és a kórházi ügyeleti ellátás: míg előbbinél az Országos Menőszolgálat vette át a szervezést, utóbbinál a vármegyei kórházak szerepe erősödött meg. A háziorvosi és a védőnői rendszer egyaránt az Országos Kórházi Főigazgatóság irányítása alá került, illetve megkezdődött az 1.200 fő alatti háziorvosi praxisok fokozatos, 2028-ig történő megszüntetése. Bővült az újszülöttkori és a felnőttkori szűrések köre, illetve 2025-től átalakításra kerül az életkorhoz kötött alkalomszerű szűrővizsgálatok köre is. Komplex népegészségügyi programot indított a Máltai Szeretetszolgálat a felzárkózó településeken lakók hozzáféréseinek javítása érdekében. Folytatódott az EESZT fejlesztése, így ma már minden egészségügyi dokumentum elérhető telefonos applikáción keresztül is. Átalakul a hosszú távú ápolás rendszere is: a folyamatos orvosi felügyeletet nem igénylő krónikus betegek ápolását ezentúl az újonnan létrehozott szakápolási centrumok végzik majd.

Számos intézkedést hozott az egészségügyi kormányzat a hatékonyság és az átláthatóság növelése érdekében. Többek között átalakult a fekvőbeteg ellátás irányítási rendszere (a kisebb városi kórházak a vármegyei kórházakba tagozódnak be) és a rendszer finanszírozása is (jobban figyelembe veszik az intézmények eltérő szakma- és progresszivitási szerkezetét). Folytatódott az orvosok már megkezdett béremelése, illetve új béremelési ciklus indult meg a szakdolgozók és a további egészségügyi dolgozók esetében. Ezzel párhuzamosan bevezetésre került a teljesítménytől függő bérezés is, valamint fokozatosan kivezetésre kerülnek a személyes közreműködői szerződések. Megszűnt a szabad orvosválasztás joga, ám bevezetésre került az ápolási segítő szerepköre, aki látogatási időn kívül is gondozhatja a kórházi ápoltat. 2023-ban kerülnek először elvégzésre az új szakmai minősítések a közfinanszírozott járó- és fekvőbeteg szakellátásban, amelyek eredményei képezik majd a magasabb vezetői illetményen kívüli juttatás alapját. Szintén 2023-tól központosításra kerülnek kórházi laborvizsgálatok, egységesítik a gépparkot, és központi közbeszerzéssel szereznek be a reagenseket a vizsgálati eredmények egységesítése érdekében.

Az elmúlt években jelentősen növekedett az egynapos ellátás, a telemedicina és az innovatív technológiák szerepe a hazai egészségügyben. A Széchenyi 2020 program keretében 19 helyszínen alakítottak ki legalább 4 szakmát ellátni képes egynapos ellátási helyszínt. Befejeződött a gyakorlati oktatást segítő skill-laborok országos hálózatának kialakítása. Egészségipari támogatási program keretében 57 hazai vállalat 82 egészségipari fejlesztése valósult meg összesen 66 milliárd forint állami támogatás segítségével. Jelentősen növekedett a gyógyszergyártók és gyógyszerforgalmazók különadója, illetve visszafizetési kötelezettsége. Egyre elterjedtebb a mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásának köre hazánkban, többek között a Mentőszolgálat, a Semmelweis Egyetem és a hazai stroke ellátás központi rendszere is használja ezt a lehetőséget. Ezen felül például elindult Magyarország első biobankja, illetve először került blokkláncra magyar nyelvű manuálterápiás eljárás is az elmúlt időszakban.

#	Javaslat	Prioritás
8.1.	Prevenció megerősítése	
8.1.1.	Betegségek megelőzése	
1.	Egészséges étkezési szokások elősegítése tájékoztatással és adókedvezményekkel	3

2022-től az ország bármely részéből 24 órában elérhető az Egészségvonal szolgáltatás, amelynek célja, hogy a contact center (a 1812 hívószámon) vagy az egészségvonal.gov.hu lakossági portál segítségével a páciensek tudatosabban használják az ellátási útvonalakat. Az Egészségvonal gyors, hiteles és naprakész információkat biztosít, ami a vonatkozó kérdések megválaszolásával tehermentesíti az alap- és szakellátást.

2023 tavaszán jelent meg az első magyar nyelvű életmórvostan könyv. Az „Életmórvostan” című tankönyv, foglalkozik az életmórvostanok egészségét befolyásoló hatásaival, az életmórvostanokkal összefüggő betegségek kórlelettanával és gyógyításával, valamint az egyéni életmórvostani terápia felállításával és követésével.

2022-ben lett 100 éves Magyarországon a dietetikus képzés, amelynek apropóján az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezésegészségügyi Intézet (OGYÉI) kampányt indított a dietetikus szakma jelentőségének, a táplálkozástudományi szakemberek presztízsének növelése, valamint szolgáltatásaik népszerűsítése érdekében.

A Magyar Dietetikusok Országos Szövetségének (MDOSZ) másfél éves GYERE® – Gyermekek Egészsége Programjában az egyik vezető nemzetközi kiskereskedelmi lánc alapítványának támogatásával 24 hazai településen több mint 5 ezer általános iskolás gyermek vesz részt, akik körében tápláltsági állapotfelmérést és egészséges táplálkozással kapcsolatos tanácsadást végeztek a dietetikusok.

Társadalmi célú kampányt indított a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) az élelmiszerbiztonság érdekében, a #megelőzhető című kezdeményezésben a helyes élelmiszerkezelési szabályokra hívják fel a figyelmet. Ezen felül specifikus élelmiszer-biztonsági kiadványt is készített a Nébih amelyben összefoglalják, hogy milyen veszélyek, elsősorban baktériumok, vírusok leselkednek a kismamákra a várandósság során.

2. Egészségügyi alapismeretek a közoktatásban

3

Az egészségügyi államtitkár tájékoztatása szerint a 2023 tavaszán még kidolgozás alatt álló új népegészségügyi programnak kiemelt pontja lesz, hogy az egészségtudatosságra történő nevelés már gyermekkorban elkezdődjön.

3. A népegészségügyi termékadó bővítése

 2

A népegészségügyi termékadó (neta) által érintett termékköröknél 2022. július 1-jétől jelentősen emelkedett az adóteher, részben az adó sávossá alakításával, részben a tételes adó mértékének az emelésével. Míg eddig a cukortartalom miatt adóztatott termékkörök esetében az határozta meg, hogy a neta hatálya alá tartozik-e az adott áru, hogy a cukortartalma meghaladott-e egy meghatározott szintet, a módosítás után az előírt limitnél kevesebb cukrot tartalmazó termékek is adókötelessé váltak. Korábban azok a gyártók, amelyek édesítőszerrel pótolták a termékek receptúrájában a cukrot, mentesülhettek a neta megfizetése alól, most már viszont adókötelezetté váltak, ami jelentősen bővítette az érintett termékek körét. Új termékek – mint például a müzlik, gabonapelyhek vagy a töltött tészták – is a neta hatálya alá kerültek. A neta mértéke a hozzáadott cukrot is tartalmazó üdítőitalok esetében 15 Ft-ról 23 Ft-ra, a taurin tartalmú energitalok esetén 300 Ft-ról 390 Ft-ra növekedett literenként, míg a sós snackek esetében a neta 300 Ft-ról 390 Ft-ra emelkedett kilónként.

2023. március 1-től ugyanakkor mentesülnek a neta fizetési kötelezettség alól az olyan egyébként adófizetési körbe tartozó termékek, amelyeket összetett összetevőjű neta köteles körbe tartozó termék előállításához alapanyagként használnak fel és az ilyen késztermék után a feldolgozást végző vállalkozás az adófizetési kötelezettségét teljesíti. Az új szabályozás révén az alapanyagait belföldről beszerző és belföldi piacra értékesítő vállalkozások nem kerülnek hátrányba a hazai piacon a külföldről érkező importtal szemben.

4. Röviditalok jövedéki adójának növelése

 1

Az alkoholos termékek többsége kikerült a népegészségügyi termékadó hatálya alól, és átkerült a jövedéki adóhoz, illetve jelentősen emelkedett az adónem értéke is 2022. július 1-jétől. Bizonyos alkohol termékek, mint például az ízesített sörök és az alkoholos frissítők a népegészségügyi termékadó hatálya alatt maradtak, ezek adótartalma is nőtt július 1-jétől. A jövedéki adó mértéke átlagosan mintegy 10 százalékkal emelkedett. A sör jövedéki adója 1.620 forintról 1.800 forintra, a habzóboroké 16.460 forintról 18.100 forintra növekedett. A tiszta szesz esetében ugyanakkor közel 70 százalékos lett az adóemelés, a tiszta szesz utáni 333.385 forint hektoliterenként 565.840 forintra nőtt.

#	Javaslat	Prioritás
5.	A dohányzás elterjedtsége és az általa okozott megbetegedések költségeinek csökkentése a jövedéki adó emelésével	1

Két lépcsőben emelkedett a dohánytermékek jövedéki adója. A cigaretta esetében 2022. július 1-jétől a jövedéki adó fix mértéke 27.800 forint / 1.000 szál, és a kiskereskedelmi eladási ár 23,5 százaléka lesz, de legalább 40.800 forint / 1.000 darab. 2023 januárjától újabb emelés lépett életbe: 29.500 forint / 1.000 darab lesz a mérvadó befizetendő összeg, valamint a kiskereskedelmi eladási ár 24 százaléka, minimum 41.800 forint / 1.000 darab. A cigarettán felül emelkedett a szivarok, a vágott dohány, a töltőfolyadék, a dohányt tartalmazó vagy dohánynyal együtt fogyasztott termékek, a füst nélküli dohánytermékek, illetve a dohányzást helyettesítő nikotinalapú termékek jövedéki adója is.

Egyre népszerűbbek hazánkban az új típusú eldobható elektronikus cigaretták, az ún. Elf Barok, amelyek forgalmazása ugyanakkor illegális. Az Elf Bar egy többféle ízben elérhető, nikotinos vagy nikotinmentes folyadékkal előre feltöltött, akkumulátoros, eldobható, dohányzást imitáló eszköz. Egyszerű használata és kompakt kiszerezése miatt egyre népszerűbb, főleg a fiatal korosztály körében. Az Elf Bar a hatályos szabályozás értelmében dohánygyártmánynak számít, tehát jogszerűen csak trafikban, zárjeggyel ellátva lenne értékesíthető, ráadásul csak ízesítés nélküli változatban. Mégis egyre többször ajánlják vételre online hirdetésekben a különböző közösségi portálokon. A NAV próbavásárlásokkal és helyszíni akciókkal próbálja megállítani az illegális kereskedelmet, ugyanakkor újfajta megoldások alkalmazására van szükség e termékek hatékonyabb visszaszorítása érdekében.

6.	Rendszeres sportolás lehetőségének megteremtése	3
----	--	---

Két nap alatt rekordokat döntött a Milliő lépés az iskoláért kihívás 2023 tavaszán. A 2023. március 27-ei indulást követően két nap alatt 60 ezren töltötték le a mozgásra ösztönző MilliőLépés applikációt, amellyel az Apple Store-ban és a Google Playben is átvette a vezető helyet az ingyenes alkalmazások toplistáján. A 11 hetes kihívás végén 100 iskola nyert 1–1 millió forintot sporteszközök vásárlására. A Magyar Szervátültetettek Szövetsége által az Aktív Magyarország Program támogatásával elindított egészségprogram célja, hogy rendszeres mozgásra ösztönözze a résztvevőket, és képet adjon arról, mennyit mozgunk valójában.

A kormány 2,5 milliárd forintot biztosít az egyetemi sportélet fejlesztésére 2023-ban. 2023 áprilisában adták át az ELTE közel 1,2 milliárd forintból teljes körűen felújított Bogdánfy úti sportcsarnokát. A munkálatok 2021 szeptemberében kezdődtek meg, a 2.400 négyzetméteres csarnok felújítása a kosárlabda-szövetségen keresztül (MKOSZ) 650 millió forint TAO-pénzből, és további 300 millió forint saját forrásból valósult meg. 2022 őszén átadták a Debreceni Egyetem e-sport központját. A Nagyerdei Stadion külső karéjában 300 millió forint kormányzati támogatásból és egyetemi forrásból alakították ki a létesítményt.

8.1.2. A korai felismerés elősegítése		
--	--	--

8.	A háziorvosi rendszer funkcióinak erősítése	3
----	--	---

2023-tól elkezdődik a háziorvosi praxisok átszervezése: az Országos Kórházi Főigazgatóság egységeként létrehozzák a Nemzeti Praxiskezelőt, amely átveszi az önkormányzatoktól a praxisjogok kezelését, kijelöli az új közzethatárokat, illetve a tartósan betöltetlen körzetekben az általa választott háziorvossal láttatja el a körzet lakosait. 2023 nyarától kezdődően 2028-ig fokozatosan megszüntetik az 1.200 fő alatti háziorvosi praxisokat. A magasabb együttműködési szintet jelentő praxisközösségek mellett feleslegessé vált a csoportpraxisok rendszere, így ezek megszüntetésre kerülnek. 25 milliárd forint vissza nem térítendő európai uniós forrásból nyílik lehetőség a háziorvosi és házi gyermekorvosi szolgálatok eszközbeszerzésének támogatására. A Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) vezetésével megvalósuló fejlesztés célja Magyarország kevésbé fejlett régióiban a háziorvosi szolgálatok megerősítése, a szakellátás tehermentesítéséhez szükséges új, eddig hiányzó, a diagnózis felállításához elengedhetetlen eszközökkel. A projekt több mint 60 féle (például: kardiológiai eszközök, sürgősségi, újraélesztő táskák, ultrahang készülékek) eszköz beszerzését célozza meg.

A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében az Okfő és konzorciumi partnere, a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK) meg kívánja erősíteni az alapellátás rendszerét. Az összesen 85 milliárd forintos projekt keretében cél a nagy népbetegségek hatékonyabb megelőzése, a biztonságos, jó minőségű ellátáshoz való hozzáférés biztosítása. A projektben a tervek szerint sor kerül a háziorvosi praxisközösségek rendszerének kiterjesztésére, az alapellátás prevenció és krónikus betegségmenedzsment szerepének erősítésére és a telemedicinális tevékenységek elterjesztésére is.

#	Javaslat	Prioritás
9.	Rendszeres állapotfelmérések és szűrővizsgálatok támogatása	3

2022. január 1-jétől bekerült a kötelező újszülöttkori anyagcserezűrések közé a tisztás fibrózis (CF) szűrése, így már 27 anyagcsere-betegségre terjed ki Magyarországon a kötelező újszülöttkori szűrés. Egy kutatási mintaprogram keretében ingyenessé vált 2022. november 1-jétől az újszülöttek SMA-szűrése. A szűrővizsgálatok köre vastagbéliszűréssel is bővült, amelyre minden biztosítási jogviszonnyal rendelkező 50–70 éves életkor közötti személy 22 hónapos gyakorisággal vált jogosulttá. A tervek szerint a háziiorvosi praxisoknak 2025-től kötelezővé tennék, hogy részt vegyenek a vastag- és végbélszűrés szervezésében és lebonyolításában.

2025-től kezdődően a tervek szerint átalakul az alkalmoszerű szűrővizsgálatok köre: a 25, 45 és 65 éves korban elvégzendő vizsgálatokat elsősorban a háziiorvosoknak, másodsorban a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatók végezhetnék, akik beutalási jogot kapnának a feladat ellátásához. A szűrés a kockázatbecslést követően azoknál, akik átlagos alkoholfogyasztási, dohányzási, diabétesz és depresszió kockázattal rendelkeznek, az általános fizikális vizsgálat mellett BMI és haskörfogat-, valamint vérnyomásmérés mellett 12 elvezetési EKG elkészítését, spirometriát, labor- és szemészeti vizsgálatot is előírnának. 65 éves korban mindez kiegészülne szonográfus által végzett hasi ultrahanggal, valamint csontsűrűség-méréssel.

Komplex egészségfejlesztési programot indított 2022 őszén a Magyar Máltai Szeretetszolgálat 16 milliárd forint uniós forrásból, azért, hogy a legszegényebb településeken élő családoknak is elérhetővé tegyék az egészségügyi ellátásokat. A projekt részeként nyolc, mobil egészségügyi központként kialakított, orvostechnikai eszközökkel felszerelt gépjármű áll forgalomba, amelyek teljesértékű orvosi rendelőként üzemelnek, valamint négy személyautó, amelyek olyan helyszínekre érkeznek a felszerelésekkel és személyzettel, ahol van szabad rendelő, de nincs orvos vagy szakszemélyzet. A mobil rendelőkben egészségügyi asszisztens végzi az alapvizsgálatokat, az orvos online kapcsolódik be az ellátásba, amelybe szükség esetén további szakorvos is be tud kapcsolódni. A betegek további szakellátóba vagy kórházba jutásának megszervezését a helyi viszonyokat jól ismerő, a Máltai Egészség Pontokon dolgozó regionális egészségügyi koordinátorok segítik. Azért, hogy a felzárkózó településeken élő betegek hozzájuthassanak a vizsgálatokon felírt gyógyszerekhez, a szeretetszolgálat gyógyszerelésben is segítséget nyújt, amelynek legfontosabb eleme a Bicskén létrehozandó gyógyszeradagoló és csomagoló központ. A 6,3 milliárd forintból megépülő központban névreszólóan, napszakoknak megfelelően, a szükséges dózisban, gyógyszerész ellenőrzése mellett automatizáltan csomagolják tasakokba a gyógyszereket, amelyek közvetlenül a beteghez kerülnek. A program másik részében évente mintegy 2 ezer gyermek vizsgálatára alkalmas új gyermekszemészeti programot indít és újabb szemészeti szűrőbuszt állít szolgálatba a szeretetszolgálat.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) "Helybe visszük a szűrővizsgálatokat" című programjában 4 év alatt közel 500 településen, nagyjából 43 ezer ember vizsgálatát végezték el. 2022. évben 11 vármegyében 57 településen 77 szűrési napon át járták szűrőbuszokkal az ország felzárkózó településeit. A buszokon egészségügyi tanácsadást is végeznek, amelyben dietetikusok is részt vettek.

A Debreceni Egyetem Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézetében több mint 12 ezer gyermek tápláltsági, mozgásszervi állapotát mérték fel, valamint szemészeti, fogászati és kardiológiai vizsgálatát végezték el a szakemberek a 2021/2022-es tanévben. Az országosan egyedülálló, komplex iskola- és óvoda-egészségügyi program kulcsfontosságú szerepet tölt be Debrecen egészségmegőrző tevékenységében.

A Biztos Kezdet Gyerekház pályázat keretében összesen 400 millió forint támogatásban részesültek a hátrányos helyzetű gyermekek egészséges fejlődésének biztosításával, a fejlődési lemaradásuk kompenzálásával, és a szülei gyereknevelési kompetenciáinak erősítésével foglalkozó Gyerekházak. A program segítségével további ezer, 3 éves, vagy annál fiatalabb, hátrányos helyzetű gyermek folyamatos koragyermekkorai és közösségi fejlesztése, illetve szociokulturális hátrányainak enyhítése valósulhatott meg.

#	Javaslat	Prioritás
10.	Nemzeti Egészségügyi Adatbázis létrehozása	1
	<p>2022 májusában az Európai Bizottság rendeletet terjesztett elő az Európai Egészségügyi Adattér létrehozásáról, ami egy olyan szabályokból, közös szabványokból és gyakorlatokból, infrastruktúrákból és irányítási keretből álló egészségügyi ökoszisztéma, amelynek többek között célja, hogy lehetővé tegye az egyének számára a személyes egészségügyi adataikhoz való, nemzeti és uniós szintű fokozott digitális hozzáférést, illetve következetes, megbízható és hatékony keretet biztosítson az egészségügyi adatok kutatási, innovációs, szakpolitikai és szabályozási tevékenységekhez való felhasználásához.</p> <p>Az EESZT folyamatos fejlesztés alatt áll. Ma már minden vény elektronikus, a napi e-recept-beküldések száma meghaladja a 800 ezret. A járvány alatt 20 fejlesztés valósult meg, többek között a telemedicinális háziorvosi ellátást támogató rendszer, ápolást támogató alrendszerek, digitális karszalag a kórházakban, illetve az EESZT ma már számos adatot szolgáltat más elektronikus rendszer számára is (például: kismamák szja-kedvezményének jóváírása a NAV-felé). 2023 tavaszán új funkcióval bővült az Egészségablak alkalmazás, amelynek eredményeként az EESZT-ben elérhető egészségügyi dokumentumok, leletek, laboreredmények immár telefonos applikációból is elérhetőek lettek. További fejlesztések is folyamatban vannak: a közeljövőben várhatóan a várólisták központi kezelése, a járóbeteg időpontfoglaló rendszer és a betegirányítási rendszer is az EESZT keretrendszerében fog működni, illetve a személyeken viselt okoseszközök adatai is felkerülhetnek majd a felhőbe. Az egészségügy kiberbiztonságának javítása érdekében létrehozzák a pénzügyi szektorban már működő KiberPajzsot az Egészségügyi Menedzserképző Központ és a Nemzeti Kibervédelmi Intézet együttműködésében.</p> <p>A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében cél az egészségügyi adatvagon biztonságos kezelésének megteremtése. A Nemzeti Digitalizációs Stratégia intézkedései között szerepel az EESZT további fejlesztése (például: adathasznosítás intézményrendszerének kialakítása, MI-n alapuló lakossági prevenciók rendszer kialakítása), illetve Smart Hospital rendszer kialakítása.</p>	
11.	Átfogó mentális egészségcsomag kidolgozása és szisztematikus végrehajtása	2
	<p>A Belügyminisztérium és az Egészségügyi Világszervezet (WHO) együttműködési megállapodást kötött 2022-ben, ami többek között kiterjed a mentális egészség támogatására is. 1,3 milliárd forintból bővítik a Szent János Kórház gyermek- és ifjúságpszichiátriai rehabilitációs részlegét, ami biztosítani fogja a 8–16 éves gyermekek egy helyen történő komplex kezelését.</p>	
12.	Mentési rendszer erősítése	2
	<p>Az egyenlő és folyamatos hozzáférés biztosítása érdekében 2023 februárjától egységes alapellátási ügyeleti rendszer került felállításra, amelyet az Országos Mentőszolgálat (OMSZ) működtet. Az ügyelet egységesen a 1830-as központi telefonszámon érhető el a normális munkaidőn kívüli időszakokban. Az új ügyeleti rendszer lépcsőzetesen kerül bevezetése a vármegyékben, Budapest azonban egyelőre kimarad az új rendszerből. Az új ügyeleti rendszer kialakításához egy EFOP keretében a 2021. júliusban indult Hajdú-Bihar vármegyei pilotprogram pozitív tapasztalatai adták az alapot. Az ügyeleti rendszer hatékony működésének eredményeképpen a tervek szerint csökken majd a mentőhívások száma és a kórházi sürgősségi osztályok leterheltsége. A háziorvosok délután 4-től, egészen este 10-ig a járási szakrendelőkben fognak felváltva beosztva ügyelni. Az ő munkájukat az OMSZ (ha kell, a helyszínre viszik az orvost) és a kiterjesztett hatáskörű ápolók segítik majd. Hétvégén és munkaszüneti napokon szintén felváltva, 8–14 óra között ügyelnek majd a háziorvosok. A háziorvosok számára ugyanakkor tehermentesítést jelent, hogy nem szükséges az éjszakai ügyeleti ellátásban való részvétel. Az ügyeleti rendszer átalakítása mellett 2023-tól egyértelműbbé válik a sürgősségi ellátás szervezése. A jövőben a tartós sürgősségi ellátást a megyei kórházak látják majd el, a városi kórházaknak a befogadást kell teljesíteni 0–24 órában.</p> <p>2,5 milliárd forint értékben új téli és nyári munkaruhákat kaptak az Országos Mentőszolgálat (OMSZ) kivonuló munkatársai 2022-ben. 2022 decemberében adták át Szekszárdon a 650 millió forintból kialakított új légimentő-bázist, ami a Pécs-Pogányban működő bázist váltja ki és ami 1.350 négyzetkilométerrel növeli az ország légimentők számára elérhető részét. 2023 tavaszán 34 darab új mentőautót állított szolgálatba az OMSZ. 2023 nyaratól az intézményen kívüli, természetes halállal elhunytak esetén a helyszíni halottvizsgálatot egy képzés elvégzése után mentőtiszt is elvégezheti. A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) „XXI. századi egészségügy feltételeinek kialakítása” elnevezésű intézkedésének keretében a tervek szerint egyebek mellett meg fog újulni a véradás épített infrastruktúrája és a mentőállomások hálózatának fejlesztése is.</p>	

#	Javaslat	Prioritás
8.1.3.	A betegségekől való felgyógyulás támogatása	
14.	Rehabilitációs ellátások erősítése	2
	<p>2022 márciusában indult a Gondosóra program, amelynek 4 éves időtartama alatt minden 65 éven felüli magyar állampolgár alanyi jogon kaphat egy ingyenes, nyakban vagy karon hordható készüléket, amelynek segítségével bármilyen, otthon bekövetkező egészségi problémát egyetlen gombnyomással jelezhet egy éjjel-nappal működő diszpécserszolgálatnak.</p> <p>2022 elejétől bekerült az egészségügyi törvénybe a fogyatékos és a sérült személynek nyújtott lovasterápia. 2022. február végéig kérvényezhették azt az egyszeri fél millió forintos kompenzációt azok a rokkantsági ellátásra jogosultak, akik ellátása a megváltozott munkaképességűek ellátásairól szóló 2011-es törvény bevezetésekor jelentősen csökkent.</p> <p>2022 márciusában nyitotta meg kapuit az Autista Mintaház, ami megteremti azt a lehetőséget, hogy az autista gyermekek hangulatára tervezett és létrehozott épületben, megnyugtató környezetben diagnosztizálják őket és az egyéni szükségleteiknek megfelelő fejlesztést alakítsanak ki. A Széchenyi 2020 program keretében 4 településen indult el a fogyatékosokkal élő emberek személyi asszisztenciája. A civil szervezetek által működtetett rendszer új elem a hazai gondolkodáspolitikai eszköztárában. 200 millió forintos kormányzati támogatásra pályázhatnak az 1-es típusú diabéteszes gyermekekkel foglalkozó szervezetek 2023-ban.</p>	
15.	Hosszútávú- és otthonápolási kapacitások növelése az egészségügyi és szociális ellátórendszer közötti együttműködés erősítésével	2
	<p>2023. évtől kezdődően a krónikus betegek ápolását fokozatosan áthelyezik a szociális szférába. Azon betegeket, akik állapota nem igényel állandó orvosi felügyeletet, de tartós ápolásra szorulnak, a jövőben létrejövő szakápolási központokban helyeznék el, ahol lehetőség lesz egy segítő személy (hozzátartozó vagy más) folyamatos jelenlétére. A módosítás célja az aktív ellátást nyújtó kórházak tehermentesítése. Az átalakítás első ütemében 2023. július közepétől 6 intézménynél történik fenntartóváltás, az eddigi kórházi fenntartásban lévő ápolási osztályok (összesen 334 ápolási ágygal) helyszínváltás nélkül szociális szakápolási központtá alakulnak. A szakápolási központokban a személyi térítési díjat az idősothonokra vonatkozó szabályok szerint fogják megállapítani: a személyi térítési díj igazodik az ellátott jövedelméhez, míg a jövedelemmel nem rendelkezők térítésmentes ellátásban részesülnek majd.</p>	
8.2.	Az egészségügyi finanszírozási rendszer átalakítása	
8.2.1.	Állami finanszírozási rendszer felülvizsgálata	
16.	Valós költségekre épülő állami finanszírozási rendszer kialakítása	3
	<p>A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében cél az egészségügyi rendszer fenntarthatóságának, finanszírozhatóságának biztosítása, költséghatékonyságának erősítése a párhuzamosságok csökkentésével, profiltisztított ellátóhelyek létrehozásával. A legfontosabb fejlesztési célok között az egynapos és ambuláns ellátási kapacitások, az ágykihasználtság növelése, az átlagos ápolási napok számának csökkentése az egészségügyi adatvagyron biztonságos kezelésének megteremtése, valamint magasabb minőségű szolgáltatások nyújtása szerepelnek, a lakosság egészségi állapotának javítása érdekében.</p>	
18.	Teljesítményvolumen korlátok alkalmazásának felülvizsgálata	1
	<p>A fekvőbeteg szakellátásban 2023. január 1-től új finanszírozási rendszer lépett hatályba, amely a korábbiaknál nagyobb mértékben veszi figyelembe az ellátások valós költségét és az ellátandó lakosság számát. A 2023. februári teljesítmények elszámolásától kezdődően e szabályok szerint történnek az egészségügyi szolgáltatók elszámolásai. A finanszírozás ezentúl 3 elemre épül: 1) az éves keretek súlyozott megállapítása, 20-80 százalékból a lakosság szám, illetve az esetszámok alapján 2) a szakmafedezeti kiegyenlítés, az eltérő szakmák kiegyenlítése; 3) az eltérő költségigényű progresszivitási szintek figyelembevétele.</p>	
20.	Eredményességhez kötött finanszírozási módszerek alkalmazásának bővítése	2
	<p>2023 februárjától a háziorvosok finanszírozásában a korábbiaknál hangsúlyosabb elemként jelenik meg az ellátás minőségét értékelő háziorvosi teljesítményértékelési rendszer. Az indikátorrendszer hangsúlyos eleme, hogy a háziorvosok hogyan követik a gondozásra szoruló betegeiket, amit döntő részben laborvizsgálatok segítségével tehetnek meg. Ennek eredményeként ugyanakkor jelentősen megnövekedett a várakozási idő a laborvizsgálatokra.</p>	

#	Javaslat	Prioritás
8.2.2.	Humán erőforrás helyzet javítása	
22.	Átlátható bérezési rendszer kialakítása	3

Az egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló törvénnyel 2021 elején elindult orvosi béremelés a harmadik évben, 2023-tól már átlagosan 2,5-szeres béreket tesz lehetővé az orvosok számára. Az előzetes megállapodásnak megfelelően az orvosok bére átlagosan 11 százalékkal növekedett 2023. januárjában.

A négylépcsős 2019–2022 közötti szakdolgozói béremelés eredményeként az ápolói alapbérek átlagosan 72 százalékkal emelkedtek a 2018-as illetménybázishoz viszonyítva. Az egészségügyi szakdolgozók alapbéreinek emelése 2023. július 1-jétől és 2024. március 1-jétől két ütemben folytatódik, és kiegészül az egészségügyben dolgozók béremelésével, így összesen 83 ezer szakdolgozó és 24 ezer további egészségügyben dolgozó részesül benne. Kimaradt ugyanakkor a béremelésből az alapellátásban dolgozó 8 ezer szakasszisztens és ápoló. A módosítás szerint az alap- és középfokú végzettségűeknek összesen átlagosan 32 százalékkal, a diplomás ápolóknak átlagosan 55 százalékkal emelik a bérét. Első lépésként 2023-ban 18 százalékkal emelkedik majd a szakdolgozók és az egyéb dolgozók bére, majd a béremelés második ütemének végén az egészségügyi szakdolgozók átlagos alapbére az orvosi átlag alpbér 37 százalékát fogja kitenni. Bevezetésre került a teljesítménytől függő bérezés az ápolók és az orvosok esetében: a munkáltató teljesítménytől függően 20 százalékkal csökkenthet, vagy 40 százalékkal emelhet a bértábla szerinti alpbéren.

Az Országgyűlés 2022 nyarán módosított a kata adózási forma szabályait, amelynek értelmében csak a lakosság részére saját szolgáltatást nyújtó, termékeket értékesítő egyéni vállalkozók választhatják ezt az adózási formát. A módosítás következményeként azok az orvosok és egészségügyi szakdolgozók, akik korábban ilyen adózási formában, mellékállásként végezték ügyeleti tevékenységüket, ezentúl magasabb mértékű adót fizetnek a tevékenységük után.

2023. december 31-étől megszűnnek a személyes közreműködői szerződések, ezt követően csak a szolgálati jogviszonyt vállalók (vagy önkéntes segítők) dolgozhatnak majd az állami intézményekben. A közreműködői szerződések finanszírozását jelenleg az intézményeknek saját forrásból kell kigazdálkodniuk, ráadásul a közreműködők magasabb díjazásban részesülhetnek, mint a szolgálati jogviszonyban állók.

23.	Egészségügyi szakszemélyzet számának növelése	3
-----	---	---

2023. évtől kezdődően az alapellátás kivételével megszűnt a szabad orvosválasztás joga. A beteget a kórházban a szolgáltató munkarendje alapján beosztott orvos látja el, helyette másik orvos nem igényelhető. 2023. évtől kezdődően a látogatási időn kívül egy ápolási segítő is támogathatja az önmagát ellátni nem tudó, hosszú távú kórházi ellátást igénylő, pszichés krízishelyzetben lévő vagy haldokló beteget. A segítő – akinek személyét a beteg választja, és akinek adatai bekerülnek a betegdokumentációba is – ápolásnak nem minősülő tevékenységével tehermentesítheti a személyzetet is.

2022 tavaszán zárult a Széchenyi 2020 program keretében 4,4 milliárd forintból megvalósult „Ápoló leszek” program. A program 7 pályázati körében összesen több mint 3.200 tanulóval kötöttek ösztöndíjszerződést. A támogatás legfontosabb feltétele az volt, hogy a programba bevontaknak a szakképesítés megszerzését követően legalább annyi ideig kell valamely hazai közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatónál a program támogatásával megszerzett végzettségüknek megfelelő munkakörben dolgozniuk, amennyi ideig az ösztöndíjat kapták. Az ösztöndíjjal támogatható szakképzések körét a betöltetlen álláshelyekre vonatkozó felmérések eredményei alapján határozták meg.

2022 szeptemberétől a rezidensek kompetenciákhoz igazodóan a tutoruk felhatalmazásával már a szakvizsgát megelőzően is végezhetnek önállóan munkavégzést. A Magyar Rezidens Szövetség szervezésében országos programmá vált a Debreceni Egyetem Sebészeti Intézetéből indult szakorvosjelöltek szakvizsgára való felkészülését támogató, online szemináriumokból álló program. A kezdeményezés célja, hogy minden szakorvosjelölt megkapja a lehetőséget arra, hogy bármely témában hozzáférjen a legkorszerűbb, szakértők által ellenőrzött, sikeres szakvizsgához szükséges ismeretekhez, képzőhelytől függetlenül. Egy 2022 őszén elfogadott törvénymódosítás egyszerűsíti a külföldről érkező orvosok, fogorvosok és gyógyszerészek elhelyezkedését a hazai egészségügyben. A módosítás értelmében az ide érkező orvos, fogorvos, gyógyszerész először köteles egy évig felügyelet mellett dolgozni akkreditált egészségügyi szolgáltatónál. A módosítás előzménye az volt, hogy 2022. májusától az Ukrainából érkező, egészségügyi szakképesítéssel rendelkező, menedékjogot szerzett szakemberek már az elismerési vagy honosítási eljárás megkezdése után, ám annak lezárulta előtt is dolgozhattak felügyelet mellett a hazai egészségügyi rendszerben.

Egyetemi ápolóképzés és egészségügyi menedzserképzést indított a Pécsi Tudományegyetem Székelyudvarhelyen 2022 őszén. A képzések magyarországi akkreditációval rendelkeznek, egy részük távoktatásban, másik részük pedig jelenléti oktatásban, helyi szakemberek bevonásával indul. Duplájára emelkedett a munkába járás kedvezményes költségtérítése 2023 elején. Korábban kilométerenként maximum 15 forintos adómentes költségtérítést tettek lehetővé a munkáltatók számára a jogszabályok, ez 30 forintra emelkedett. A minimális költségtérítés szintje is a duplájára, 9 forintról 18 forintra emelkedett.

#	Javaslat	Prioritás
8.3.	Az ellátórendszer fejlesztése	
8.3.1.	Ellenőrzés erősítése az ellátórendszerben	
29.	Minimumfeltételek, szakmai és finanszírozási irányelvek, protokollok folyamatos felülvizsgálata, frissítése	3

2023 januárjától változott az egészségügyi rendszer irányítási rendszere: az állami kórházakban dolgozók munkáltatója a vármegyei, irányító kórház lett, munkaszerződésük pedig változó telephelyre szól, így a társkórházakban is biztosítva lett a humán-erőforrás rotációja. A magasabb szintű ellátások fokozatosan a megyei kórházakba kerülnek átcsoportosításra, míg a városi kórházakban egynapos műtétek, belgyógyászati alaptevékenység, szülészeti és sürgősségi ellátások lesznek elérhetőek. A városi kórházak szervezési szerepe is erősödött: ide lett integrálva az alapellátás (többek között a háziorvosi és a védőnői rendszer), a népegészségügyi prevenció és a központi ügyeletek is. A kórházi integráción belül a klinikai központok által irányított városi intézmények a 2023 tavaszától a felsőoktatási modellváltás miatt az adott egyetem klinikai központjának szervezetébe integrálódnak.

Folytatódott a szakmai irányelvek kidolgozása, frissítése. 2022-ben és 2023-ban többek között a szem gyulladással megbetegedésének kezeléséről szóló irányelv, a stroke utáni rehabilitációt segítő irányelv, a májátültetés gyakorlatáról és rehabilitációjáról szóló irányelv, az érszűkület ellátásáról szóló irányelv és a tartósan beteg gyermekek iskolai nevelésére-oktatására vonatkozó kórházpedagógiai irányelv is.

31.	A szakmai és pénzügyi ellenőrzés erősítése	3
------------	---	----------

A Belügyminisztérium tervei szerint 2023 végére valamennyi állami kórházban új mágneskártyás beléptetőrendszert vezetnek be. Az intézkedés célja, hogy az orvosok és a szakdolgozók a teljes 8 órás munkaidejüket a munkahelyükön töltsék. A betegforgalmi adatok elemzése jelenleg jelentős szórást mutat: a legrosszabb teljesítményt nyújtó városi kórházban egy dolgozóra évente 89, míg a legjobb, közepes városi kórházban dolgozóra évi 192 eset jut átlagosan. A Covid előtti adatokkal összehasonlítva 12 százalékos teljesítménycsökkenés tapasztalható a betegellátásban.

Az EMMI munkacsoportja frissítette a klinikai audit gyakorlati alkalmazásáról szóló módszertani útmutatót 2022 tavaszán. A klinikai audit ciklikusan ismétlődő folyamat, amelynek során az orvosok és a szakdolgozók szisztematikusan áttekintik betegellátó tevékenységük eredményességét, és ha szükséges, változtatnak a betegek kezelésével és ellátásával kapcsolatos gyakorlatukon. A klinikai audit végzését segítő szakmai dokumentum először 2004-ben jelent meg, amelyet legutóbb 2014-ben dolgoztak át.

A Belügyminisztérium 2022 tavaszától szigorú ellenőrzés alá vonta a gyógyászati segédeszközök piacát és számos visszaélést derített fel. A további visszaélések megelőzése érdekében több körben szigorították a gyógyászati segédeszközök felírásának és ellenjegyzésének szabályait is. Ezen felül több hálapénzhez és vesztegetéshez kapcsolódó ügyben is történt vádemelés az elmúlt években.

2023 tavaszán változtak az orvosestétikai beavatkozások törvényi előírásai is a betegbiztonság érdekében. A módosítás egyértelművé teszi, hogy az egészségügyi szolgáltatás körébe tartoznak a plasztikai helyreállító és az esztétikai, plasztikai beavatkozások is, ezáltal kizárja az arra nem jogosultakat e beavatkozások végzéséből.

2023-tól központosításra kerülnek kórházi laborvizsgálatok, amiket korábban sok esetben magáncégek végeztek. Az új rendszerben a Nemzeti Orvoslaboratóriumi Diagnosztikai Nonprofit Kft. felel a laborvizsgálatok elvégzéséért. Egységesítik a gépparkot, és központi közbeszerzéssel szereznek be a reagenseket a vizsgálati eredmények egységesítése érdekében. A minták nyomonkövethetőségét, az egységes minőségű adatokat, a távvalidálást és az országos reagens-gazdálkodást az Ágazati Labor Információs Rendszer (ÁLR) biztosítja majd, amely az EESZT-n belül jön létre.

A Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv (RRF) egyik eleme a közkiadások hatékonyságának javítása, amelynek érdekében Magyarország vállalta a közkiadások felülvizsgálati rendszerének fejlesztését. Hazánknak évente a költségvetés legalább 10 százalékát felül kell vizsgálnia 2023-ban és 2024-ben, amelyet az első évben a család- és lakhatási támogatások, illetve az egészségügyi kiadások felülvizsgálatával fog teljesíteni.

#	Javaslat	Prioritás
32.	Az egészségügyi intézmények teljesítményének és a betegek elégedettségének standardizált mérése és publikálása	2

Bevezetésre került a teljesítménytől függő bérezés az ápolók és az orvosok esetében: a munkáltató teljesítménytől függően 20 százalékkal csökkenthet, vagy 40 százalékkal emelhet a bértábla szerinti alapbérén. 2023. évben kerülnek először elvégzésre az új szakmai minősítések a közfinanszírozott járó- és fekvőbeteg szakellátásban. A szakmai minősítés indikátorainak eredményeit a minősítést végző szervezet honlapján lesz kötelező megjelentetni, illetve ezen eredmények képezik majd a magasabb vezetői illetményen kívüli juttatás alapját is. A minőségi indikátorokat az egyes egészségügyi intézmények fenntartóinak jóváhagyásával kerülnek meghatározásra. A beszámoló tartalmazza a fejlesztendő területeket, a hiányosságok okait, továbbá a javasolt intézkedéseket a problémák megoldására.

34.	Menedzsmentértékelési rendszer bevezetése az állami intézményekben	1
-----	---	---

A 2023. évben első alkalommal megvalósuló új minőségi értékelési rendszer képezi majd a magasabb vezetői illetmény elérésének alapját a közfinanszírozott járó- és fekvőbeteg szakellátást végző intézményekben. A vezetői bérek új szabályozásának pontos részletei minőségi alapokon ugyanakkor még nem ismertek.

8.3.2. Hatékonyság növelése az ellátórendszerben

35.	Egynapos aktív ellátások kapacitásának növelése	 3
-----	--	---

A Belügyminisztérium tájékoztatása szerint 2022. évben már közel 100.000 egynapos ellátást végeztek, és átlagosan a diagnózistól számított 40 napon belül került sor a beavatkozásra. Az egynapos ellátás keretében végezhető ellátások 80 százalékát ilyen formában végezték hazánkban, amelyben szerepet játszik, az egynapos ellátások az aktív fekvőbeteg ellátásnál továbbra is 10 százalékkal magasabb finanszírozást kapnak.

A Széchenyi 2020 program keretében, az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával összesen 11,5 milliárd forintból 11 városban összesen 19 helyszínen került egynapos ellátóhely kialakításra. A helyszíneken önálló, multidiszciplináris, legalább négy szakmát érintő egynapos sebészeti részlegek kialakítása valósult meg. A program keretében kidolgozták az egynapos sebészet betegút-ellátásszervezési és szakmai ellátásszervezési irányelveit, valamint infrastrukturális és gép-műszer-fejlesztést hajtottak végre. A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében cél az egynapos és ambuláns ellátási kapacitások további bővítése.

37.	Gyógyszerkereskedelem stratégiai iparágként kezelése	1
-----	---	---

2023 tavaszán új szabályok léptek életbe a gyógyszerengedélyezés területén, könnyítve az engedélyezés előtt álló gyógyszer uniós példa alapján történő alkalmazását bizonyos esetekben. Egyszerűbbé vált továbbá a hazai fejlesztésű gyógyszerek forgalomba helyezése is.

38.	Telemedicina fejlesztése	1
-----	---------------------------------	---

A Máltai Szeretetszolgálat által indított komplex egészségfejlesztési programban jelentős szerepet tölt be a telemedicina. A kialakított mobil rendelőkben egészségügyi asszisztens végzi az alapvizsgálatokat, az orvos online kapcsolódik be az ellátásba, illetve szükség esetén lehetőség lesz további szakorvos online bevonására is. A HealNow projekt keretében pilot jelleggel telekonzultációs és távleletezési együttműködés indult a soproni és a bécsújhelyi kórház patológiai részlege között. 2021 óta sikeresen működik egy online pszichoterápiás osztály a Szegedi Tudományegyetem pszichiátriai klinikáján. 2022 tavaszán zárult a Szegedi Tudományegyetemen az a 4,5 éves telemedicinával kapcsolatos projekt, amelynek keretében 2,5 milliárd forintból 18 szoftveralkalmazás került kifejlesztésre. A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében cél a telemedicinával kapcsolatos tevékenységek bővítése. Szintén célként jelenik meg e terület fejlesztése a Nemzeti Digitalizációs Stratégiában is.

#	Javaslat	Prioritás
39.	Ellátás szervezését egyszerűsítő innovatív technológiák fokozottabb használata	2

A Széchenyi 2020 program keretében 13,5 milliárd forintos uniós támogatással 2023 tavaszán befejeződött a skill-laborok országos hálózatának kiépítése az egészségügyben. A projekt eredményeként 19 oktatókórházi laborban vált lehetővé a diagnosztikus, terápiás és életmentő beavatkozások gyakorlati oktatása szimulációs környezetben, valamint kidolgoztak egy egységes képzési programot és oktatói hálózatot is. 2024-től már csak olyan szoftverek maradhatnak a háziiorvosi informatikai rendszerek piacán, amelyek teljesítik az EESZT-be történő adatszolgáltatás minden feltételét. A háziiorvosok ingyenesen juthatnak majd hozzá a 8 milliárd forintból fejlesztett állami miniHIS szoftverhez. Állami tulajdonba került egy digitális egészségügyi szolgáltatásokat végző kft, amelynek 2022 tavaszi megvétele 5,5 milliárd forintba került. Az Európai Unióból 14 ország csatlakozott a CEF (Connecting Europe Facility) programhoz, amelynek 2023-as várható életbe lépésével a csatlakozott országok minden patikájában kiválthatóak lesznek majd a vényre felírt gyógyszerek, illetve sürgősségi beavatkozás esetén láthatóak lesznek az életmentő egészségügyi adatok is. A Nemzeti Digitalizációs Stratégia egyik intézkedése a Smart Hospital rendszer kialakítása, amely többek között magában foglalja az ellátórendszer működési hatékonyságának növelését elősegítő leltározási kódrendszerek bevezetését és a kórházi gazdálkodást támogató informatikai fejlesztéseket. Az Egészségipari támogatási program keretében 57 hazai vállalat 82 egészségipari fejlesztése valósult meg összesen 66 milliárd forint állami támogatás segítségével.

Egyre bővül a mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásának köre hazánkban. Az OMSZ által használt MI-n alapuló modell az életmentési és a betegszállítási feladatokra is havi előrejelzéseket készít, ami a járművek és a mentők rendelkezésre állásának hatékonyabb megszervezését teszi lehetővé. 2022 tavasza óta működik a Semmelweis Egyetem MI alapú teledermatológiai rendszere. A MI által felállított diagnózist minden esetben bőrgyógyász szakorvos hagyja jóvá, ugyanakkor a szoftver prioritizálja a bejövő eseteket, megadja a differenciál diagnózist. 2022 ősze óta működik a stroke ellátás MI alapú központi támogató rendszere, ami jelentősen lerövidíti a diagnózis felállításának folyamatát, így gyorsabban tud elkezdődni az életmentő kezelés.

2023 tavaszán először töltötték fel blokkláncra magyar nyelvű manuálterápiás eljárást, a Mozgáspiramist, amely az emberi testre jellemző mozgáshibák gyógyításának, rehabilitációjának törvényszerűségeit, hatásmechanizmusait foglalja össze. Széles körben elérhetővé vált a Synlab Okoslelet szolgáltatása, amely nemcsak a referenciatartományoktól való eltérést mutatja meg, hanem azt is, hogy egy adott betegcsoport milyen valószínűséggel fordul elő a páciensnél. 2022 őszén átadták az első vidéki robotsebészeti eszközt a pécsi klinikán, amellyel nőgyógyászati, sebészeti, urológiai, fül-orr-gégészeti és fej-nyaksebészeti, valamint szívsebészeti beavatkozásokat lehet végezni. Létrejött Magyarország első biobankja Szegeden, amelynek segítségével a kutatási idők jelentős mértékben lerövidíthetők lesznek. 2022 tavaszán elindult a surgossegi.info webcímen elérhető ügyelet- és gyógyszerértékesítő. Nemzetközi együttműködésen alapuló, az egészségtudományokhoz kapcsolódó innovatív tananyag- és oktatásfejlesztést segítő programot indított a Debreceni Egyetem Egészségügyi Kara, amelynek célja, hogy a járványhelyzet által felgyorsult innovatív oktatási folyamatok beépülhessenek a tananyagfejlesztésekbe és az oktatásba. Ugyancsak a Debreceni Egyetemen adták át az ország első járványügyi koordinációs központját, ahol a feldolgozott adatok alapján lehet majd dönteni az egészségügyi ellátórendszer szervezéséről, a dolgozók vezényléséről, az eszközök, műszerek átcsoportosításáról. 2022 nyaratól egyszerűsödött az egészségügyi ellátásokhoz kapcsolódó utazási költségtérítés igénybevételének rendszere, a papíralapú utalványokat online rendszer váltotta fel.

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	Megkezdődötté vált 	Részben megvalósulttá vált 	Teljesen megvalósulttá vált

9. Tudásalapú társadalom

A Tudásalapú társadalom fejezetben szereplő javaslatok megvalósításának összesített mértéke 43 százalék, ami 3 százalékponttal magasabb a 2021. decemberi 40 százalékos szintnél. A tudásalapú társadalom kialakítását elősegítő javaslatok közül 40 esetben, vagyis a javaslatok 82 százalékában történt előrelépés 2023 júniusáig. 19 javaslat már részben megvalósult, míg 21 esetben megkezdődött a megvalósítás.

A 2022/23-as tanévtől kezdődően bementi mérésekkel bővül a diákok mérési rendszere. A 4., az 5., a 6., a 7. és a 10. évfolyamos diákok ezentúl évente 2 mérésen vesznek majd részt matematika és szövegértés területén egyaránt. Az 1. mérés ősszel, míg a 2. mérés a tanév végén kerül majd megvalósításra, így a kapott eredmények alapján lehetővé válik az adott tanéven belül fejlődés vizsgálata is. 2023 januárjától 10 százalékkal emelkedett a pedagógusok bére a közoktatásban, míg a pályakezdők 25 százalékos béremelésben részesültek. A szakképzésben dolgozó pedagógusok a 10 százalékos januári béremelésen felül további átlagosan 5 százalékos béremelést kapnak 2023 májusától visszamenőleges hatállyal, amelynek pontos mértéke a pedagógus teljesítményétől függ. 2023 júliusában elfogadta a Parlament a pedagógusok új életpályájáról szóló törvényt, amelynek célja, hogy megalapozza a pedagógusok társadalmi és szakmai megbecsültségét, illetve, hogy megteremtse a béremelések további keretét. 2023 szeptemberétől indul az első, gyakorlatot középpontba helyező természettudomány-környezettan önálló tanárszak (Z-szak) Magyarországon.

Számos intézkedés és rendezvény segíti a fiatalok elhelyezkedését: a 2023-ban indult Apponyi Franciska Jövőműhely Program célja a gyermekvédelmi szakellátásban élő 23 ezer gyermek jövőképeinek kialakítását segítsé, míg a Lányok napja, illetve a Huawei "Women in Technology" elnevezésű országos programja pályaaorientációs programja kifejezetten a fiatal lányok műszaki területen történő orientálódását kívánja elősegíteni. A kormány célként tűzte ki, hogy 2030-ra minden második felsőoktatásban részt vevő hallgató matematika, természettudomány, mérnök, informatika (STEM) területen tanuljon. 2023-ban már 17 egyetemről több mint 1.000 mentor vett részt a Tanítsunk Magyarországot programban, amelynek keretében egyetemista hallgatók mentorálnak hátrányos helyzetű 6–8. osztályos tanulókat. Az Útravaló Ösztöndíjprogram keretében a 2022/2023. tanévben közel 10 ezer hátrányos helyzetű tanuló részesült ösztöndíjban és mentori támogatásban.

Jelentős előrelépések történtek a közoktatás digitális fejlesztése kapcsán. 2022 és 2026 között minden diák, illetve minden pedagógus személyes használatú notebookot kap majd (összesen 615 ezer eszközt) a digitális tartalmakhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében. Megvalósult a tankönyv-digitalizáció, valamennyi állami fejlesztésű tankönyv elérhető elektronikus formában is. A hagyományos papír alapú naplót és ellenőrzőt felváltotta a Kréta-rendszer, ahol feladatsorok, tanulócsoportok és digitális fejlesztő tartalmak érhetőek el.

Számottevően növekszik a felsőoktatási intézmények önállósága számos kérdésben. 2023 szeptemberétől kezdődően az egyetemek és főiskolák maguk határozhatják meg, hogy elvárnak-e emelt szintű érettségit a felvételi eljárás során, illetve a jövőben nem lesznek központilag meghatározott minimális ponthatárok sem. 2024-től kezdődően az oktatási intézmények határozhatják meg a tanulmányi pontok és az érettségi pontok számításánál figyelembe vehető tantárgyak körét, illetve az, hogy milyen tevékenységekért, eredményekért jár plusz pont a felvételi eljárás során. A 2022/23-as tanévtől kezdődően az egyetemek saját hatáskörben dönthetnek arról, hogy milyen kritériumok alapján sorolják át a hallgatóikat az állami ösztöndíjas és a költségtérítéses helyek között. Szintén saját hatáskörben dönthetnek a felsőoktatási intézmények arról is, hogy a diploma megszerzését milyen nyelvtudásbéli követelményhez kívánják kötni, ugyanakkor ezentúl maguknak kell gondoskodniuk az adott szakon szerezhető szakképzettség gyakorlásához szükséges idegen szaknyelvi ismeretek megszerzéséről.

A modellváltó intézményekkel kötött 6 éves közfeladat-finanszírozási szerződésekben rögzítésre kerültek azok a szakmaigények, amelyek a várható gazdasági, társadalmi folyamatok alapján kerülnek meghatározásra az egyetemekkel, fenntartókkal közösen. A finanszírozási szerződésekben az intézményi finanszírozás 30–50 százaléka olyan minőségi paraméterektől függ, mint a lemorzsolódás csökkentése és a nemzetközi felsőoktatási rangsorokban történő előrelépés. Az Európai Bizottsággal folytatott tárgyalások során felfüggesztett Erasmus+, Horizont Európa, illetve egyéb uniós támogatásból működő kutatási programok finanszírozását ideiglenesen megelőlegezi a kormány a hazai hallgatók és kutatók számára. 10 egyetemistából 8 állami ösztöndíjjal kezdheti meg tanulmányait 2023-ban, ráadásul az állami ösztöndíj mellett további 33 különböző ösztöndíj létezik az állami rendszerben, amelyből 180 ezer hallgató (a hallgatók 60 százaléka) részesül összesen 72 milliárd forint értékben. A Pénziránytű alapítvány és Belügyminisztérium együttműködésével 570 ezer tankönyv és munkafüzet segítette a pénzügyi ismeretek átadását a 2022/23-as tanévben, illetve már több mint 100 oktató kisfilm és további e-learning tananyagok segítik a mindennapi pénzügyi és gazdálkodási ismeretek elsajátítását.

#	Javaslat	Prioritás
9.1.	A közoktatási rendszer fejlesztése	
9.1.1.	Készségfejlesztésre koncentrááló alapfokú oktatás	
2.	Készségfejlesztésre és gyakorlati tudnivalókra koncentrááló Nemzeti alaptanterv kidolgozása	3
<p>A Lázár Ervin Program keretében valamennyi 1–8. évfolyamos diák évente legalább egy alkalommal szociális helyzetétől és lakóhelyétől függetlenül ingyenesen hozzájuthat minőségi kulturális élményhez. 2023-tól a korábban is elérhető események (például: színházi előadás, hangverseny) mellett népzenei produkciók, nemzeti parkok, őshonos állatokat bemutató gazdaságok és nemzeti emlékhelyek is elérhetőek a Program keretében.</p>		
3.	Tanulási-tanítási módszerek, formák fejlesztése	3
<p>A Nemzeti Digitalizációs Stratégia egyik intézkedése a digitális pedagógiai módszertanok és képzések fejlesztése. A tervezett intézkedés kiterjed többek között a pedagógusok digitális módszertani képzésére, a digitális szakmai innovációk feltérképezésére és továbbfejlesztésére, valamint a szakpolitikák adatokra épülő elemzésére és monitoringjára.</p>		
4.	Az oktatási intézmények teljesítményének és az érintettek elégedettségének standardizált mérése és publikálása	↑ 1
<p>A 2022/23-as tanévtől kezdődően bementi mérésekkel bővül a diákok mérési rendszere. A 4., az 5., a 6., a 7. és a 10. évfolyamos diákok ezentúl évente 2 mérésen vesznek majd részt matematika és szövegértés területén egyaránt. Az 1. mérés ősszel, míg a 2. mérés a tanév végén kerül majd megvalósításra, így a kapott eredmények alapján lehetővé válik az adott tanéven belül fejlődés vizsgálata is.</p>		
6.	Természettudomány és informatika súlyának növelése a középiskolai felvételinél	2
<p>2023 szeptemberétől indul az első természettudomány-környezettan önálló tanárszak (Z-szak) Magyarországon. A gyakorlatot középpontba helyező képzés 6 egyetem összefogásában 7 képzési helyen, az egész országot lefedve indul. A képzés célja az ökológiai fenntarthatóság és természet megismerése, megértése gyakorlatorientált, problémamegoldó technikák révén.</p> <p>2022 őszén először hirdették meg az Országos Tudományos és Innovációs Olimpiát, amely a korábban 31-szer megszervezett Ifjúsági Tudományos és Innovációs Tehetségkutató Verseny utódja. Pályázni műszaki, természettudományi, környezetvédelmi, informatikai, valamint matematikai területről lehet bármilyen innovatív alkotással. Az új formátum célja, hogy szélesebb kört érjen el, illetve, hogy a fiatalok találkozzanak a vállalkozóvá válás örömeivel és kockázataival is.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
7.	Pályaorientáció fejlesztése és tudatosabb karriertervezés elősegítése	2
<p>2023. évben már 17 egyetemről több mint 1.000 mentor vett részt a Tanítsunk Magyarorszáért programban, amelynek keretében egyetemista hallgatók mentorálnak hátrányos helyzetű 6–8. osztályos tanulókat. A programban 107 általános iskola több mint 4.000 tanulója részesül mentorálásban. A program bővülését és szakmai munkáját az alapítók által létrehozott Tanítsunk Magyarorszáért Alapítvány segíti.</p> <p>Első ízben került megrendezésre a Magyar Természettudományi Múzeum pályaorientációs nyílt napja, amelynek kerületében a résztvevők természettudományos bemutatókon keresztül megismerkedhettek a múzeum gyűjteményeivel, láthatták annak sokféleségét és bepillantást nyerhettek a kutatók munkájába. Ismételten megrendezésre került a Lányok napja országos pályaorientációs nap diáklányok részére, amely a műszaki, természettudományi és informatikai szakterületeket népszerűsíti. Ezen a napon felső tagozatos általános iskolás és középiskolás lányok látogatják meg az ország vállalatait, egyetemeit és kutatóintézeteit, ahol interaktív programokon keresztül, gyakorló szakemberektől ismerhetik meg a tudományok, a technológia és az informatika világát.</p> <p>Közel 100 rendészeti pályaorientációval foglalkozó oktatási intézmény kapott oktatási segédeszközöket 2022 tavaszán. A szakképző intézmények szakmai-pedagógiai támogatására vetítéstechnikai és prezentációs eszközöket kaptak, továbbá a Miskolci Rendvédelmi Technikum szakmai közreműködésével 18 különböző rendőrszakmai témájú szemléltető eszköz készült, amelyek elérhetők minden érintett képzési helyen.</p> <p>2023 tavaszán indul az Apponyi Franciska Jövőműhely Program, amelynek célja, hogy a gyermekvédelmi szakellátásban élő 23 ezer gyermek jövőképének kialakítását segítse. A program előzménye egy mentorprogram volt, amelyben vállalati és civil partnerek együttműködésével valósítottak meg vendéglátás, autóipar és művészet témakörében.</p> <p>A Nemzeti Digitalizációs Stratégia egyik intézkedése egy, a diákok pályaorientációját segítő informatikai rendszer kialakítása, amely kompetenciamérően alapul, támogatja az egész életen át tartó tanulást, lehetséges pályáiveket képes felvázolni. A rendszer a tervek szerint segíti majd a tanulókat az új helyzethez való alkalmazkodásban, összekapcsolja a diákokat, az iskolákat, illetve a gyakorlati- és munkahelyeket.</p>		

9.1.2. Középfokú oktatási rendszer erősítése		
10.	Duális képzés erősítése	3
<p>A középfokú oktatásba 2023. évben felvételizők 43 százaléka technikumban szeretné folytatni képzését. A Szakképzési Innovációs Tanács (SZIT) javaslatai alapján módosításra került a szakképzési törvény, így hatékonyabbá válhat a vállalatok és az iskolák közti kapcsolattartás, több tanuló és partnercég csatlakozhat be a duális képzési formákba. A módosítás a felzárkóztatást segítő és a lemorzsolódást csökkentő céllal szélesíti a szakképzésbe jutás lehetőségét, többek között a végzettséggel nem rendelkezők számára. Ezen felül az adminisztráció racionalizálásával több helyen egyszerűsödik a rendszer napi működése.</p>		
11.	Szakképző intézmények és piaci szereplők kapcsolatának erősítése	2
<p>A Széchenyi 2020 program keretében 150 és 400 millió forint közötti támogatásra pályázhattak ágazati képzőközpontok. A centrumok országszerte 28 szerződés keretében több mint 8 milliárd forint támogatást nyertek el. A fejlesztések átadása 2023 tavaszán kezdődtek meg. Többek között járműipari képzőközpont létesült Debrecenben, ahol a 4 új tanműhelyet a Debreceni Szakképzési Centrum 5 gépészeti iskolájának mintegy 3.000 tanulója használhatja a jövőben. Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében megkezdődött a „21. századi szakképző intézményfejlesztési program”, amelynek célja a vonzó tanulási környezet létrehozása a szakképzési centrumok intézményeiben, a minőségi szakmai oktatás feltételeinek megteremtése, a képzés során használt épületek, tantermek, tanműhelyek, laboratóriumok, valamint a tangazdaságok, közösségi terek infrastrukturális és energiahatékony fejlesztése, az eszközök korszerűsítése. A beruházások teljes tervezett költsége 96,2 milliárd forint.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
13.	Képzettség nélküli (korai) iskolaelhagyás csökkentése	3

Az Útravaló Ösztöndíjprogram keretében a 2022/2023. tanévben közel 10 ezer tanuló részesült ösztöndíjban és mentori támogatásban. A támogatás a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 intézkedési terve alapján azonosított lemorzsolódást megelőző iskolai sikerességet támogató eszköz. A tanulók elsősorban szociális jogosultság alapján kerülnek be a programba, az ösztöndíj mértéke azonban teljesítményalapú, függ az előző év végi tanulmányi eredménytől.

A Roma Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj program kettő tanéven keresztül támogatja a kiváló tanulmányi eredményű roma nemzetiségi tanulókat ahhoz, hogy sikeres érettségi vizsgát követően felsőfokú oktatási intézményben folytassák tanulmányaikat. A 2022/2023. és a 2023/2024. tanévben 26 tanuló részesült havi 30 ezer forint/fő ösztöndíj támogatásban.

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében több lemorzsolódást csökkentő program is tervbe van véve. Pilot program keretében 5 kis létszámú iskolában tesztelik a magasabb színvonalú oktatáshoz való hozzáférés megteremtésének lehetséges módjait. A tervek szerint 16 milliárd forintot fordítanak a sajátos nevelési igényű, tartós gyógykezelés alatt álló, illetve pedagógiai szakszolgálati ellátásban részesülő gyermekek, tanulók nevelésének-oktatásának támogatására. Ezen felül további intézkedés tervezése van folyamatban a szegregációs kockázatok csökkentése érdekében.

9.1.3. Tanári pálya vonzóbbá tétele

14.	Az oktatásra fordított költségvetési és privát források növelése	3
-----	---	---

A kormány tájékoztatása szerint 2022. évben a felsőoktatási közkiadások szintje elérte a GDP 2 százalékát, ami historikusan a legmagasabb ráfordítás hazánkban.

16.	Rendszeres továbbképzések biztosítása a tanároknak	3
-----	---	---

Az elmúlt években összesen már több mint 100 ezer pedagógus vett részt digitális kompetenciát támogató továbbképzésen.

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében a változó igényekhez igazodva 2023 harmadik negyedévében tervben van egy, a pedagógusok átképzését és az intézményvezetők vezetői készségeinek javítását célzó program indítása közel 10 milliárd forint keretösszeggel. A program keretében a pedagógusok számára lehetségessé válik ingyenesen rövid idő (2-4 félév) alatt új szak megszerzése. Az intézményvezetők és helyetteseik képzése az intézmények eredményesebb, hatékonyabb vezetésének elősegítése, és a jövőben jelentkező komplexebb humánerőforrás-gazdálkodási kihívások (például: teljesítményértékelés) érdekében szükséges.

A Nemzeti Digitalizációs Stratégia több intézkedést is tartalmaz a pedagógusok kompetenciáinak fejlesztése céljából. Tervben van többek között a pedagógusok digitális kompetenciáinak szisztematikus felmérése, digitális pedagógiai módszertanok elsajátítását célzó programok (tovább)fejlesztése és működtetése, illetve egy „Digitális tanársegéd” program indítása, amelynek keretében felsőbb tagozatos, az informatika és a digitalizáció iránt érdeklődő tanulókat vonnának be a digitális pedagógiai megoldások támogatásába.

#	Javaslat	Prioritás
17.	A pedagógusok, óvónők és dajkák társadalmi megbecsültségnek emelése az életpályamodell kiterjesztésével és továbbfejlesztésével	3

2023 januárjától 10 százalékkal emelkedett a pedagógusok bére a közoktatásban, míg a pályakezdők 25 százalékos béremelésben részesültek. A szakképzésben dolgozó pedagógusok a 10 százalékos januári béremelésen felül további átlagosan 5 százalékos béremelést kapnak 2023 májusától visszamenőleges hatállyal, amelynek pontos mértéke a pedagógus teljesítményétől függ.

2023 júliusában a Parlament elfogadta a pedagógusok új életpályájáról szóló törvényt, amelynek célja, hogy megalapozza a pedagógusok társadalmi és szakmai megbecsültségét, illetve, hogy megteremtse a béremelések további keretét. Az elfogadott törvény még nem tartalmaz részletes pedagógusi bértáblát, ugyanakkor új, a korábbiénál magasabb és szélesebb illetményávokat határoz meg. A törvény többek között magában foglalja a pedagógusi teljesítményértékelési rendszer bevezetését, megteremti a pedagógusok járason belüli áthelyezhetőségének lehetőségét, illetve növeli a pedagógusoknak járó alapszabadság mértékét.

A kormány a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében vállalta a Pedagógusi életpályamodell reformját. Az intézkedés célja, hogy 2025-re a pedagógus átlagbér elérje a magyar diplomás átlagbér 80 százalékát, és 2030-ig legalább ezen a szinten is maradjon. A pályakezdők esetében a béremelés a 2025. évben a többi pedagógushoz képest átlagosan 10 százalékkal lesz magasabb. A kedvezményezett és a felzárkózó települések köznevelési intézményeiben, valamint a 10 százalékot meghaladó hátrányos helyzetű tanulói aránnyal rendelkező és integrációs pedagógiai módszert alkalmazó intézményekben dolgozó pedagógusok bére legalább 12,5 százalékkal magasabb lesz, mint a többi pedagógusok bére.

9.1.4. Nyelvtanulás hatékonyságának növelése		
18.	Nyelvvizsgák elvárásainak átalakítása, az iskolai oktatás ezekhez történő igazítása	1

A korábbi 50 ezer forintra 58 ezer forintra emelkedett 2023 januárjától az első sikeres nyelvvizsga díjához nyújtott kormányzati támogatás. Az első sikeres nyelvvizsga díjának visszatérítése alapvetően 35 éves korig jár, de gyermekvállalás esetén megszűnik a korhatár.

9.1.6. Digitális ismeretek bővítése		
25.	Informatikai eszközpark fejlesztése és karbantartása az iskolákban és a szakképzési centrumokban	3

2022 és 2026 között a kormány tervei szerint minden legalább 5. évfolyamos magyar diák, illetve minden pedagógus kap majd összesen 615 ezer személyes használatú notebookot a digitális tartalmakhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében. A program első lépcsőjeként 2022-ben az 5. és a 12. évfolyamos tanulók kaptak összesen 120 ezer laptopot, míg a pedagógusok között 55 ezer gépet osztottak ki. A beszerzések finanszírozása részben a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében valósul meg. Ennek keretében további, a tanulói kreativitást és problémamegoldó gondolkodást fejlesztő eszközök (például robotikai eszközök, programozási készségeket fejlesztő készletek, drónok) beszerzése is tervben van. A fejlesztés során prioritást élveznek a – jellemzően hátrányos helyzetű térségekben található – kis létszámú iskolák. A népszámláláshoz használt tabletek közül 22 ezret az oktatási intézmények kaptak meg 2023 tavaszán.

A Nemzeti Digitalizációs Stratégia több intézkedést is tartalmaz az oktatási rendszer digitalizációjának elősegítése érdekében. Tervben van többek között a digitális eszközállomány felmérése, az eszközök egységes szemléletű üzemeltetésének biztosítása, valamint hibrid oktatási platformok és szoftverek támogatása is.

#	Javaslat	Prioritás
26.	Digitális tananyagok fejlesztése	3

Hazánkban megvalósult a tankönyv-digitalizáció, valamennyi állami fejlesztésű tankönyv elérhető elektronikus formában is. A hagyományos papír alapú naplót és ellenőrzőt felváltotta a Kréta-rendszer, ami napi 1,5 millió elérést regisztrál. A Nemzeti Köznevelési Portált (Okosportál) 2022-ben és 2023-ban 137 milliószor nyitották meg, a felhasználók 56 ezer feladatot és 5 ezer feladatsort találhattak a felületen, 2.600 tanulócsoport alakult, miközben a mesterséges intelligencia segítségével a további javítási lehetőség is adott. Az Okosportálon keresztül a Múzeum Digitárhoz, a Nemzeti Audiovizuális Archívumhoz és az iWitness szolgáltatáshoz is hozzá lehet jutni. A médiatárban videók, animációk, interaktív térképek is elérhetőek. A pedagógusok munkáját 39 ezer digitális óravázlat segíti, 224 okostankönyv érhető el, valamint a tananyagcsomagok 36 ezer okosfeladatot tartalmaznak. Cél, hogy ne csak pdf-formátumban legyenek elérhetőek a tananyagok, hanem digitálisan fejleszhető, interaktív anyag álljon össze.

2023 februárjától elérhető az Oktatási Mérföldkövek szolgáltatás, amelynek segítségével immár elektronikusan hozzáférhető az oktatási nyilvántartásokban kezelt legfontosabb adatok, továbbá igazolás kérhető az oktatási azonosítóról és a diákigazolványokról. A rendszerben az oktatási igazolványok adatai 2003-tól, a köznevelési, érettségi adatok 2005-től, a felsőoktatási adatok 2006-tól, a nyelvvizsga-adatok pedig 2007-től érhetőek el.

2022 márciusában adták át az ország első Digitális Tudásközpontját Nyíregyházán. A már korábban is működő Digitális Jólét Program (DJP) Pontok tapasztalatait felhasználva hat vidéki városban alakítanak ki 2,4 milliárd forintos beruházással ilyen tudásközpontokat. A központok a helyi köznevelési és szakképző intézmények, civil szervezetek, felsőoktatási intézmények számára digitáliskompetencia-fejlesztő foglalkozások, képzések, helyszínét biztosítja, illetve segítséget nyújt a tudásközpontokhoz forduló diákok karriertervezésében is.

A Nemzeti Digitalizációs Stratégia több intézkedést is tartalmaz a digitális tartalmak bővítése céljából. A tervekben szerepel többek között központi digitális tartalmak és szolgáltatások bővítése, tanulásmenedzsment környezet fejlesztése, valamint egy olyan digitális támogató rendszer kialakítása, amely elősegíti az iskolákban felmerülő adminisztratív terhek és folyamatok redukálását.

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében valósul meg a szakképzési rendszer átfogó, teljes képzési kínálatát lefedő tartalmi megújítása érdekében elkezdett „Szakképzési digitális tananyagfejlesztés” program 20 milliárd forint költségvetéssel.

#	Javaslat	Prioritás
9.2.	Nemzetközileg elismert felsőoktatási rendszer	
9.2.1.	Felsőoktatási intézmények közötti verseny fokozása	
28.	Versengő környezet kialakítása a felsőoktatásban	3

2023 szeptemberétől kezdődően az egyetemek és főiskolák maguk határozhatják meg, hogy elvárnak-e emelt szintű érettségit a felvételi eljárás során, illetve a jövőben nem lesznek központilag meghatározott minimális ponthatárok sem. A felvételi jelentkezés immár teljesen elektronikus formában történik, így akár okostelefonról is elvégezhető. 2024. évtől kezdődően az oktatási intézmények határozhatják meg a tanulmányi pontok és az érettségi pontok számításánál figyelembe vehető tantárgyak körét, illetve azt, hogy milyen tevékenységekért, eredményekért jár plusz pont a felvételi eljárás során. A diákok középiskolai eredményei maximum 100 pontot fognak érni, az érettségi vizsgákkal maximum 300 pontot lehet majd szerezni, míg 100 pontot az egyetemek dönthetnek saját preferenciáik szerint. Az emelt szintű érettségiért ezentúl nem pluszpont fog járni, hanem az emelt szintű érettségi vizsgát tett hallgatók esetén a pontszám az érettségi százalékos eredménye lesz, míg az alap szintű érettségi vizsgát tett hallgatók csupán az elért százalékos eredményük kétharmadát kapják majd meg pontszámként. A felvételi átalakításának célja, hogy a központilag irányított rendszert rugalmasabbá tegyék, a felsőoktatási intézmények között nagyobb verseny alakuljon ki a hallgatókért.

A felsőoktatás képzési szerkezetét megújító projekt indult 2022 februárjában 1,8 milliárd forint kormányzati forrásból. A projekt célja, hogy a képzések gyakorlatiasabbá, rugalmasabbá, munkaerőpiaci fókuszúvá, míg a szakindítás és a szaklétesítés gyorsabbá váljon.

EU Technikai Támogatási Eszköze (TSI) keretében valósult meg a „Minőségi digitális felsőoktatás biztosítása” című projekt. Az OECD által vezetett és megvalósított projekt szoros együttműködésben valósul meg a Kulturális és Innovációs Minisztérium (KIM) és a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) részvételével. A projekt során elkészített nyilvános jelentés egy lehetséges modellt mutat be a teljesítményalapú önkredítációs rendszer magyarországi bevezetésére, illetve értékeli a magyar felsőoktatási minőségbiztosítási rendszert. A digitális felsőoktatás új minőségi normái, gyakorlatai és támogatásai nemzetközi feltérképezéséből származó kulcsfontosságú megállapítások alapján a jelentés ajánlásokat és szakpolitikai lehetőségeket kínál a magyarországi felsőoktatási akkreditációs rendszer folyamatban lévő reformjának támogatására.

A Nemzeti Digitalizációs Stratégia egyik intézkedése a felsőoktatás ágazati irányítását támogató digitalizációs fejlesztés. Az intézkedés fő elemei többek között kiterjednek a felsőoktatási adatvagyon kataszter elkészítésére és a hasznosítási módszertan kialakítására, a Diplomás Pályakövetési Rendszer továbbfejlesztésére, valamint tájékoztató webes felületet szerkesztésére és működtetésére.

29.	Felsőoktatási intézmények infrastruktúrájának és felszereltségének fejlesztése	2
-----	--	---

Jelenleg is folyamatban van 14 tudományos és innovációs park kialakítása Magyarországon, amelyek célja az egyetemeken létrejött tudás hatékony átadása a gazdasági szereplőknek. A beruházások Gazdaságfejlesztési és innovációs operatív program (Ginop) forrásából valósulnak meg. 2023 tavaszán került átadásra a Bosch és Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) Innovatív Járműtechnológiák Kompetencia Központja. A kompetencia központ az elektromos járművek hajtásláncainak fejlesztésére összpontosít, a BME és a Bosch szakemberei az elektromos járművek optimalizálásán fognak közösen dolgozni. A Magyar Táncművészeti Egyetemen 1,5 milliárd forintos infrastrukturális fejlesztés vette kezdetét 2023. januárjában a Széchenyi Terv Plusz Operatív Program keretében. A kormány a Helyreállítási és Ellenállóképeségi Eszköz (RRF) keretében jelentős infrastrukturális fejlesztéseket kíván megvalósítani. Cél a felsőoktatási intézmények gyakorlati képzéseikhez, oktatáshoz, minőségi intézményi szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó épületinfrastruktúra és eszközállomány fejlesztése, figyelemmel a zöld és digitális átállás elősegítésére. A megvalósuló fejlesztések emellett elősegítik a képzési kapacitások modernizálását, valamint a tudásbázisok növelését és hozzáférésük javítását, hozzájárulnak a hazai felsőoktatási rendszer nemzetközi versenyképességének növeléséhez és elősegítik a hazai intézmények fokozottabb bekapcsolódását az Európai Felsőoktatási Térségbe.

#	Javaslat	Prioritás
30.	A felsőoktatás és vállalatok közötti kapcsolat erősítése	2
	<p>A kormány hosszútávú stratégiai célja a duális képzésben résztvevők számának jelentős növelése, a felsőoktatási képzések gyakorlati tartalmának kiszélesítése. A duális képzésekben tanuló hallgatók számára ma komoly többletterhelést jelent, hogy miközben egyetemi tanulmányaik mellett igen nagy óraszámban dolgoznak, a legtöbb esetben a hagyományos képzési rendben tanuló hallgatókra vonatkozó tanulmányi és vizsgakövetelményeknek kell megfelelniük. E többletterhek csökkentése érdekében a jövőben várhatóan a duális képzésben résztvevő hallgatók számára könnyített tantárgy- és vizsgafelvételi lehetőségek kerülnek majd meghatározásra, illetve kedvezőbb átsorolási szabályok lesznek rájuk érvényesek.</p>	
31.	A piaci igények és a magántőke becsatornázása az oktatásba	3
	<p>A modellváltó intézményekkel kötött 6 éves közfeladat-finanszírozási szerződésekben rögzítésre kerültek azok a szakmaigények, amelyek a várható gazdasági, társadalmi folyamatok alapján kerülnek meghatározásra az egyetemekkel, fenntartókkal közösen. Az államilag finanszírozott és az önköltséges létszám meghatározása tudományterületenként változó: míg az egészségtudományi és az oktatási területen szinte minden hallgató állami ösztöndíjjal tanulhat, addig a gazdaságtudományi képzések esetében cél a piaci szerepvállalás erősítése.</p> <p>A kormány célként tűzte ki, hogy 2030-ra minden második felsőoktatásban részt vevő hallgató matematika, természettudomány, mérnök, informatika (STEM) területen tanuljon. Külön figyelmet kívánnak fordítani a női hallgatók növelésére az STEM területeken, amelyben segítséget jelentett a Huawei "Women in Technology" elnevezésű országos pályaorientációs programja, amely 2023 márciusában ért véget.</p> <p>A kormány a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében kívánja megvalósítani a felsőoktatás képzések munkaerő-piaci igényeknek megfelelő gyakorlatorientált átalakítását. A reform keretében valamennyi jogforrás, szabályozó és eljárásrend felülvizsgálata, valamint a felsőoktatási képzési területek felsőoktatási képzési jegyzékben való megújítása valósul meg. A tervek szerint az államilag elismert felsőoktatási intézmények több, mint felének (36 darab) esetében a belső gyakorlóhelyek infrastrukturális fejlesztése, digitális infrastruktúra- és kompetenciafejlesztés, felsőoktatási hallgatók és dolgozók készségfejlesztése, nemzetköziesítési tevékenység valósul meg.</p>	

#	Javaslat	Prioritás
32.	A felsőoktatási K+F kiadásoknak a GDP 0,5 százalékára emelése	2

Az Európai Bizottsággal folytatott tárgyalások során felfüggesztett Horizont Európa-programok, illetve egyéb uniós támogatásból működő kutatási programok finanszírozását ideiglenesen megelőlegezi a kormány a hazai kutatók számára 5 milliárd forintos keretösszeggel. A Horizont programban 9 magyar egyetem 12 pályázata érintett jelenleg. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) új pályázói portált hozott létre 2022 elején a magyar részvétel elősegítésére a Horizont Európa programban.

A 2022-es OTKA pályázaton 365 projekt kapott támogatást összesen 13,2 milliárd forint értékben. 2023. évben a pályázati keretösszeg 13,5 milliárd forint. A programon belül több célzott alprogram működik: a "Posztdoktori kiválósági program" karrierjük korai szakaszában támogatja a tudományos fokozatukat 5 éven belül megszerzett fiatalokat, míg a "Fiatal kutatói kiválósági program" már a saját, önálló kutatási téma elindításához és az önálló kutatócsoport létrehozásához ad segítséget. A tapasztaltabb kutatók és az általuk vezetett kutatócsoportok a Kutatói témapályázat keretében igényelhetnek támogatást. Emellett 2022. évben külön alprogram segítette a szlovén és az osztrák kutatókkal való nemzetközi együttműködésben megvalósuló kutatások támogatását.

2022 őszén került kiírásra a Gyorsítósáv pályázat, amelyben 12,5 milliárd forint keretösszeg áll rendelkezésre a gyors növekedésre és jelentős hozzáadott érték felmutatására képes hazai cégek fejlesztéseinek ösztönzése. A hazai egyetemek és vállalkozások tudáskapacitására építő programban 74 projekt kapott támogatást innovatív termékek és eljárások megvalósítására.

Az Élvi Kutatási Kiválósági Program 2022. évi pályázatán összesen közel 3 milliárd forint támogatást nyert a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból 10 hazai kutatási projekt. A program keretében a legkiválóbb magyar és külföldi kutatók kaphatnak öt évre szóló, nemzetközi mércével is versenyképes támogatást, hogy projektjüket egy magyar kutatóintézetben eredményesen megvalósítva eséllyel pályázhassanak még jelentősebb forrásokra. A fiatal kutatók lehetőségeinek bővítését szolgálja a Magyar Tudományos Akadémia Lendület programja, illetve a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj is.

A klinikai orvostudományi kutatások összefogása érdekében Nemzeti Orvostudományi Kutatási Központot (NOKK) hozott létre 2021 decemberében az Egészségügyi Tudományos Tanács (ETT) a kormányzat támogatásával. A NOKK-nak a többi között az a feladata, hogy kutatási prioritásokat határozzon meg a klinikák, illetve az egyetemek számára, mindenek nyomán pedig javítson a nemzet egészségügyi állapotán.

2022 elején vált elérhetővé az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (ELKH) továbbfejlesztett informatikai felhőrendszere, az ELKH Cloud, amely Magyarország egyik legnagyobb általános célú kutatási infrastruktúrájaként áll a felhasználók rendelkezésére. 2023 elején átadták Magyarország legnagyobb teljesítményű szuperszámítógépét Debrecenben (Komondor). A mesterségesintelligencia-modellek megbízhatóságát vizsgáló, négyéves kutatási program indult 2022 tavaszán az Innovációs és Technológiai Minisztérium 1,2 milliárd forintos támogatásával a Szegedi Tudományegyetemen.

9.2.2. Hazai felsőoktatás nemzetközi versenyképességének javítása

34.	Oktatói pálya vonzóbbá tétele	3
-----	--------------------------------------	---

A fiatalok oktatói pályára állításának egyik fő eszközének a kooperatív doktori képzést tekinti a kormány. Ezen ösztöndíjas képzés keretében egyszerre van egy egyetemi, valamint egy külső gyári gyakorlóhelyi témavezetője a hallgatónak. A kormány célja, hogy a jövőben a publikációs követelményeket a doktori fokozatnál részben vagy egészben ki lehessen váltani szabadalommal. Ennek érdekében az elmúlt években minden egyetemen kialakításra kerültek ún. techtranszfer irodák, amelyek megalapozzák az ilyen típusú együttműködések.

Az egyházi, a magán, a közérdekű vagyongazdálkodó alapítványok által fenntartott egyetemeken megszűnt a 70 éves korhatár az oktatók és kutatók foglalkoztatására. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemre 2022 végétől külön szabályok vonatkoznak. A jövőben érkehetnek az NKE-re olyan külföldi és hazai szaktekintélyek, akik nem felelnek meg a közalkalmazott oktatók foglalkoztatására vonatkozó szigorú követelményeknek, azonban szakmai életpályájuk, gyakorlati tapasztalataik ezt indokolják.

#	Javaslat	Prioritás
35.	Felsőoktatási rangsorok szempontjainak érvényesítése a finanszírozásban	↑ 3
<p>A modellváltó egyetemekkel kötött 6 éves közfeladat-finanszírozási szerződésekben az intézmények finanszírozása 30–50 százalékban olyan minőségi paraméterektől függ, mint a lemorzsolódás csökkentése és a nemzetközi felsőoktatási rangsorokban történő előrelépés. Ennek megfelelően egyre több magyar intézmény jelenik meg e rangsorokban. A THE és a QS rangsorában 11, míg a Shanghai rangsorban 10 hazai egyetem kapott helyet a legutóbbi kiadásokban. A World Federation for Medical Education döntése értelmében a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) elismert státuszt szerzett az orvostudományok nemzetközi minőségértékelésében 2022-ben. A MAB kezdeményezésére lefolytatott eljárás eredményeként a jövőben nemzetközi szinten is elismerik a magyar orvos- és egészségügyi egyetemeken megszerzett végzettségeket. Az orvosi alapképzéseket szabályozó világszövetség elismerése 2032-ig érvényes.</p>		
36.	Kettős diploma programok támogatása	1
<p>A Szegedi Tudományegyetem lett az oktatási lehetőségeket bővítő Coursera kelet-európai központja. A Coursera a világ egyik legnagyobb online oktatási platformja, ahol a legjobb egyetemek – köztük például a Yale, a Michigani Egyetem, és olyan vállalatok, mint a Google és az IBM – 19 nyelven kínálnak közel 4 ezer kurzust. A Coursera és a Szegedi Tudományegyetem közötti együttműködés eredményeképpen a szegedi hallgatók ingyen juthatnak hozzá ezekhez a tananyagokhoz és a kurzus elvégzését igazoló oklevélhez.</p>		
37.	Angol nyelvű publikációk támogatása	2
<p>A nemzetközileg jegyzett tudományos folyóiratokban 2020-ról 2021-re 18, a legnagyobb nevű folyóiratokban 26 százalékkal nőtt a magyar egyetemi kutatók által jegyzett tudományos publikáció száma.</p>		
38.	Specifikus posztgraduális képzések elindítása az elvándorlás visszafordítására	1
<p>Egy 2022-es törvénymódosítás értelmében a már teljes akkreditációval rendelkező egyetemek, amelyeknek már most is van alapképzés-indítási jogosultságuk, a jövőben Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság előzetes engedélye nélkül is létesíthetnek mesterképzést. A képzés minőségét a mesterképzési szak elindítása utáni három éven belül, utólag ellenőrzik. A módosítás hatására az intézmények gyorsabban tudnak reagálni a folyamatosan változó piaci igényekre. A kormány tervei szerint a jövőben létesíthetőek lesznek 1 éves mesterképzések is, amelyek szintén a rugalmasabb működést segítheti elő.</p>		
9.2.3. Felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növelése		
39.	A felsőoktatás beiskolázási bázisának szélesítése	3
<p>A kormány célja a felsőoktatási felvételi rendszer megújításával, hogy a felsőoktatási rendszer nyisson a vidéki, és ezen belül is kiemelten a hátrányos helyzetű régiók irányába, illetve, hogy több diák érkezzen a felsőoktatásba a szakképzésből és a régebben érettségizett diákok közül. 2023-ban 27 százalékkal többen (összesen 126 ezren) jelentkeztek a magyar felsőoktatásba, mint az előző évben. Jelentősen növekedett kisebb vidéki intézményekbe felvételizők száma (például Neumann János Egyetem, Dunaújvárosi Egyetem), illetve 1 év alatt duplájára (30 ezer főre) emelkedett a 30 évnél idősebb felvételizők létszáma.</p> <p>Az Útravaló Ösztöndíj program Út a diplomához alprogramja a roma és hátrányos helyzetű hallgatók felsőfokú végzettség megszerzését célozza meg. Az alprogram ösztöndíj-támogatási és önköltség-támogatási komponensből áll. A 2022/2023. tanévben összesen 377 (ebből 171 fő) hallgató részesült támogatásban. A felsőfokú végzettséggel rendelkező romák számának növelése, valamint társadalmi szerepvállalásuk erősítése érdekében összesen 11 felsőoktatási Roma Szakkollégiumban segítik több mint 300, elsősorban roma fiatal egyetemi, főiskolai tanulmányait.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
40.	Kollégiumi férőhelyek számának növelése	3
<p>Az oktatási és gyermekjóléti szakterület tevékenységére és együttműködésére épülő, hazai forrásból megvalósuló Kollégium Plusz program új intézkedésként jelenik meg a felzárkózás-politika intézkedései között. A 2017-ben elindult PILOT program által a már korábban is működő kollégiumok számára nyílik lehetőség egy fenntartható, esélynövelő funkció bevezetésére és alkalmazására. A modellprogram jelenleg 8 helyszínen, átlagosan 210 gyermeket ér el, főként a leghátrányosabb helyzetű régiókban.</p> <p>A Nemzeti Tudósképző Akadémia (NTA) új kollégiumot hozott lére Szegeden egy korábbi szálloda átalakításával. Az NTA programja 16 és 36 éves koruk között kíséri végig a fiatal tehetségek életét, hogy Magyarországon tartsa a legkiválóbb természettudományos érdeklődésű diákokat minőségi képzés és megfelelő anyagi juttatás biztosításával. A diákokthonban 20 egy-, illetve kétágyas szoba mellett egy nagyobb közösségi teret is kialakítanak. Az akadémia hamarosan bővíti a kollégium kapacitását, a meglévő tömb mellé egy új szárnyat építenek, ahol a 16 kollégiumi szobán kívül helyet kap egy konferenciaterem is.</p>		
41.	Tanulmányi eredményektől függő, illetve szociális ösztöndíj-rendszerek bővítése	2
<p>10 egyetemistából 8 állami ösztöndíjjal kezdheti meg tanulmányait 2023-ban, ráadásul az állami ösztöndíj mellett további 33 különböző ösztöndíj létezik az állami rendszerben, amelyből 180 ezer hallgató (a hallgatók 60 százaléka) részesül összesen 72 milliárd forint értékben.</p> <p>Az Új Nemzeti Kiválóság Program (ÚNKP) 2023. évi pályázatain is mintegy 2.000 nyertes részesülhet ösztöndíjban összesen közel 3,5 milliárd forint értékben. A Nemzeti Tehetség Programban (NTP) 2023. évben 4,3 milliárd forint forrás áll rendelkezésre, amelyből 300-350 ezer gyereket és fiatalt segítenek az óvodáskortól a felnőttkorig. A program különlegessége, hogy a jelentős költségvetési támogatás mellett az adófizetők egy százalékos felajánlása adják a keretösszeg alapját.</p>		
42.	Felsőoktatás önköltségi díjának egyetemi eredményektől függővé tétele	↑ 1
<p>A 2022/23. évi tanévtől kezdődően az egyetemek saját hatáskörben dönthetnek arról, hogy milyen kritériumok alapján sorolják át a hallgatóikat az állami ösztöndíjas és a költségtérítési helyek között. A korábbiakban az állami ösztöndíj elvesztését egy kormányrendeletben meghatározott minimumátlaghoz és minimálisan teljesített kreditszámhoz kötötte a rendszer, ám az átsorolások a pandémia miatt 2020 óta fel voltak függesztve.</p>		
45.	Külföldi részképzési lehetőségek növelése	1
<p>Az Európai Bizottsággal folytatott tárgyalások során felfüggesztett Erasmus+-program finanszírozását ideiglenesen megelőlegezi a kormány a hazai hallgatók számára. Az Erasmus+ program keretében 2022. évtől már magasabb ösztöndíjban részesülnek a külföldi részképzésen részt vevő hallgatók, illetve a korábbinál nagyobb hangsúlyt kap az esélyegyenlőség, a hibrid képzési formák és a zöld utazások támogatása a programon belül.</p> <p>A Közép-európai Felsőoktatási Csereprogramra (CEEPUS) Magyarország 2023-ban minden eddiginél nagyobb, összesen 280 millió forintnyi forrást biztosít. A 28 éve működő programban 16 európai ország vesz részt.</p> <p>A nemzetközi hálózatépítést folytatva a Mathias Corvinus Collegium (MCC) 2022 őszi Brüsszelben nyitott képzési helyszínt, majd pedig 2023 tavaszán tulajdont szerzett a bécsi Modul Egyetemen, illetve együttműködést kötött a berlini ESMT egyetemmel és a The Roger Scruton Legacy Foundationnal, amelyek keretében Európa legnevesebb egyetemein is tanulhatnak majd magyar diákok.</p>		
9.2.4. Műszaki, természettudományos és IKT területeken végzetek arányának növelése		
46.	Matematikán felül további kötelező természettudományos érettségi	↑ 1
<p>2024. évtől kezdődően az egyetemek saját hatáskörben dönthetnek arról, hogy milyen 5. érettségi tantárgyakat vesznek figyelembe a felvételi eljárás során. E módosítás lehetőséget biztosít arra, hogy az intézmények a saját képzési profiljukhoz jobban illeszkedő követelményeket támasszanak a jelentkezők felé. A felvételi eljárásban a középiskolai eredmények után járó pontok számítása során továbbra is figyelembe kell majd venni a matematikán felül egy további természettudományos tantárgy eredményét is.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
47.	Lemorzolódás csökkentése az egyetemi képzéseken	↑ 2

2023. évtől kezdődően a felsőoktatási intézmények saját hatáskörben dönthetnek arról is, hogy a diploma megszerzését milyen nyelvtudásbéli követelményhez kívánják kötni. Az egyetemeknek ezentúl maguknak kell gondoskodniuk az adott szakon szerzhető szakképzettség gyakorlásához szükséges idegen szaknyelvi ismeretek megszerzéséről. Az új szabályok elvileg felmenő rendszerben kerülnek bevezetésre, de az oklevelet nyelvvizsga hiányában nem szerző hallgatók is mentesülnek a nyelvvizsga letétele alól. Lazulnak a doktori végzettség megszerzésének nyelvi feltételei is: ezentúl az egyetemek dönthetnek arról, hogy egy vagy több nyelv ismerete szükséges a képzés elvégzéséhez. Az intézkedés egyik fő célja a felsőoktatásból lemorzolódók (diplomát nem szerzettek) arányának csökkentése.

A felsőfokú végzettségük arányának növelése elsősorban a végzési arány növelésével, vagyis a lemorzolódás mértékének csökkentésével érhető el. Ennek érdekében GINOP Plusz forrásból a jövőben a felsőoktatási intézmény hallgatói és oktatói, egyéb oktatást segítő személyzete mentori tevékenységével elsősorban tanulási fókuszú, tanulási környezetet támogató, speciális képzési tartalmat fejlesztő, korai lemorzolódást megelőző, megakadályozó szolgáltatások és programok valósulnak meg hangsúlyozottan az ágazati stratégiában szereplő kiemelt képzési területeken (orvos- és egészségtudományi, STEM, agrár- és pedagógus képzésben).

A kormány tájékoztatása szerint hazai felsőoktatási intézményekben az elmúlt években csökkent a lemorzolódási arány, amiben szerepet játszik, hogy az intézmények a korábbinál nagyobb hangsúlyt helyeznek a diákok jóllétére is (például: sportolási lehetőségek, tehetséggondozás).

9.2.5. Pénzügyi ismeretek terjesztése		
48.	Pénzügyi kultúra mélyítése	2

A 9. alkalommal megrendezésre kerülő PÉNZ7 pénzügyi és vállalkozói témahét fókuszában a "Korszerű pénzkézelés és digitális biztonság", illetve a "Gondolkozz és vállalkozz!" állt 2023 tavaszán. A programokon több mint 1.000 iskola közel 144 ezer diákja vett részt, több mint 500 önkéntes közreműködésével.

A Pénziránytű alapítvány és Belügyminisztérium együttműködésével 570 ezer tankönyv és munkafüzet segítette a pénzügyi ismeretek átadását a 2022/23-as tanévben. Még a tanévkezdés előtt 175 ezer példányban érkeztek meg a magyar középiskolákba a pénzügyi tudatosság fejlesztését támogató matematika- és történelem-példatárak. Emellett közel 400 ezer példányt rendeltek az iskolák az alapvető pénzügyi és gazdálkodási ismereteket tartalmazó tankönyvekből és a pénzügyi fejezetekkel kiegészített munkafüzetekből. A 2022. évben bemutatott két kiterjesztett valóság (AR) elemeket is tartalmazó tankönyvet 60 ezer példányban rendelték meg az iskolák. A középiskolai tankönyvet e-learning tananyag is támogatja. Az általános iskolás tankönyvhöz húsz új animáció is készült, a szórakozva tanulás jegyében az új tartalmakkal együtt így már több mint 100 oktató kisfilm segíti a mindennapi pénzügyi és gazdálkodási ismeretek elsajátítását. Az iskolai pénzügyi nevelő munkát segítik a Pénziránytű Bázisiskolák is, amelyek keretében 2022. évben közel 3.700 diák vett részt a több mint 180 gyakorlatias foglalkozás valamelyikén. 2022 szeptemberétől a korábbi 6 helyett már országsszerte 9 helyszínen várják pénzügyi élményórák a 7–12. évfolyamos diákcsoportokat a Pénzügyi tudás otthona tantermekben.

Stratégiai együttműködést kötött az MBH Bank és a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) a fiatalok pénzügyi tudatosság növelésének érdekében. Az együttműködés keretében szakmai tréningeket, workshopokat, tematikus egyetemi kurzusokat, közösségi programokat valósítanak meg a felek a diákok számára.

Az Állami Számvevőszék felmérése alapján a pedagógusok több mint 90 százaléka fontosnak tartja a pénzügyi nevelést. A felmérés részét képezte a pedagógusok pénzügyi tájékozottságának mérése is: a pénzügyi továbbképzésben részt vevő pedagógusok 64 százalékat, míg a továbbképzésben nem részesült pedagógusok 54 százalékos eredményt értek el az elméleti és gyakorlati kérdéseket is tartalmazó teszteken, ami a korábbi, más körben végzett felmérések eredményeinek tükrében kedvező eredménynek tekinthető.

Több verseny is támogatja a diákok pénzügyi tudásának elmélyítését: Budapesti Értéktőzsde és a Pénziránytű Alapítvány „BÉT Részvényfutam”, míg a privatbankar.hu „Legyél Te is Pénzügyi Junior Klasszis!” címmel rendez rendszeres versenyt a diákok számára.

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	Megkezdődötté vált ↑	Részben megvalósulttá vált ↑	Teljesen megvalósulttá vált ↑

10. Kutatás-fejlesztés és innováció

A kutatás-fejlesztés és innováció fejezetben szereplő javaslatok prioritással súlyozott megvalósulási mértéke 65 százalékon állt 2023. júniusban, ami 10 százalékpontos növekedés a 2022. februárban bemutatott Versenyképességi tükörben mért megvalósulási szinthez képest. A fejezeti javaslatok háromnegyedének kezdődött meg a megvalósítása a Versenyképességi program megjelenését követően. A 8 javaslat közül 6-ban történtek szakpolitikai kezdeményezések és intézkedések a megvalósulásuk érdekében az utánkövetség kezdete óta. A már megkezdett javaslatok 83 százalékban megvalósultnak vagy részben megvalósultnak minősülnek. 2021. végével összehasonlítva a javaslatokban 5 esetben következett be új fejlemény, ezek közül 2 esetben státuszváltás is történt, mindkét javaslat teljesen megvalósult státuszba került.

Előrelépést jelent a kormány által 2023. májusban meghirdetett Neumann János Program, illetve a magyar kutatás-fejlesztési ökoszisztéma fejlesztéséhez kapcsolódó jogszabály módosítások. Ilyen módosítás, hogy a PhD fokozattal rendelkező vagy doktori képzésben részt vevő kutató foglalkoztatott után igénybe vehető szociális hozzájárulási adókedvezmény adóalapja egységesen a munkabér teljes összegére módosul. A szellemi tulajdonjogokhoz kapcsolódó anyagi terheket mérsékli, hogy a kkv-k, az állami felsőoktatási intézmények és kutatóhelyek a szabadalmi bejelentési és kutatási, vizsgálati, valamint megadási díjaknak az egynegyedét lesznek kötelesek csak megfizetni, az MNB által tett versenyképességi javaslattal összhangban. A Neumann János Program részeként az állam szintén az MNB javaslatával összhangban a jövőben megtéríti a doktori képzési önköltség 50 százalékát a munkáltatók számára és lehetővé teszi, hogy a doktori képzés követelményeiben is szükséges legyen figyelembe venni a doktoranduszok kutatáshasznosítási eredményeit. Szintén e program keretei között a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatalt kiegészítik egy innovációs ügynökséggel, melynek célja az innovatív ötletek mihamarabbi piacra segítése. A Neumann János Programot 2023. június 13-án fogadta el a Magyar Országgyűlés és a 2023. évi XLI. törvény formájában került kodifikálásra a magyar jogrendszerben.

#	Javaslat	Prioritás
10.1.	A kutatói humán erőforrás biztosítása	
1.	A PhD végzettséggel rendelkezőkre vonatkozó adókedvezmény kiterjesztése az egyetemi végzettséggel rendelkező kutatók részére	3

A 2023. évi Neumann János Program alapján a PhD fokozattal rendelkező vagy doktori képzésben részt vevő kutató foglalkoztatott után igénybe vehető szociális hozzájárulási adókedvezmény adóalapja egységesen a munkabér teljes összegére módosul (jelenleg doktori hallgató esetén ennek csak 50 százaléka után vehető igénybe a kedvezmény) azzal a megkötéssel, hogy a kedvezmény alapjának számító adóalap felső határa meghatározott összeg (eddig a doktori fokozattal rendelkezők esetében 500 ezer forint, a doktori hallgatók esetében 200 ezer forint) helyett a bruttó minimálbér kétszeresében kerül meghatározásra.

3.	A 30 év feletti munkavállalók számára a doktori képzés költségei 50 százalékanak állami átvállalása	↑ 2
----	--	-----

A 1242/2023. (VI. 21.) kormányhatározat alapján és a Neumann János Program keretei között az állam a doktori képzési költség 50 százalékát megtéríti a munkáltató számára a doktori képzését önköltséges, tanulmányi szerződés kereteiben folytató doktoranduszok számára. Emellett a 2023. májusban megkezdett Neumann János Program keretei között a kormány lehetővé tenné azt, hogy a doktori képzés követelményeinek és a doktori fokozat megszerzése feltételeinek meghatározásánál is szükséges legyen figyelembe venni a doktorandusz kutatáshasznosítási eredményeit. Az intézkedésekkel a cél a doktori képzésben részt vevők, illetve a doktori fokozatot szerzők számának növelése.

10.2.	A kutatói ráfordítások növelése	
4.	A vállalkozások K+F kiadásainak ösztönzése az üzleti környezet további fejlesztésével (kevesebb bürokratikus teher, több kedvezmény K+F-re)	1

Szintén a Neumann János Program keretei között a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatalt kiegészítik egy innovációs ügynökségi tevékenységgel, melynek célja az innovatív ötletek mihamarabbi piacra segítése.

5.	Életciklus elején lévő vállalkozások K+F kiadásainak kiemelt támogatása	3
----	--	---

Az induló innovatív vállalkozások finanszírozását erősítheti, hogy a Neumann János Program részeként megteremti az állam annak lehetőségét, hogy a tőkebefektetés ellenértékéért járó üzletrész / tulajdonrész mértéke (aránya) nem azonnal, csak egy későbbi befektetési kör során kerüljön meghatározásra, azaz a részesedésszerzés egy későbbi időpontban történjen meg. Ennek eszközeként létrehozják a tőkévé konvertálható kölcsön (convertible note) típusú új finanszírozási formát, mint az induló vállalkozások (startupok) finanszírozási eszközének speciális alkalmazási lehetőségét. Az új típusú finanszírozási forma gyakorlati alkalmazásához szükséges részletszabályok előkészítése megkezdődött.

7.	A szabadalmak fenntartási díjának csökkentése	↑ 3
----	--	-----

A 2023. évi XLI. törvény (Neumann János Program) alapján csökkentették a szellemi tulajdonjogok adminisztrációjával kapcsolatos költségeket. Az 1995. évi szabadalmi törvény módosítása alapján a kkv-k, az állami felsőoktatási intézmények és kutatóhelyek a szabadalmi bejelentési és kutatási, vizsgálati, megadási, valamint fenntartási díjnak az egynegyedét kötelesek megfizetni. Egyéb természetes jogi személyek esetén kérelem benyújtása válik lehetségessé a bejelentési díj megfizetése alóli mentesítésre, illetve a bejegyzett szabadalmak első és ötödik éve közötti fenntartási díjainak halasztott megfizetésére. Emellett szellemi tulajdonjogok elektronikus bejelentése esetén a bejelentési díj 15 százalékát kell csak megfizetni a továbbiakban.

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
Megkezdődötté vált ↑	Részben megvalósulttá vált ↑	Teljesen megvalósulttá vált ↑	

11. Állami hatékonyság

Az Állami hatékonyság fejezetben a 23 javaslatból 22 már legalább megkezdődött státuszt kapott, ami azt jelenti, hogy az esetek 96 százalékában a javaslatok megvalósulása elindult. 2023 júniusában a fejezet prioritásokkal súlyozott megvalósulása 62 százalékon állt, miközben 2021 decemberében ugyanez az érték 57 százalék volt. A 2021 decembere és 2023 júniusa között megjelent kormányzati intézkedések a 23 javaslatból 16 javaslatot érintettek, ez utóbbiak közül 4 eredményezte a javaslat státuszának megváltozását. Az 4 darab státuszváltásból 3 esetben a javaslat részben megvalósulttá, 1 esetben teljesen megvalósulttá vált.

A megjelent intézkedések döntő része közvetlenül kapcsolódik a digitalizációhoz, ami az e-közigazgatás további fejlesztésén keresztül hozzájárul hazánk versenyképességének javulásához. A legtöbb intézkedést a 2022 decemberében megjelenő Nemzeti Digitalizációs Stratégia érintette, amely az EU-DESI mutatói alapján az e-közigazgatás jelentős fejlesztését tűzte ki célul. Az e-ügyintézés felhasználóbaráttá teszi, hogy a legfőbb e-ügyintézési portál, a magyarország.hu és a NAV honlapja is megújult formában működik tovább. Kiemelendő, hogy ismét prioritásként határozták meg az elektronikus áfakijárlást, amelynek éles indulására a tervek szerint 2024-ben kerülhet sor. Ezen felül a kincstári számlavezetés kibővítése várható, a jövőben kötelezővé tehetik például az önkormányzatok és állami vállalatok számára. A nehéz gazdasági környezetben az adóadminisztráció fokozatosan egyszerűsödik, az EU helyreállítási alap forrásaihoz való hozzáféréshez a kormány vállalta, hogy a következő években csökkenti az adónemek számát.

#	Javaslat	Prioritás
11.1.	Kisebb bürokrácia	
1.	Állami intézményrendszer átvilágítása, racionalizálás, párhuzamosságok kiszűrése	1
	<p>2022 szeptemberében jött létre a Digitális Magyarország Ügynökség (DMÜ), az új szervezethez 4 minisztériumtól 11 állami informatikai társaság és egy költségvetési szerv került át közel 5.000 dolgozóval. A jövőben a DMÜ látja el az e-közigazgatással, az informatikával, az e-közigazgatási és informatikai fejlesztések egységesítésével, a kormányzati célú elektronikus hírközlési tevékenységgel, valamint a közigazgatási informatika infrastrukturális megvalósíthatóságának biztosításával kapcsolatos állami feladatokat.</p> <p>A 2022 szeptemberében a 362/2022. (IX. 19.) kormányrendelet alapján az Építési és Beruházási Minisztérium alá tartozó 5 társaság olvadt be, a gazdasági társaságok megszűnésének időpontja 2023. január elseje volt. Az önállóan működő gazdasági társaságok beolvasztására a párhuzamosságok megszüntetése miatt került sor.</p> <p>2022 októberében döntés született a Nemzeti Tőkeholding megalakításáról, melynek célja, hogy egységes keretbe rendezze a széttöredezett állami háttérű tőkealapokat. Az új irányítási struktúrába tagozódik a több mint 60 tőkealap, amelyeknél a kihelyezhető források összeértéke meghaladja az 1.000 milliárd forintot.</p>	
2.	Átlagos bérek emelése a közigazgatásban, a bürokrácia csökkentése	3
	<p>2023. május 15-én jelent meg a 180/2023 (V.15) kormányrendelet, amely a kormánytisztviselők (például minisztériumi dolgozók) illetménytábláinak megemelését tartalmazza. A kormánytisztviselői bértábla legutóbb 2019-ben változott, a vármegyei és járási kormányhivatali tisztviselőknél legutóbb 2020. évben, majd ezt követően 2022-ben volt átlagosan 10 százalékos emelés. A kihirdetést követő naptól hatályos, de akár 2023. április 1-től visszamenőlegesen is érvényes béremelés besorolási fokozatonként eltérő mértékű. A minisztériumokban a felső sáv 14-67 százalékos emelésére, míg a minisztériumokon kívül 21-54 százalékos emelésére került sor. A kormány a tervezett béremelés fedezetét az álláshelyek 10 százalékának csökkentésében határozta meg.</p>	
11.2.	Digitális közigazgatás	
5.	Minden, a kormányablakokban elintézhető ügy legyen elvégezhető online is észt mintára	3
	<p>Az e-ügyintézési tájékoztató portál, a magyarorszag.hu korábbi felülete 2022. december 16-án véglegesen megszűnt, helyét teljes egészében a megújult magyarorszag.hu portál vette át. Az új felület 2020 februárjától elérhető, a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató adatai szerint mára az elektronikus ügyintézés elsődleges honlapjaként működik. Havonta átlagosan 7,2 millióan látogatnak el a portálra és a 2020 eleje és 2022 vége között összesen több mint 50 millió ügyet intéztek az online felületen keresztül.</p> <p>A kormány 2022. november 30-án fogadta el a <i>Nemzeti Digitalizációs Stratégiát</i>, amely 2022-2030 közötti időszakban határozza meg a digitalizációs célokat és ennek végrehajtásához intézkedéseket is társít. A digitális állam területén az egyik intézkedés a papírmentes, teljesen elektronikus háttérműködés megvalósítása, az elektronikus szakrendszerek továbbfejlesztése. Az intézkedés célja a papíralapú működésről az elektronikusra történő átállás támogatása. Ehhez kapcsolódóan intézkedésként határozták meg a központi e-közigazgatási szolgáltatások továbbfejlesztését.</p>	
6.	Közigazgatási szervezetek adatbázisainak összekapcsolása	2
	<p>A <i>Nemzeti Digitalizációs Stratégia</i> több intézkedést is meghatároz a területen. A közigazgatás interoperabilitásának további javítása és a nyilvántartások fejlesztése prioritást élvez. Mindennek részeként a tervek szerint bevezetik az adatkormányzást, amely támogatja az államigazgatás költséghatékony működését. Az „egy adat egy helyen” elv értelmében a jövőben megvalósulhat az automatikus adatcsere a különböző nyilvántartások között a Központi Kormányzati Szolgáltatás Buszra épülve. További intézkedésekkel a cél a központi kormányzat mellett a helyi települések összekapcsoltságának javítása, valamint a határon átnyúló ügyintézés feltételeinek megteremtése.</p>	

#	Javaslat	Prioritás
7.	Mobil alkalmazások továbbfejlesztése az egyszerűbb ügyintézés érdekében	1
	A <i>Nemzeti Digitalizációs Stratégia</i> intézkedései közé tartozik egyrészt, hogy minden állampolgár képes legyen hivatalosan azonosítani magát mobiltelefonon keresztül. Ehhez elengedhetetlen egy egységes és központi mobilplatform kialakítása. Másrészt, a hazai e-közigazgatási felületeken kiemelt hangsúly helyeződik a szolgáltatások mobil eszközökön való optimalizálására. Végül, a kormányablak mobilalkalmazás továbbfejlesztése is cél, amely az időpontfoglalással vagy a távoli sorszámhúzással képes az ügyféltér leterheltségét és a várakozási időt csökkenteni.	
8.	Az elektronikus űr- és adatlapok előre kitöltött részeinek növelése	1
	A <i>Nemzeti Digitalizációs Stratégiában</i> elérendő célként határozták meg, hogy az űrlapok automatikus kitöltése az EU-DESI mutatói között a 2021-es 59,7 pontról 2030-ra 90 pontra emelkedjen. Ezt támogatja az intelligens űrlap technológia biztosítása és általános továbbfejlesztése javaslat. Az intézkedéssel a gyakran használt közigazgatási szolgáltatások megújulnak, különösen azok, melyek nem rendelkeznek dedikált strukturált intelligens űrlappal vagy önálló Személyre Szabott Ügyintézési Felület (SZÜF) kisalkalmazással.	
9.	Online rendszeres elégedettségmérés a közszolgáltatásoknál	1
	A <i>Nemzeti Digitalizációs Stratégia</i> intézkedései között található az ügyfélélmény általános javítása a hazai e-ügyintézésben. Az intézkedés a jövőben várhatóan tartalmazza azt az intézkedést is, hogy fókuszcsoporthoz, illetve egyedi interjúk méréseket végezzenek a felhasználók körében. A felhasználói igények jobb megismerése a szolgáltatások fejlesztésére is hatással lehet.	

11.3. Ügyfélbarát adóhivatal

10.	Az adóhivatal fejlesztése, hatékonyságának növelése	3
	A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) hatékonyságának további fejlesztését szolgálja a mesterséges intelligencia egyre növekvő használata. Az online pénztárgépek, az EKÁER és az online számlázás jóvoltából ma már az adóhivatal gyakorlatilag minden számlára rálát, a beérkező óriási adattömeg feldolgozására és csalási mintázok feltérképezésére ma már mesterséges intelligenciát használnak. A fejlesztési irányok között található meg a személyi jövedelemadó bevallás átalakítása, a jelenlegi forma átalakulna egyfajta kérdőívvé, ami még könnyebbé teszi a lakosság számára a bevallások ellenőrzését, véglegesítését. Hasonlóan a rendszer hatékonyságnövekedését célozza az e-nyugta bevezetése, vizsgálják az adóhatóságnál annak a lehetőségét, hogy a papír alapú nyugták, bizonylatok egy digitális gyűjtőhelyre kerülhessenek. Az e-nyugta része az európai helyreállítási alap (RRF) forrásainak lehívására tett ígéretnek. Az adóhatóság növekvő hatékonysága megmutatkozott abban is, hogy a Tax Foundation nemzetközi adóversenyképességi rangsorában Magyarország a 7. helyen végzett az OECD országok között 2022-ben.	
11.	NAV által készített társasági adó és áfa bevallás rendszer végrehajtása	3
	A koronavírus járvány alatt átmenetileg felfüggesztésre került az e-áfa rendszer bevezetése, azonban 2023 márciusában a Pénzügyminisztérium azt kommunikálta, hogy a vállalkozások számára az elektronikus áfa kijánlás 2024-től élesedik. Az e-áfa része az európai helyreállítási alap (RRF) forrásainak lehívására tett ígéretnek. Lényeges változást jelent az eredeti koncepcióhoz képest, hogy az adóhatóság az áfabevallás automatizálásának másik lehetséges megoldását választotta, a gép-gép kapcsolatot. Ekkor az adózók könyvelőszoftverjei és a NAV-adatokat tároló számítógépek egymással kommunikálva hozzák létre az adóbevallást.	
12.	Adózóbarát, átlátható weboldal fejlesztése, online intézhető ügyek bővítése	↑ 1
	2022. január 15-től alapjaiban újult meg a NAV honlapja, a nav.gov.hu portál teljesen új felhasználóbarát külsőt kapott. A honlap alkalmazkodik ahhoz az eszközhöz, amelyen megjelenítik, és egyedileg személyre szabható, például létrehozható myNAV felület. Az oldal átláthatóbbá vált, ezt támogatja az a funkció is, amellyel a teljes oldal tartalma csak a magánszemélyek számára releváns területekre szűkül le.	

#	Javaslat	Prioritás
15.	Adminisztratív terhek csökkentése	2

2022. január 1-től a szociális hozzájárulási adó mértéke csökkent, a korábbi 15,5 százalékról 13 százalékra. A 2023. január 1-től hatályos 2022. évi XLV. törvény olyan változtatásokat tartalmazott az adórendszerben, ami rendre a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkenését jelentette. Az adómódosító javaslatok között volt az átalány adózás választásának megkönnyítése. Az egyszerűbb szabályozás mellett az adminisztrációs teher is csökken, a tizenkettő helyett évente csak négyszer kell járulékbevallást benyújtani. A helyi iparűzési adó szabályok is egyszerűsödtek, az új kedvezményes sávós adózást évi 25 millió forint bevételig választhatják a kisvállalkozások, így például a legkisebbek, akiknek az éves bevétele 12 millió forint alatt marad, mindössze 50 ezer forint adót fizetnek évente. A gazdaságfehérítéshez járul hozzá a jövőben, hogy az Európai Unióban elsőként hazánkban vezethetik be az e-nyugtát. A papírmentes nyugtaadás kisebb adminisztrációt, egyszerű használatot és költségcsökkentést jelent a vállalkozónak, továbbá környezetvédelmi és járványügyi szempontból is kedvezőbb nyugtaadási mód.

A 2023. július 14-én kihirdetett 2023. évi LIX. törvény több ponton is az adóadminisztráció csökkentését irányozza elő. Például a gépjárműadó évente egy határidőre kell megfizetni, amennyiben ezt nem tudja teljesíteni az adózó, akkor lehetőség van öthavi részletfizetésre is. A vállalkozásoknál könnyítést jelenthet a jövőben, hogy az egyéni vállalkozói tevékenység szüneteltetésénél a járulékszabályok csak teljes hónapra vonatkoznak, nincs szükség arányosításra.

11.4.	Adóelkerülés csökkentése	
17.	Online pénztárgép rendszerének további kiterjesztése	 3

A javaslattal egy irányba tett lépésként értelmezhető a 2018-tól három lépcsőben bevezetett online számlázás, amely mára azt eredményezte, hogy az adóhatóságnak gyakorlatilag minden számlára elektronikus úton rálátása van. Ezzel párhuzamosan az online pénztárgépek rendszere széleskörű lefedettség mellett, magas határfokkal üzemel. A két tényezőt összegezve mára megállapítható, hogy a javaslat által kitűzött cél több eszköz által megvalósult, ennek értelmében a javaslat státusza teljesen megvalósultra módosult. Jól mutatja a digitális technológiák felhasználásának és így a gazdaság fehérjedésének térnyerését az áfarés, vagyis a potenciálisan beszédhető és ténylegesen beszédett áfa-bevételek különbségének csökkenése. Az Európai Bizottság 2022. decemberi becslésében a magyar érték 5,1 százalék volt 2020-ra, ami a 9. legalacsonyabb volt az EU-ban, ráadásul 2010-2020 között a 4. legnagyobb mértékben csökkent az áfarés mértéke.

18.	A lakossági pénzügyi tranzakciós illeték megszüntetése	1
-----	---	---

A 2022. június 4-én megjelent a 197/2022. (VI.4.) kormányrendelet az extraprofit adókról, melynek részeként a tranzakciós illeték szabályozása is megváltozott. A legjelentősebb változások: a tranzakciós illeték maximális összege a korábbi 6 ezer forintról 10 ezer forintra emelkedett, az illetéket kiterjesztették a határon átnyúló szolgáltatásokra, valamint az értékpapírok vásárlására. A 2023. július 14-én kihirdetett 2023. évi LIX. törvény szerint az intézkedés tartósan beépül a jogrendszerbe.

A 2022. november 23-án megjelent, a 2022. évi XLV. törvény a pénzügyi tranzakciós illeték szabályozását is módosította, két fontos esetben (QR-kódos azonnali fizetés, fizetési kérelem) a bankoknak nem kell illetéket fizetniük. Az intézkedés célja, hogy az azonnali fizetési rendszerre épülő innovatív fizetési módok idővel széles körben elterjedhessenek, miközben az illeték elengedése költségvetési oldalról minimális hatással jár.

20.	Építőipari foglalkoztatás fehérítése	2
-----	---	---

2022. január 1-től lépett életbe a Nemzeti Építőipari Felügyeleti és Adatszolgáltató rendszer, az Üvegkapu, amelynek lényege, hogy a 700 millió forint feletti építési-beruházási célú közbeszerzéseknél a létesítmények megvalósításában résztvevő vállalkozásoknak napi szintű, névre szabott foglalkoztatási adatokat kell megadni az adóhatóságnak.

#	Javaslat	Prioritás
11.5.	Versenyképes kincstári rendszer	

22.	Kincstári számlavezetés az önkormányzatoknak és állami vállalatoknak	↑ 2
-----	---	-----

A 2023. július 6-án kihirdetett 2023. évi LIII. törvény egyik célja a kincstári számlavezetés kibővítése. Az államháztartási törvény mostantól előírja, hogy a kincstárban fizetési számlát kötelesek vezetni a törvényben felsorolt olyan intézmények is, mint például a térségi fejlesztési tanácsok, a vármegyei önkormányzatok és bizonyos állami tulajdonú gazdasági társaságok. A jövőben kincstári számlát kell vezessen a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap, az MNV Zrt., a Diákhitel Központ Zrt. és a Maradványvagyon-hasznosító Zártkörűen Működő Részvénytársaság is. A nem költségvetési szervi formában működő kezelő szervezeteknek kötelességük kincstári számlát nyitni és arra átutalni azokat az összegeket, amelyeket eddig más pénzügyintézetnél tartottak, legkésőbb 2023. október 15-ig.

23.	A Kincstár ügyfélkapcsolatainak fejlesztése, kiemelten a lakossági állampapírártékesítések területén	↑ 1
-----	---	-----

2023 februárjában megújult a Magyar Államkincstár honlapja, az államkincstar.gov.hu, amely ügyfélbarátabbá és könnyebben kezelhetővé vált. Az intézménynél folyamatban van a digitális átállás, ennek részeként az állampapír-szolgáltatások rendszerét teljesen új alapokra helyezik. Az állampapír-forgalmazás esetében lehetőség lesz online számlanyitásra és kapcsolattartásra, működik a webkincstár és a mobilkincstár, így az online számlanyitások száma terveik szerint évente csaknem megduplázódik, a tranzakciók aránya közelít a 80 százalékhoz. A jövőbeni tervekben szerepel többek között a teljesen automatikus számlanyitás kialakítása és a biometrikus aláírás-kezelés bevezetése is.

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	Megkezdődötté vált ↑	Részben megvalósulttá vált ↑	Teljesen megvalósulttá vált ↑

12. Modern infrastruktúra és hatékony energiafelhasználás

A megfogalmazott javaslatok 100 százalékának megkezdődött a megvalósítása, így a fejezet prioritással súlyozott megvalósulási mértéke a 2021. decemberi 48 százalékról 49 százalékra nőtt. A közlekedési infrastruktúra és a 4. ipari forradalomnak megfelelő telekommunikációs és elektromos hálózat fejlesztésére, valamint a hatékony energiagazdálkodásra és a zöld gazdaságra vonatkozó javaslatok mindegyikében történt már valamilyen szintű előrelépés. 2021. december óta 1 javaslatnál következett be státuszváltozás és 18 további javaslat esetében történt új fejlemény.

A vasúti közlekedés fejlesztése az előző évekhez képest kisebb léptékben, de folytatódott 2022-ben és 2023 első felében. 2022 nyarán elkészült a Százhalombatta-Pusztaszabolcs vasútvonal, melyen a 160 km/h sebességű közlekedés is részben lehetséges. 2023. februárban mind a 40 KISS emeletes motorvonat forgalomba állt és a MÁV programot indított a 2006 és 2010 között beszerzett 59 darab FLIRT motorvonat korszerűsítésére. 2022. áprilisban keretszerződést írt alá a vasúttársaság 115 új mozdony beszerzéséről. A közúti közlekedés fejlesztésében jelentősebb esemény nem történt az előző Versenyképességi tükör publikálása óta.

A 4. ipari forradalomnak megfelelő telekommunikációs és elektromos hálózatot támogató pontok mindegyikének megkezdődött a megvalósítása az előző Versenyképességi tükör megjelenése óta. A fejezet utolsó megvalósításra váró javaslatának, az elektromos hálózat szigetelés javításának megkezdését segíti, hogy az állam 160 milliárd forinttal támogatja a villamosenergia-hálózat fejlesztését és rugalmasságának növelését. A fejlesztés jelentősége, hogy a bővülő megújuló energia (elsősorban napelem) kapacitás által megtermelt áram elszállítására és a növekvő számú digitális eszközök csatlakoztatására képessé váljon az átviteli és elosztó hálózat. A telekommunikációs infrastruktúra fejlődését teszi lehetővé a kormány által 2022 végén elfogadott, 2022-2030-ra vonatkozó Nemzeti Digitalizációs Stratégia több pontja: az optikai hálózatba eddig még be nem integrált oktatási intézmények, kórházak és büntetés-végrehajtási intézmények bekapcsolása, optikai kábelek 5G kapacitásának bővítése, 5G/6G műszaki szabványosítás, 5G Kiválósági Központ létrehozása.

Az energiapolitika fejleményeit 2022-ben és 2023 első felében a kialakult energiaválság határozta meg. Az energiaköltségek nagy mértékű növekedése a rövid távú takarékosági intézkedések mellett a hosszú távú alkalmazkodás szükségességét is előtérbe helyezte. A vállalati energiafelhasználás hatékonyságának növelésére vonatkozó MNB javaslat megvalósulását segíti elő, hogy az energiaintenzív kkv-k energiahatékonysági beruházási hiteleinek önerejéhez legfeljebb 15 százalékos önerőt biztosított az állam 2022 utolsó és 2023 első negyedében. Az energiahatékonysági és energiatermelő beruházások megvalósításához a Gyármentő Program a nagyvállalatok számára 150 milliárd forint összegben nyújtott vissza nem térítendő támogatást. Várhatóan a Baross Gábor Újraiparosítási Hitelprogram zöld beruházási lába is növelheti a zöld beruházások számát.

A gazdaság zöldebbé válását segíti elő, hogy 2022. január 1. és 2023. június 1. között 1.900 MW-tal bővültek a hazai beépített napelem kapacitások, megközelítve az 5.000 MW-ot, ami a 2030-ra vállalt kormányzati cél 80 százaléka. Előrelépést jelent a geotermikus energia felhasználásának hazai fűtési rendszerekben való elterjedése is, például Szegeden, ahol a távfűtés mintegy 50 százalékát állítják át geotermikus alapúra. Az új szél erőművek telepítését lehetővé tévő szabályozás módosítás azonban nem került elfogadásra.

Az energiaválság felgyorsította a víziközmű szektor átalakulását, számos korábban önkormányzati tulajdonban lévő vállalat vett részt az állami integrációs folyamatban. A kormány 2023 áprilisában felhatalmazást adott az energiaügyi miniszternek, hogy a víziközművek átfogó felújítására tervet dolgozzon ki. A hulladékgazdálkodás rendszere 2023. július 1-től alapvetően átalakul, a főszereplő az állam helyett a jövőben a koncessziós pályázat nyertese lesz. A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) keretében a hulladékgazdálkodás fejlesztésére 43 milliárd forint lesz elérhető. Az öntözési infrastruktúra fejlesztésében fontos előrelépés volt, hogy több meghatározó pályázati lehetőség (vízgazdálkodás fejlesztés, öntözési közösségek) határidejét is meghosszabbították 2023. október 1-ig. Az RRF keretében a vízgazdálkodásra fordítható finanszírozás 58 milliárd forint, melynek nagyrésze földművi vízpótló rendszerek, és új hálózatok kialakítását foglalja magában.

#	Javaslat	Prioritás
12.1. Gyorsabb vasúti közlekedés		
2.	Minden fő vasútvonalon legalább 160 km/h sebesség	3
<p>A Budapest-Varsó/Bécs régiós nagysebességű vasútvonal magyarországi szakasza már megvalósíthatósági tanulmánnyal rendelkezik. 2023 végéig a vasútvonal megépítéséhez kapcsolódó környezetvédelmi előkészítő tevékenységek zajlanak 2,9 milliárd forintból (85 százalékban uniós forrás), melynek célja a vonatkozó környezetvédelmi engedély megszerzése. 2022 nyarán befejeződött a Százhalombatta-Pusztaszabolcs vasútvonal újjáépítése és teljeskörű korszerűsítése, mely részben 160 km/h közlekedési sebességet is lehetővé tesz a jövőben.</p>		
3.	A vasúti mozdonyok és személykocsik cseréje, valamint felújítása	2
<p>2023. februárban mind a 40 újonnan beszerzett KISS emeletes motorvonat forgalomba állt és a MÁV programot indított a 2006 és 2010 között beszerzett 59 darab FLIRT motorvonat korszerűsítésére 12,5 milliárd forintnak megfelelő - nagyrészt uniós - forrásból, belföldi munkaerővel. 2022. áprilisban keretszerződést írt alá a MÁV a 115 új mozdony beszerzéséről. A mozdonyok beszerzését a 1435/2022. (IX.7.) kormányhatározat teszi lehetővé, 70 milliárd forintos hitelkeretből. A vasúti kocsifejlesztés érdekében 92 IC+ típusú személyszállító kocsi készült el 2022 végéig belföldi fejlesztés keretében.</p>		
4.	Minden megyeszékhelyen intermodális csomópont építése és a teherpályaudvarok fejlesztése	2
<p>Kivitelezési fázisba ért a bicskei intermodális csomópont megvalósítása mintegy 15 milliárd forint uniós támogatásból. Emellett folyamatban van az intermodális csomópontok jogi szabályozási kereteinek kialakítása az állam részéről. Több vasútállomás került felújításra, illetve van felújítás alatt (több dél-balatoni állomásépület, Veszprém és Celldömölk vasútállomása, stb.).</p>		
12.2. Kiváló úthálózat		
5.	M1, M7 háromsávossítása	2
<p>Az M7-es autópálya az M0-ás és Balatonvilágos között, valamint a főváros irányába Balatonvilágos és Székesfehérvár között három sávossá válhat a jövőben a Magyar Közút Zrt. Fejér vármegyei vezetőjének 2023. márciusi előadása alapján. A fejlesztések pontos ütemezése azonban nem ismert.</p>		
12.3. A 4. ipari forradalomnak megfelelő telekommunikációs és elektromos hálózat		
8.	Az 5G technológia fejlesztése a magasabb frekvenciatartományok megnyitásával és a kisebb cellaméretek fejlesztésének állami támogatásával	3
<p>A kormány által 2022 végén elfogadott, 2022-2030-ra vonatkozó Nemzeti Digitalizációs Stratégia alapján az eddigi, a felhordó hálózatok kiépülését támogató pályázatok (GVOP 4.4.1., GOP 3.1.2., GINOP 3.4.1.) ellenére Magyarország mintegy 3.200 településéből 1.800 településre, ha vezet is optikai kábel, nincsen benne 5G céljára igénybe vehető kapacitás. Ezeknek a kapacitásoknak a pótlását kezdeményezi a stratégia, mert hiányukban a hálózati végpontok lefedése is értelmetlen. Hangsúlyozza az új digitalizációs stratégia az üvegszál kábelek és az 5G hálózatfejlesztés közötti kiegészítő (komplementer) jelleg jelentőségét. Emellett az 5G/6G műszaki szabályozás szabványosítási szintjén történő szabályozói beavatkozást is intézkedésként jelöli ki a stratégia, valamint javaslatot tesznek 5G pilot projektek megvalósítására (pl. agrárcélú, egészségügyi felhasználás, drónfejlesztés). A Stratégia intézkedésként jelöli ki egy 5G Kiválósági Központ fejlesztését is. A Stratégia célkitűzése, hogy az 5G infrastruktúra továbbfejlesztésével hazánk 5G lefedettsége 2025-re 67 százalékra nőjön a 2022. évi 18 százalékról.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
9.	Az üvegszálás vezetékek elterjedésének állami támogatása	1
<p>A kormány által 2022 végén elfogadott, 2022-2030-ra vonatkozó Nemzeti Digitalizációs Stratégia alapján az elmúlt években megvalósult és a folyamatban lévő fejlesztések eredményeképpen a villamosenergia rendszer optikai hálózata és egyéb állami optikai hálózatok (pl. közúti, vasúti) összekapcsolódásainak a száma folyamatosan növekszik, valamint a Szupergyors Internet Programban fejlesztett optikai kapacitások állam által használható részei is kezdenek elérhetővé válni. A stratégia intézkedései közé tartozik az optikai hálózatba eddig még be nem integrált oktatási intézmények, kórházak és büntetés-végrehajtási intézmények bekapcsolása, az ehhez szükséges hálózati fejlesztések megvalósítása. A stratégia azonban nehézségként említi, hogy elmaradott, földrajzilag hátrányos helyzetű térségekben piaci alapon nem kifizetődő a nagysebességű (optikai) hálózatok kiépítése és magas azoknak a településeknek az aránya, melyeket csak egyetlen optikai hálózat ér el, így ennek tulajdonosa verseny híján erős alkupozícióban van a helyi szolgáltatókkal és a felhasználókkal szemben. Azonban ezeknek a gyengeségeknek a feloldását a stratégia nem tárgyalja.</p>		
10.	Az elektromos hálózat szigetelésének javítása	↑ 1
<p>Az állam 160 milliárd forinttal támogatja a villamosenergia-hálózat fejlesztését és rugalmasságának növelését. A fejlesztés jelentősége, hogy a bővülő megújuló energia (elsősorban napelem) kapacitás által megtermelt áram elszállítására képessé váljon a hálózat.</p>		
12.	Állami támogatás a magasabb áramerősségű csatlakozások számának növeléséért a háztartásokban	1
<p>Az állam 160 milliárd forinttal támogatja a villamosenergia-hálózat fejlesztését és rugalmasságának növelését. Az RRF 6.3.1-23. számú pályázaton az elosztó hálózati engedéllyel rendelkező energetikai vállalatok 20 milliárd forint vissza nem térítendő forrásban részesülnek okos villamosenergia fogyasztásmérők beszerzésének és telepítésének támogatására.</p>		
13.	A főváros és minden magyar megyeszékhely váljon okos várossá	2
<p>A Digitális Jólét Program 2.0 keretében létrehozott Okos Város Piacter honlap 2022 elejétől úgy segíti elő az okosváros megoldások keresletének és kínálatának egymásra találását, hogy a kínált megoldások minőséget előzetes kiértékelésnek veti alá. Emellett 2023. májusban elkészült Sárvár Okos Város Stratégia és Cselekvési Terve.</p>		
12.4. Hatékony energiateljesítés		
15.	A vállalati energiateljesítés hatékonyságának növelése adókedvezményekkel	3
<p>A kormány által hozott intézkedések alapján 2022 utolsó és 2023 első negyedében az energiateljesítési kv-k (amelyek energiateljesítési árbevételük 3 százalékát, későbbi szabályozás alapján 2 százalékát teszik ki) energiateljesítési beruházási hitelfelvételeik önértékéhez legfeljebb 15 százalékos önerőt kiegészítő vissza nem térítendő támogatás formájában vehettek igénybe. Emellett a kormány 2023. februári bejelentése alapján a nagyvállalatok energiateljesítési támogatására egyszeri 230 milliárd forintot fordítanak a rendkívüli energiateljesítési folyamatok következtében megemelkedett energiateljesítési mérséklése érdekében. A Gyármentő Program keretei között az állam nagyvállalatok számára nyújtott vissza nem térítendő támogatást energiateljesítési és energiateljesítő beruházásokhoz 150 milliárd forint keretösszeggel, melyet kiegészített a 100 milliárd forint keretösszegű Gyármentő Beruházási Hitelprogram. Utóbbi a hazai termelő közép- és nagyvállalatok vehetik igénybe energiateljesítési, illetve megújuló energiateljesítő beruházások végrehajtásához, 5 százalékos forint hitelkamat mellett. A Baross Gábor Újraiparosítási Hitelprogram mintegy 400 milliárd forint összegben kínált beruházási célú hitelterméket, melynek egy része Zöld Beruházási Hitel formában kerül felhasználásra. Ennek célja, hogy a megkezdett vagy új vállalati energiateljesítési és megújuló energiateljesítő beruházások, valamint az energiateljesítéshez kapcsolódó technológiai korszerűsítésük finanszírozható legyen. Maximum 10 éves futamidőre, 5 százalékos forint hitelkamat mellett lehetett a Baross Gábor Hitelprogram termékét igénybe venni.</p>		
18.	Szabályozott energiateljesítési árak további csökkentési lehetőségének folyamatos vizsgálata	1
<p>Átadták a Magyarország és Szlovénia villamosenergia átviteli hálózatait összekötő, kétszer 400 kilovoltos távvezeték 2022. decemberben. Emellett a magyar földgázellátás diverzifikálása érdekében Magyarország Azerbajdzsánnal és Katarral is megállapodott az ezekből az országokból hazánkba irányuló jövőbeli földgáz importról.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
19.	A villamosenergia hálózat nagy kapacitású áramtárolókkal való kiegészítése	3

Magyarországon 25 MW-t meghaladó beépített akkumulátoros villamosenergia tároló kapacitás áll rendelkezésre. A 2022. márciusi METÁR tenderen mintegy 27 MW-nyi akkumulátoros tároló kapacitás nyert támogatást. Nagyobb léptékű előrelépést a tervezett, RRF-6.5.1-23. számú pályázat kiírása hozhat, melynek keretei között 62 milliárd forint vissza nem térítendő forrásból támogatnák 885 MWh-nak (mintegy 440 MW beépített kapacitásnak) megfelelő hálózati energiatároló telepítését az energiapiaci szereplők körében 2026-ig. Emellett egy másik pályázat már folyamatban van: a rendszerüzemeltető és az elosztó társaságok júniusban nyújthatják be pályázataikat a számukra elkülönített 58 milliárd forintos forrásra. A legkésőbb 2025 nyarára megvalósuló fejlesztésekben összesen 146 MWh tárolókapacitás létesülhet. Továbbá a hidrogénelőállítás egyik első hazai lépéseként a Magyar Földgáztároló Zrt. 2,5 megawatt összteljesítményű elektrolizáló rendszert és hozzá tartozó hidrogén gázelőkészítő technológiát létesített a Kardoskúti Földalatti Gáztárolónál 2023. májusban. Zöld hidrogén előállítására irányuló projektek is folyamatban vannak. Az egyik a Bükkábrányi Energiaparkba telepítendő 1 MW kapacitású elektrolizáló üzem létrehozása, a másik évente 1.600 tonna zöldhidrogént előállítani képes üzem létesítése Százhalombattán.

12.5. Zöld gazdaság		
20.	50 milliárd forint szél- és naperőművek támogatására	3

2022. január 1. és 2023. június 1. között 1.900 MW-tal bővült a hazai napelem kapacitás, melynek aggregált mennyisége 2023. június 1-jén 4.857 MW volt. Ennek 38 százaléka háztartási méretű kiserőműnek, 62 százaléka ipari méretű fotovoltaikus erőműnek minősült. Ipari méretű naperőműből további 5.000 MW-ra van kiadott engedély, így 2030-ra a kormány által kitűzött 6.000 MW beépített napelem kapacitás megközelítőleg 2-szerese is teljesülhet. A 2022. márciusi METÁR tender eredményeként 271 MW-nyi újonnan építendő napelem kapacitás részesült megújuló energia támogatásban. Az új szél-erőművek telepítését lehetővé tévő szabályozás módosítás azonban nem került elfogadásra. Előrelépést jelent a geotermikus energia felhasználásának hazai fűtési rendszerekben való elterjedése, például Szegeden, ahol a távfűtés mintegy 50 százalékát állítják át geotermikus alapúra.

21.	25 milliárd forint a kkv-k környezetvédelmi célú beruházásainak támogatására	3
-----	---	----------

A Baross Gábor Újraépítési Hitelprogram mintegy 400 milliárd forint összegben kínált beruházási célú hitelterméket, melynek egy része Zöld Beruházási Hitel formában kerül felhasználásra. Ennek célja, hogy a megkezdett vagy új energiahatékonysági és megújuló energiatermelő beruházások, valamint az energiakorszerűsítéshez kapcsolódó technológiai korszerűsítés finanszírozható legyen a vállalatok körében. Maximum 10 éves futamidőre, 5 százalékos forint hitelkamat mellett vehető igénybe. Emellett az Európai Beruházási Alap (EBA) és az UniCredit bankcsoport 2023. májusban megállapodást írt alá 1 milliárd euro összegű beruházási hitelről kis- és középvállalkozások számára hét közép- és kelet-európai országban, köztük Magyarországon. Ennek keretei között mintegy 2.500 kkv juthat kedvező feltételű hitelhez, környezeti fenntarthatósági beruházások céljára is.

22.	A víziközművek felújítása és felszerelése okosmérőkkel	1
-----	---	----------

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény 2021. júniusi módosítása alapján lehetővé vált az önkormányzatok és a tulajdonukban álló víziközmű-szolgáltatók számára, hogy a víziközművagyon állam részére történő átadásával, önkéntes módon egy állami integrációs folyamatban vehessenek részt. Az integráció azt követően gyorsult fel, miután a víziközmű szolgáltató társaságok működési környezete jelentősen romlott az utóbbi években, végső soron az energiaválság miatt. Az állam részéről a tulajdonosi jogokat a Nemzeti Vízművek Zrt. gyakorolja, jelenleg 14 társaságban van érdekeltsége a vállalatnak.

2023. február 8-tól az Energiaügyi Minisztériumban önálló államtitkárság jött létre a víziközműágazat felügyeletére. 2023 áprilisában a kormány felhatalmazást adott az energiaügyi miniszternek, hogy tegyen javaslatot a víziközművek átfogó, nagyságrendileg 1.000 milliárd forintos felújítási tervére, valamint az egységes árrendszer irányába történő elmozdulásra. Az 1177/2023. (IV.28) kormányrendelet alapján jelentős, összességében közel 109 milliárd forintos víziközműinfrastruktúra-fejlesztés kezdődik meg Debrecenben. A tervek szerint az előkészítés és megvalósítás 2023-2026 között várható.

#	Javaslat	Prioritás
23.	A szennyvízelvezetési infrastruktúra bővítése a 2.000 főnél kisebb településeken és a szennyvíztisztító üzemek számának növelése	1
<p>Az elmúlt két évben a víziközmű-szolgáltatóknál lezajlott részleges önkormányzati-állami tulajdonosváltás hatása a javaslatnál is megmutatkozik, ugyanis a társaságok jellemzően az ivóvízszolgáltatás mellett szennyvízszolgáltatást is nyújtanak. A tulajdonosi háttér megváltozása és a 2023 áprilisában bejelentett átfogó víziközműrendszer-fejlesztés várhatóan a szennyvízszolgáltatási infrastruktúrát is érinteni fogja.</p> <p>A szennyvíztisztító telepek folyamatosan bővülnek az országban. Például 2022 októberében indult el Jászszentlászlón az új szennyvíztisztító telep építése, a 1,5 milliárd forintos beruházásból 1,35 milliárd uniós támogatásból valósul meg. 2022 decemberében adták át Rábasömjénben az új szennyvíztisztító telepet, amely GINOP pályázat keretében 735 millió forintos támogatást nyert el.</p>		
24.	Az újrahasznosított hulladék arányának növelése és a betéti díjas rendszer bevezetése	2
<p>A hazai hulladékgazdálkodás rendszere gyökeresen átalakul 2023. július 1-től, ugyanis a főszereplő az állam helyett a koncessziót megnyerő magáncég lesz, amely az állami hulladékgazdálkodási feladatot a jövőben ellátja. Az Európai Unió célkitűzése értelmében 2035-ig a települési hulladék 65 százalékát újra kell hasznosítani és mindössze a hulladék 10 százaléka kerülhet hulladéklerakóba.</p> <p>Fontos részét képezi az újonnan induló rendszernek a kiterjesztett gyártói felelősség (EPR) és a kötelező visszaváltási rendszer (DRS) is. Az ERP jelentőségét az adja, hogy 2023. július 1-től a gyártó – vagy külföldről behozott cikk esetében az első belföldi forgalomba hozó – a termék életciklusának végén, a hulladék kezeléséért is felelőssé válik. A belföldön forgalomba hozott kötelező visszaváltási díjas termékek visszaváltási rendszere, a DRS rendszer 2024. január 1-től indul el országosan. A pontos részletszabályok kialakítása még folyamatban van.</p> <p>A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) fő céljai között szerepel az átállás a körforgásos gazdaságra, ennek keretében a RRF-ből finanszírozott tervezett költség 43 milliárd forint. Az összeget teljes egészében a hazai hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztésére kívánják fordítani. A beruházással legalább 40 ezer tonna hulladék kémiai újrahasznosítása válik lehetővé.</p>		
25.	Az elektromos járművek támogatásának erősítése	1
<p>A Volánbusz és konzorciumi partnere, a Mobiliti Volánbusz Kft. 100 elektromos autóbusz és a hozzájuk kapcsolódó töltőberendezések beszerzésére pályázott sikeresen 2021-ben a HUMDA Magyar Mobilitás-fejlesztési Ügynökség Zrt. által koordinált Zöld busz programban. Az első 40 jármű 2022 tavasszal állt forgalomba a fővárosi agglomerációban, majd nyáron és ősszel 12 e-busz Székesfehérváron. Idén tavasszal és nyáron további öt vármegyeszékhelyen 48 busz tette környezetbarátabbá a helyi flottát és kiépült a töltő-infrastruktúra is. A 10 szolnoki jármű mellett Zalaegerszegre 11, Győrbe 13 elektromos busz érkezett, Szegeden 8, Egerben 6 jármű állt forgalomba.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
26.	A mezőgazdasági öntözési infrastruktúra fejlesztése	2

Több körben is meghosszabbították a határidőt a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett „A mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése” és „Az öntözési közösségek együttműködésének támogatása” pályázatoknál. A legutóbbi módosítás szerint a pályázatok benyújtási határideje 2023. október 1. A beruházási pályázati kiírás főként tározóterek, új vízkivételei művek kialakításához, új öntözőgépek és csővezetékek telepítéséhez és az elavult öntözőrendszerek elemeinek cseréjéhez biztosít támogatási forrást a gazdák számára. „Az öntözési közösségek együttműködésének támogatása” című felhívás keretében pedig a meglévő, közös érdekeltégű öntözőtelepek üzemeltetésére és az új öntözési beruházások előkészítésére lehet pályázni. A várakozások szerint a már megítélt 50 milliárd forint mellett a jövőben további 70 milliárd forintot kíván az Agrárminisztérium öntözésfejlesztésre fordítani.

A KAP Stratégia Tervben több fontos változtatás történt 2022-ben, amely hozzájárul a vízmegtartáshoz. Egyrészt, az alaptámogatásokhoz kapcsolódó Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot előírásai a vízmegtartás növelése érdekében változtak meg. Másrészt, 2023-tól támogathatóvá válnak a termelésből kivont, agroökológiai funkciót betöltő területek, amelyek után ugyanakkora összegű támogatás érhető el, mint a termeléssel hasznosított területek. Harmadrészt, az újonnan induló önkéntes agroökológiai program (AÖP) előírásai járulnak hozzá a vízmegtartáshoz, így például a forgatás nélküli talajművelés vagy a mikroöntözés.

A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) fő céljainak egyike a vízgazdálkodás, amelyre összességében 58 milliárd forintos támogatási igényt különítettek el. Ebből az összegből 44,5 milliárd forint beruházás a földművi vízpótló rendszerek építési munkáira, új hálózatok és rendszerek kialakítására megy el. Ezen felül 10 milliárd forintba kerül a monitoring rendszer kialakítása, amely egyrészt a földművi beruházásokhoz kapcsolódó helyi, másrészt az azoktól független országos szintű rendszer kiépítését is jelenti.

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
Megkezdődötté vált 	Részben megvalósulttá vált 	Teljesen megvalósulttá vált 	

Összefoglaló táblázat a 330 versenyképességi javaslat megvalósulásáról

Javaslat megnevezése	Megvalósulás
1. Új pénzügyi modell	
1. „Fordított” kezességvállalási eljárás kialakítása	
2. Kizáró („KO”) kritériumok célzott lazítása	
3. Hitelintézeti vállalások az addicionálisnak tekinthető portfólió arányának növelése érdekében	
4. Rugalmasabb (70–90 százalékos) garanciamérték	↑
5. A nagyobb kockázatvállaláshoz kapcsolódó banki folyamatok átalakítása	
6. Összehangolt, intézményi garanciát népszerűsítő marketing	
7. Az üzleti angyal adókedvezmény kiterjesztése a 3 évnél idősebb vállalkozásokra	
8. Co-investment lehetőségek elősegítése állami közreműködéssel	
9. Az ügyfelek kamatkockázatának csökkentése	↑
10. Pénzügyi tudatosság erősítése	
11. A Minősített Fogyasztóbarát termékek további terjesztése	
12. A hitelkiváltások átfutási idejének csökkentése	
13. Az előtörlesztéshez kapcsolódó adminisztratív terhek és díjak mérséklése	
14. A pozitív hiteltörténeti adatok kötelező átadásának lehetővé tétele	
15. A hiteltörténeti adatok folyamatos lekérdezhetőségének biztosítása	
16. Egyszerű és felhasználóbarát bankszámlaváltás lehetőségének megteremtése	
17. Bankszámlacsomagok összehasonlíthatóságának erősítése	↑
18. Bankszámla konstrukciók kidolgozása és terjesztése nyugdíjasok, szociálisan hátrányos helyzetben lévők bankkapcsolatainak növelésére	↑
19. Egységes bankszámlakivonatok alkalmazása	
20. Egységes hiteligenylési felület kisvállalatoknak	
21. Fiókhálózatok optimalizálása	
22. POS terminálok és egyéb elektronikus fizetési megoldások lefedettségének javítása	
23. Adókedvezmény a pénzügyi tranzakciók illetékből az elavult IT rendszerek felújítására, cseréjére és az azonnali fizetési rendszerrel összehangolt fejlesztésekre	
24. A digitalizáció fejlesztése és mélyítése	
25. Mobilfizetési alkalmazások fejlesztésének ösztönzése illetékkedvezményrel	
26. Az azonnali fizetési rendszerrel összehangolt digitalizációs fejlesztések támogatása	
27. Banki csomagárazás bevezetése a lakossági pénzforgalmi szolgáltatások területén	↑
28. Egyszerűbb és gyorsabb online szerződéskötés és aláírás	

29. A NAV-nál elérhető kereset kimutatások hitelintézetek általi elektronikus lekérdezhetőségének biztosítása	
30. A lakáshitelek felvételéhez kapcsolódó közjegyzői díjak csökkentése	
31. A közjegyzői hitelesítés kiváltása egy központi digitális platformmal	
32. Teljeskörű online ügyintézés a fedezetlen hitelek felvételekor	
33. Központi értékbecslő adatbázis létrehozása	
34. A földhivatali információk (TakarNet) automatizálása a folyamatos elérhetőség biztosítása mellett	
35. A digitális csatornán értékesített jelzálog- és fogyasztói hitelek arányának növelése	
36. Az adminisztratív és működési előírások legyenek a kockázatokkal arányosak	
37. A meglévő információforrásokhoz való szélesebb körű hozzáférés biztosítása a piac új belépői számára	
38. Innovátorok és a szabályozó közti szoros együttműködés elősegítése az Innovation Hubon keresztül	
39. Előzetes tevékenységi engedély biztosítása a Regulatory Sandbox keretrendszerben	
40. A szabályozói előírások alól mentességet nyújtani képes Regulatory Sandbox kibővítése	
41. Állami vállalatok bevezetése kisbefektetői részvényprogrammal	
42. Bankok tőzsdei bevezetésének ösztönzése	
43. Modern vállalati kötvénypiac kiépítése	
44. Állami szerepvállalás a hazai részvénytőzsdén	
45. A tartós befektetési számla (TBSZ) adómentességének biztosítása új tőzsdei részvény esetén	
46. Kkv-kra specializált kereskedelmi platform elindítása	
47. Tőzsdére lépés költségeinek levonhatósága a társasági adóból	
48. A tőkepiaci szabályok és az általános EU-s gyakorlatok összhangjának biztosítása	
49. Digitális platformok elérhetőségének javítása	
50. Tőzsdéfejlesztési kormány- vagy miniszteri biztos vagy megbízott kinevezése	
51. A nem-életbiztosítási ágban a termékek ügyfélértékének növelése	
52. A biztosítótársaságok jogi és technológiai eszközökkel	
53. Teljes költségmutató (TKM) rendszer továbbfejlesztése és kiterjesztése a pénztári szektorra	
54. A biztosítási és a banki szektor közötti digitális kapcsolatrendszer fejlesztése	
55. Casco-penetráció növelése	
56. Garanciarendszer fejlesztése a biztosítási és pénztári szektorban	
2. Háztartási megtakarítások aktivizálása	
1. Futamidő növelése és termékstruktúra átalakítása	
2. Kézpénzből állampapír	↑
3. Technikai újítások és kényelmi szolgáltatások a lakossági állampapírok vásárlása során	
4. Adókedvezmény nyújtás technikájának átalakítása, a TBSZ újragondolása	
5. Értékesítési csatornák fejlesztése	
6. A tőzsdei osztalék adómentessége	
7. Munkavállalói részvényprogram ösztönzése	
8. Jóléti alapok létrehozása a nyugdíj- és az egészségmegtakarítások fúziójával	
9. NYESZ számlán is osztalékadó mentesség	

3. Kkv stratégia	
1. A kkv-k által igénybe vehető fejlesztési adókedvezmény esetében a beruházás értékhatárának 500 millió forintról 100 millió forintra csökkentése	
2. A beruházások azonnali elszámolhatósága a társaságiadó-alapban	
3. A beruházások levonhatósága a helyi iparűzési adóból	↑
4. Kkv bérfejlesztési támogatás beruházási feltételekkel	
5. Felvásárlások és fúziók elősegítése	
6. Felszámolási eljárások egyszerűsítése, gyorsítása	
7. 2 éves osztalékadó-elengedés, ha a vállalat élén generációváltás történik	
8. A kkv-k innovációs menedzsment kapacitásának növelése nonprofit tanácsadó központ létrehozásával	
9. Klaszterek működésének a támogatása	
10. Klaszterek és egyéb hálózatosodási formák létrejöttének támogatása	↑
11. Állami programok, lehetőségek széles körű kommunikációja	
12. Mentorhálózatok működésének támogatása	
13. Fiatal és női vállalkozók számára kedvezőbb pályázati és hitelfelvételi lehetőségek biztosítása	↑
14. Nagyvárosi co-working irodák számának emelése	
15. Nagyvállalatok által szponzorált akcelerátorok számának növelése	↑
16. Egyetemi inkubátorok és spinoffok támogatása	
17. Releváns startup konferenciák, meetupok szervezése és támogatása	
18. A kezdő vállalkozók első három évében társaságiadó-mentesség	
19. A szociális hozzájárulási adó további mérséklése csak kkv körben	
20. Stratégiai partnerségi megállapodások innovatív kkv-kkal	
21. Eredménycélokhoz kötött digitális kurzusok	
22. Kötelező vállalati honlap	
23. Vidéki digitális infrastruktúra fejlesztése	
24. IKT kockázatok kezelésére vonatkozó szabályok szigorítása	
25. Neumann János Alap a vállalkozások IKT fejlesztéseinek támogatására	
26. Uniós támogatások szempontrendszerének súlyozása a tudásintenzív ipari szolgáltatások felé	
4. Külgazdaság és gazdaság szerkezet	
1. Áruexport mellett a szolgáltatásexport erősítése	
2. Övezet és út kínai kezdeményezés által elérhető előnyök kiaknázása	↑
3. Gyorsan növekvő és stabil intézményekkel rendelkező új piacokra való belépés támogatása	
4. Hazai külkereskedő réteg támogatása, új kereskedőház koncepció	
5. Piacra kész vállalatok átmeneti működése nemzetközi co-working irodában	
6. Ország-, szektor-, termékpromóció és céges brandépítés szétválasztása	
7. Állami gazdaságfejlesztési források irányítása a tudásintenzív, illetve belföldön jól beágyazott feldolgozóipari ágazatokra	
8. Kiemelten támogatott vállalatok magyar beszállítói aktivitásának ösztönzése	
9. Következő uniós támogatási ciklus tervezésénél kiemelt szempont legyen a termelőberuházások szolgáltatások felőli támogatása	

5. Munkaerőpiac	
1. Az állam fizesse a munkába álló közfoglalkoztatott bérét, amennyiben a munkáltató legalább még ugyanannyi ideig tovább foglalkoztatja	
2. A közmunkáért fizetett bér és a minimálbér különbségének növelése	
3. A nyugdíjkorhatár alatt, nyugdíj mellett munkát vállalók esetében növekedjen a munkajövedelem összegének engedélyezett felső határa	
4. Atipikus foglalkoztatási formák további ösztönzése kapacitásbővítés és szervezetfejlesztés érdekében	↑
5. Munkahelyvédelmi Akcióterv szakképzetlen foglalkoztatottak kategóriájának bővítése	
6. Munkahelyvédelmi Akcióterv kiterjesztése a munkavállalói járulékokra	
7. Munkahelyvédelmi Akcióterv kibővítése a minimálbérig	
8. Munkahelyvédelmi Akcióterv kiterjesztése gazdaságfehérítő szempontok alapján szektorspecifikus kedvezmény formájában	
9. Nyugdíjazási korhoz közel állók alkalmazásának ösztönzése az önkéntes nyugdíjpénztári munkáltatói befizetések adómentessé tételével	
10. Anticiklikus munkaerőpiaci járulék	
11. Célzott munkaidő csökkentés részben vagy egészben szociális hozzájárulási adó kompenzációval és/ vagy állami bérkompensációval a sérülékeny csoportokban	
12. A munkát terhelő adók csökkentésének folytatása	
13. Digitális nomádok vonzása	
14. Bérfejlesztés az állami hiányszakmákban	
15. Családtámogatási elemek ismertségének növelése, az államilag támogatott oktatási és egészségügyi rendszerre való figyelemfelhívás kampányokkal	
16. Magyar vállalatok külföldi toborzásának támogatása költségek leírásával, adókedvezményekkel	
17. Külföldön szerzett diplomák elfogadtatásának egyszerűsítése	
18. Kimenetszabályozás és független vizsgaközpontok bevezetése a felnőttoktatási és -képzési rendszerben	↑
19. Első végzettség megszerzésének ingyenessé tétele a felnőttképzésben	
20. Digitális és nyelvi készségek fejlesztése az idősebb korosztályok körében	
21. Élethosszig tartó tanulás ösztönzése az oktatási költségek társasági adó alapból való levonhatóságával	
22. Kötelező vállalati továbbképzési minimum bevezetése	
23. Sikeres vizsga díjának utólagos állami megtérítése a legismertebb, nemzetközi sztenderdeket jelentő vizsgák esetében	
24. A bürokráciacsökkentés keretében felszabaduló munkaerő átképzésének támogatása a költségek átvállalásával, járulékkedvezményekkel	
25. Vállalkozói ismeretek oktatása, vállalkozói készségek fejlesztése a köznevelésben és a felsőoktatásban	
26. Belföldi és külföldi médiaprogramok a vállalkozói lét népszerűsítésére	
6. Területi felzárkózás	
1. A munkaerőpiaci mobilitás támogatása az ingázás ösztönzésén keresztül	↑
2. A munkaerőpiaci mobilitás támogatása az állandó lakhelyváltoztatás támogatásával	
3. A közfoglalkoztatottak elhelyezkedési juttatásainak mobilitási ösztönzőkkel való kiegészítése	
4. A helyközi közlekedés fejlesztése	

5. Kuponos támogatások hazai bevezetése lengyel mintára	
6. Erős támaszkodás a Budapesten kívüli gazdasági központok ágazati és technológiai specializációira	
7. Helyi beszállítókra és erőforrásokra építő pályázatok előnyben részesítése	
8. Munkaerőpiaci elszívó hatást ellentételező területi kompenzációs mechanizmus bevezetése	
9. Kompenzációs mechanizmus a kevésbé fejlett régiókban munkát vállaló pedagógusok számára	
10. Területi alapon differenciált Széchenyi Kártya Program	
11. Tőke és forrás egyidejű biztosítása banki részvétellel	
12. Szabad Vállalkozási Zóna kedvezményeinek kibővítése	
13. Az Európai Beruházási Bank (EIB) által biztosított források nagyobb mértékű kihasználása	
7. Családbarát program	
1. A csecsemőgondozási díj (csed) és a gyermekgondozási díj (gyed) felső határának növelése	
2. Az egyszeri anyasági támogatás összegének munkaviszonyhoz kötött emelése (gyermekszámtól függő progresszív támogatási összeg bevezetése a további gyermekekre vonatkozóan)	
3. Indulótőke-program bevezetése a hazatelepülő és itthon gyermeket vállaló fiatalok számára	
4. Egyszeri egészségpénztári támogatás biztosítása a gyermek születéséhez kapcsolódó ellátások fedezetére	
5. A felsőfokú intézményben tanuló hallgatók gyermekvállalásának támogatása	
6. A családtámogatási rendszer elemeinek folyamatos felülvizsgálata, hatékonyságuk elemzése	↑
7. A gyermekvállalás népszerűsítése (figyelemfelhívás, családtámogatási elemek ismertségének növelése, felkészítő tréningek támogatása)	
8. Gyermekvállalást gátló betegségek megelőzése, kezelése	
9. Tájékoztató kampány az inzulinrezisztenciáról és ingyenes inzulinrezisztencia-szűrővizsgálat biztosítása a szülőképes korban lévő nők számára	
10. Mesterséges megtermékenyítés aktívabb támogatása	
11. Terhesség alatti államilag támogatott vizsgálatok körének bővítése	
12. Magzati halálozások csökkentése a terhességgondozás további fejlesztésével	↑
13. Védőoltások árának csökkentése	
14. Rendelési idők munkaidőhöz történő igazítása	
15. Pénzügyi családtámogatási rendszer munkavállaláshoz kötött elemei kövessék a dinamikus bérnövekedést (pl. családi adóalap kedvezmény)	
16. Családi adóalap kedvezmény rendszerének megreformálása negatív adó engedélyezésével	
17. Nagycsaládos anyák teljes adómentességének bővítése	
18. A 30 éves kor előtt gyermeket vállaló anyák gyermekei után járó családi adóalap-kedvezmény növelése	↑
19. Valamennyi 2 és 3 év közötti magyar gyermek számára legyen elérhető bölcsődei férőhely	
20. Az óvodai férőhelyek számának bővítése annak érdekében, hogy 2,5 éves kortól lehetséges legyen az óvodai felvétel minicsoportokba	
21. Magánbölcsődék és magánóvodák igénybevételének támogatása a térítési díjakhoz való állami hozzájárulás révén	
22. A köznevelési rendszer családbarát fejlesztése	
23. A nők szülést követő munkaerőpiaci visszatérésének támogatása	

24. Családbarát munkahelyi környezet kialakítása és munkahelyi gyermekfelügyeleti rendszer ösztönzése	
25. A gyermekek nyári táboroztatásának támogatása	
26. A bébisitterek jogállásának tisztázása	
27. Állami iskolabusz-rendszer létrehozása	
28. A pénzügyi rendszer szolgáltatásainak családbarát fejlesztése	↑
29. A Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) vissza nem térítendő támogatásának kiterjesztése a második gyermek megszületésének ösztönzésére	
30. A CSOK szabályaiban lefektetett értékek módosítása az ingatlanpiaci folyamatok hatékony lekötése érdekében	
31. A 35 millió forintos értékhatár eltörlése a használt lakás vásárlásakor igényelhető CSOK esetén	
32. A befektetési cél esetén szigorodó lakásvásárlási szabályok	
33. Új városrész-koncepciók kidolgozása a lakásfejlesztések területi elhelyezkedésének javítása érdekében	
34. Üres önkormányzati lakások hasznosítása	
35. Az első lakásvásárlás esetén az illetékkedvezmény növelése	
36. Új lakás vásárlása esetén az illetékkedvezmény értékhatárának folyamatos felülvizsgálata	
37. Építőipari munkaerőállomány bővítése	
38. Állami beruházások ütemezett piacra vitele	
39. A lakásépítések előtt álló adminisztratív korlátok oldása	
40. Az induló nyugdíj összegének megállapításakor a felnevelt gyermekek számának figyelembevétele	
41. A családi adókedvezmény figyelembevétele a nyugdíj megállapítása során	
42. Alanyi jogú tagság kiegészítő nyugdíjalapokban	
43. Munkáltatói hozzájárulások támogatása a kiegészítő nyugdíjalapokhoz	
44. Állami támogatások hatásosságának növelése a kiegészítő nyugdíjalapokban	
45. Befektetési- és költséghatékonyság, biztonság növelése	
46. Családbarát szolgáltatási paletta és a lakásvásárlás támogatása a jóléti alapokban	
8. Egészséges társadalom	
1. Egészséges étkezési szokások elősegítése tájékoztatással és adókedvezményekkel	
2. Egészségügyi alapismeretek a közoktatásban	
3. A népegészségügyi termékadó bővítése	↑
4. Röviditalok jövedéki adójának növelése	↑
5. A dohányzás elterjedtsége és az általa okozott megbetegedések költségeinek csökkentése a jövedéki adó emelésével	
6. Rendszeres sportolás lehetőségének megteremtése	
7. Minőségi munka- és lakókörnyezet kialakításának támogatása pályázatokkal	
8. A háziorvosi rendszer funkcióinak erősítése	
9. Rendszeres állapotfelmérések és szűrővizsgálatok támogatása	
10. Nemzeti Egészségügyi Adatbázis létrehozása	
11. Átfogó mentális egészségcsomag kidolgozása és szisztematikus végrehajtása	

12. Mentési rendszer erősítése	
13. Beteg-együttműködésen alapuló finanszírozási módszerek kiterjesztése	
14. Rehabilitációs ellátások erősítése	
15. Hosszútávú- és otthonápolási kapacitások növelése az egészségügyi és szociális ellátórendszer közötti együttműködés erősítésével	
16. Valós költségekre épülő állami finanszírozási rendszer kialakítása	
17. Eset szintű adminisztráció és kontrolling bevezetése az egészségügyi intézményekben	
18. Teljesítményvolumen korlátok alkalmazásának felülvizsgálata	
19. Ellátási szinteken átívelő finanszírozás kialakítása	
20. Eredményességhez kötött finanszírozási módszerek alkalmazásának bővítése	
21. A betegek korábbi kezelésére vonatkozó szakmai visszajelző rendszer kialakítása	
22. Átlátható bérezési rendszer kialakítása	
23. Egészségügyi szakszemélyzet számának növelése	
24. Szolgáltatásfinanszírozó kiegészítő magán egészségbiztosítási rendszer feltételeinek megteremtése	
25. Alanyi jogú egészségpénztári tagság és a be- és kifizetések célzott ösztönzése	
26. Prevenációs és szolgáltatásfinanszírozási számlák támogatásának bővítése	
27. Adókedvezmény vállalati egészségügyi csomagokra	
28. Magán egészségbiztosítások számára adókedvezmény	
29. Minimumfeltételek, szakmai és finanszírozási irányelvek, protokollok folyamatos felülvizsgálata, frissítése	
30. A társadalombiztosítás által finanszírozott ellátási csomag pontos definiálása	
31. A szakmai és pénzügyi ellenőrzés erősítése	
32. Az egészségügyi intézmények teljesítményének és a betegek elégedettségének standardizált mérése és publikálása	
33. Magánszolgáltatók adatszolgáltatási kötelezettségeinek növelése	
34. Menedzsmértékelési rendszer bevezetése az állami intézményekben	
35. Egynapos aktív ellátások kapacitásának növelése	↑
36. Gyógyszerkiadások szakmai alapú átcsoportosítása, csökkentése	
37. Gyógyszerkereskedelem stratégiai iparágként kezelése	
38. Telemedicina fejlesztése	
39. Ellátás szervezését egyszerűsítő innovatív technológiák fokozottabb használata	
9. Tudásalapú társadalom	
1. Igény esetén alapozó 0. évfolyam bevezetése az általános iskolákban	
2. Készségfejlesztésre és gyakorlati tudnivalókra koncentráló Nemzeti alaptanterv kidolgozása	
3. Tanulási-tanítási módszerek, formák fejlesztése	
4. Az oktatási intézmények teljesítményének és az érintettek elégedettségének standardizált mérése és publikálása	↑
5. Általános iskolai tanulmányokat lezáró alapvizsga bevezetése	
6. Természettudomány és informatika súlyának növelése a középiskolai felvételinél	

7. Pályaorientáció fejlesztése és tudatosabb karriertervezés elősegítése	
8. Középfiskolai tantárgyi reform végrehajtása	
9. Kimeneti kritériumok és rugalmasabb tantervek alkalmazása	
10. Duális képzés erősítése	
11. Szakképző intézmények és piaci szereplők kapcsolatának erősítése	
12. Rugalmas átjárhatóság biztosítása az oktatási formák között	
13. Képzettség nélküli (korai) iskolaelhagyás csökkentése	
14. Az oktatásra fordított költségvetési és privát források növelése	
15. Tanítók és a pedagógiai asszisztensek számának növelése	
16. Rendszeres továbbképzések biztosítása a tanároknak	
17. A pedagógusok, óvónők és dajkák társadalmi megbecsültségnek emelése az életpályamodell kiterjesztésével és továbbfejlesztésével	
18. Nyelvvizsgák elvárásainak átalakítása, az iskolai oktatás ezekhez történő igazítása	
19. Tanítási időn kívüli idegen nyelvű szakkörök, nyelvvizsga-felkészítők állami támogatása, helyszín biztosítása	
20. Angol nyelvű középfiskolai felvételi és érettségi lehetősége minden tárgyból	
21. Külföldi csereprogramokban való aktívabb részvétel	
22. Külföldi diákok Magyarországon tartása	
23. Két- vagy többnyelvű képzés valamennyi megyében	
24. Feliratos filmek és sorozatok népszerűsítése	
25. Informatikai eszközpark fejlesztése és karbantartása az iskolákban és a szakképzési centrumokban	
26. Digitális tananyagok fejlesztése	
27. Programozás integrálása a matematika oktatásba	
28. Versengő környezet kialakítása a felsőoktatásban	
29. Felsőoktatási intézmények infrastruktúrájának és felszereltségének fejlesztése	
30. A felsőoktatás és vállalatok közötti kapcsolat erősítése	
31. A piaci igények és a magántőke becsatornázása az oktatásba	
32. A felsőoktatási K+F kiadások a GDP 0,5 százalékára emelése	
33. Egyetemi infrastruktúra bérlésének lehetősége	
34. Oktatói pálya vonzóbbá tétele	
35. Felsőoktatási rangsorok szempontjainak érvényesítése a finanszírozásban	↑
36. Kettős diploma programok támogatása	
37. Angol nyelvű publikációk támogatása	
38. Specifikus posztgraduális képzések elindítása az elvándorlás visszafordítására	
39. A felsőoktatás beiskolázási bázisának szélesítése	
40. Kollégiumi férőhelyek számának növelése	
41. Tanulmányi eredményektől függő, illetve szociális ösztöndíj-rendszerek bővítése	
42. Felsőoktatás önköltségi díjának egyetemi eredményektől függővé tétele	↑
43. Felsőoktatási tantárgyi szerkezet átalakítása	

44. Hallgatói aktivitás növelése	
45. Külföldi részképzési lehetőségek növelése	
46. Matematikán felül további kötelező természettudományos érettségi	↑
47. Lemorzsolódás csökkentése az egyetemi képzéseken	↑
48. Pénzügyi kultúra mélyítése	
49. Pénzügyi szakemberek továbbképzése	
10. Kutatás-fejlesztés és innováció	
1. A PhD végzettséggel rendelkezőkre vonatkozó adókedvezmény kiterjesztése az egyetemi végzettséggel rendelkező kutatók részére	
2. A kutatási-fejlesztési segédzsemélyzet létszámának növelése a bérek további emelésével	
3. A 30 év feletti munkavállalók számára a doktori képzés költségei 50 százalékának állami átvállalása	↑
4. A vállalkozások K+F kiadásainak ösztönzése az üzleti környezet további fejlesztésével (kevesebb bürokratikus teher, több kedvezmény K+F-re)	
5. Életciklus elején lévő vállalkozások K+F kiadásainak kiemelt támogatása	
6. Feltételes munkáltatói járuléksökkentés azon kkv-k részére, amelyek K+F beruházást hajtanak végre	
7. A szabadalmak fenntartási díjának csökkentése	↑
8. A szabadalmakból szerzett bevétel kedvező elszámolása	
11. Állami hatékonyság	
1. Állami intézményrendszer átvilágítása, racionalizálás, párhuzamosságok kiszűrése	
2. Átlagos bérek emelése a közigazgatásban, a bürokrácia csökkentése	
3. Bértömeggazdálkodás és teljesítménymérés a létszámgazdálkodás helyett	
4. Állami vállalatok és állami szolgáltatások hatékonyságának mérése	
5. Minden, a kormányablakokban elintézhető ügy legyen elvégezhető online is észt mintára	
6. Közigazgatási szervezetek adatbázisainak összekapcsolása	
7. Mobil alkalmazások továbbfejlesztése az egyszerűbb ügyintézés érdekében	
8. Az elektronikus űr- és adatlapok előre kitöltött részeinek növelése	
9. Online rendszeres elégedettségmérés a közszolgáltatásoknál	
10. Az adóhivatal fejlesztése, hatékonyságának növelése	
11. NAV által készítendő társasági adó és áfa bevallás rendszer végrehajtása	
12. Adózóbarát, átlátható weboldal fejlesztése, online intézhető ügyek bővítése	↑
13. Társasági adóelőleg-kiegészítés megszüntetése	
14. Társasági adó közelítése a „pénzforgalmi adózás” felé	
15. Adminisztratív terhek csökkentése	
16. Digitális multicégek adófizetői körbe vonása	
17. Online pénztárgép rendszerének további kiterjesztése	↑
18. A lakossági pénzügyi tranzakciók illeték megszüntetése	
19. Elektronikus fizetési módok kötelező elfogadása meghatározott kereskedői kör esetében	
20. Építőipari foglalkoztatás fehéritése	
21. A Kincstári rendszer konszolidációja, hatékonyságának növelése	

22. Kincstári számlavezetés az önkormányzatoknak és állami vállalatoknak	↑
23. A Kincstár ügyfélkapcsolatainak fejlesztése, kiemelten a lakossági állampapírártékesítések területén	↑
12. Modern infrastruktúra és hatékony energiafelhasználás	
1. Minden legalább 30 ezer fő lakosságú város és az észak-balatoni régió váljon villamosított vasútvonalon elérhetővé	
2. Minden fő vasútvonalon legalább 160 km/h sebesség	
3. A vasúti mozdonyok és személykocsik cseréje, valamint felújítása	
4. Minden megyeszékhelyen intermodális csomópont építése és a teherpályaudvarok fejlesztése	
5. M1, M7 háromsávosítása	
6. Autópálya ráhordó utak település elkerülésének előmozdítása	
7. Önvezető autók közlekedésére alkalmas gyorsforgalmi utak	
8. Az 5G technológia fejlesztése a magasabb frekvenciatarományok megnyitásával és a kisebb cellaméretű fejlesztésének állami támogatásával	
9. Az üvegszál vezetékek elterjedésének állami támogatása	
10. Az elektromos hálózat szigetelésének javítása	↑
11. A föld alatt futó elektromos vezetékek arányának növelése	
12. Állami támogatás a magasabb áramerősségű csatlakozások számának növeléséért a háztartásokban	
13. A főváros és minden magyar megyeszékhely váljon okos várossá	
14. Magyar információbiztonsági szoftveripar fejlesztése	
15. A vállalati energiafelhasználás hatékonyságának növelése adókedvezményekkel	
16. Az energetikai auditálás bevezetésének támogatása állami forrásokkal	
17. Háztartások energiahatékonyságának javítása a felújítások állami támogatásának erősítésével	
18. Szabályozott energiaárak további csökkentési lehetőségének folyamatos vizsgálata	
19. A villamosenergia hálózat nagy kapacitású áramtárolókkal való kiegészítése	
20. 50 milliárd forint szél- és naperóművek támogatására	
21. 25 milliárd forint a kkv-k környezetvédelmi célú beruházásainak támogatására	
22. A víziközművek felújítása és felszerelése okosmérőkkel	
23. A szennyvízelvezetési infrastruktúra bővítése a 2.000 főnél kisebb településeken és a szennyvíztisztító üzemek számának növelése	
24. Az újrahasznosított hulladék arányának növelése és a betéti díjas rendszer bevezetése	
25. Az elektromos járművek támogatásának erősítése	
26. A mezőgazdasági öntözési infrastruktúra fejlesztése	

Jelmagyarázat

Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
Megkezdődötté vált ↑	Részben megvalósulttá vált ↑	Teljesen megvalósulttá vált ↑	

Szent-Györgyi Albert

(Budapest, 1893. szeptember 16. – Woods Hole, Massachusetts, 1986. október 22.)

Szent-Györgyi Albert Nobel-díjas magyar orvos, biokémikus.

1904 és 1911 között a Lónyay utcai református gimnáziumban végezte a középiskolát, majd tanulmányait a Budapesti Tudományegyetem Orvostani Karán folytatta. Az első világháborúban katoniorvosként vett részt a keleti fronton. Életét kockáztatva segítette a sérültek kimentésében, amiért Ezüst Vitézségi Érmét kapott. Az első világháború után Pozsonyban, Prágában, Berlinben, Leidenben, Groningenben folytatott tanulmányokat a biológia, az élettan, a gyógyszeratan, a bakteriológia, majd a fizikai-kémia terén.

Kutatásai során állatok mellékveséjében azonosított egy új anyagot, amelyet később káposztából és narancsból sikerült ki-nyernie. A $C_6H_8O_6$ összegképletű anyag a hexuronsav elnevezést kapta. 1927-ben megvédte a hexuronsav felfedezéséről írt doktori disszertációját a cambridge-i egyetemen, és a kémiai tudományok doktora lett.

1928. október 1-én kinevezték a szegedi egyetem tanárává, ahol 1931-ben kezdte meg kutatói és tanári tevékenységét az orvosi vegytani intézet professzoraként. 1931-től a C-vitamin kutatásával foglalkozott, amelynek pontos összetétele, akkor még ismeretlen volt. Szent-Györgyi viszont kimutatta, hogy a mellékvesében található hexuronsav és a C-vitamin ugyanaz az anyag. Ezt követően paprikából sikerült nagy mennyiségű C-vitamint előállítani. További kutatásai kiterjedtek többek között a biológiai oxidációra, az akkor egészségben még nem ismert citrátciklus egyes részeinek vizsgálatára és a mechanikai izommozgás fehérjekémiai hátterének feltárására.

1937-ben élettani-orvosi Nobel-díjat kap a C-vitaminnal kapcsolatos kutatásaiért "a biológiai égés folyamatával kapcsolatos felfedezései, különösen a C-vitaminnal és fumársav katalizátorral végzett kutatómunkája elismeréseképpen". A Nobel-díjjal kapott érmét az akkoriban kitört finn háború szenvedőinek ajánlotta fel, amit Wilhelm Hilbert helsinki vállalati igazgató később megvett és 1940-ben a Magyar Nemzeti Múzeumnak ajándékozta, ahol a mai napig őrizik az érmét. 1938-ban a Magyar Tudományos Akadémia tagja lett.

1947-ben elhagyta az országot és a Boston melletti Woods Hole-ban telepedett le, ahol előbb a tengerbiológiai laboratóriumának igazgatója, majd a Dartmouth-i Egyetem professzora volt. Élete utolsó két évtizedét a rákkutatásnak szentelte. Fontos meglátása volt a szabad gyökök szerepének felismerése a rák kialakulásában és a vitaminok (mint például a C-vitamin) gyökfogó szerepének felismerése. 1972-ben létrehozta a Nemzeti Rákkutató Alapítványt. Az 1960-as években elkezdett a politikával is foglalkozni. Számos cikket írt, amiben bírálta a nukleáris fegyverkezést és 1970-ben a vietnámi háború ellen is felszólalt. 1978-ban tagja volt a koronázási ékszereket Magyarországra szállító küldöttségnek.

Szent-Györgyi Albert öregkorában is megtartotta szellemi és fizikai frissességét. 1986. október 22-én halt meg otthonában veseelégtelenség következtében. Az Atlanti-óceán partján lévő háza kertjében temették el.

VERSENYKÉPESSÉGI TÜKÖR
2023

Nyomda: Prospektus Kft.
8200 Veszprém, Tartu u. 6.

mnb.hu

©MAGYAR NEMZETI BANK

1013 BUDAPEST, KRISZTINA KÖRÚT 55.